

REFERAT By- og Miljøudvalget 2018-21 d. 09-04-2018

Mødedato Mandag d. 09. april 2018 kl. 19:10

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser.....	3
Orientering om status på Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret.....	4
Omdisponering i Kunstprogram - Nordre Fasanvej Kvarteret.....	8
Etablering af flere vejtræer med inddragelse af borgere.....	10
Endelig vedtagelse af bæredygtighedsplan.....	12
Bæredygtig udvikling - evaluering 2017 og indsats 2018-19.....	14
Opfølgning på cykelhandlingsplan 2016-18 - disponering af midler i 2018.....	16
Pulje til forbedring af cykelparkering - disponering af midler i 2018.....	24
Allégades fremtid - resultat af medborgerinddragende proces.....	28
Forslag til bevarende lokalplan 193 og kommuneplantillæg nr. 5 for Fuglebakkebebyggelsen.....	30
Nordre Fasanvej 27, Planforespørgsel om mulighed for tilføjelse af etage.....	34
Anlægsregnskab for projekter i By- og Miljøudvalget 2017.....	36
Ansøgning om yderligere midler til støjreduktion på Klub Jokeren.....	39
Bestilling til Movia af det resterende busnet til åbningen af Cityringen.....	42
Thorvaldsensvej 29 A-B/Bülowsvej 26, vinduesudskiftning.....	46
Holger Danskes Vej 17 st. tidl. Roxy Kro - Konvertering fra erhverv til bolig.....	50
Harsdorffsvej 6B, etablering af 9 altaner, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner.....	54
Altaner og dagslysforhold.....	57
Altaner og høringspraksis.....	59
Skybrudsprojekt og nye kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej.....	62
Driftsoverførsler 2017 til 2018.....	67
Anlægsoverførsler 2017 til 2018.....	70

Punkt 92: Meddelelser

00.22.04-P35-3-17

Sagsfremstilling

a. Status vedrørende legepladsen i Frederiksberg Have

Udvalget bad på sit møde den 5. marts 2018 om status vedrørende legepladsen i Frederiksberg Have.

By- og Miljøområdet kan oplyse, at området er i fortsat dialog med Slots- og Kulturstyrelsen med henblik på udvikling af legepladsen. Forvaltningen vender tilbage til udvalget, når der foreligger nogle mere konkrete planer.

b. Bispeengbuen – oplæg vedrørende videre udviklingsmuligheder

På budget 2018 er der afsat 200.000 kr. til at udarbejde et oplæg til, hvordan Frederiksberg Kommune kan bidrage til en eventuel kommende beslutningsproces om at udvikle området ved Bispeengbuen, Udvalget blev forelagt en statussag herom på mødet den 12. marts 2018. Forvaltningen kan supplerende oplyse, at der efterfølgende i Københavns Kommune, i forbindelse med en budgetoverførselssag, ligeledes er afsat 200.000 kr. til et fælles arbejde.

c. Bilag vedrørende bæredygtighedsplan

I sag nr. 96 (endelig vedtagelse af bæredygtighedsplan) til aftenens udvalgsmøde mangler desværre bilag fra Handicaprådet og Ældrerådet, der er medtaget som bilag.

Punkt 93: Orientering om status på Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret

01.11.20-P20-7-18

Resume

Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret har været i gang i snart fem år og nærmer sig sin afslutning. Med denne sag orienteres By- og Miljøudvalget om nuværende status og planerne for den afsluttende del af områdefornyelsen.

Beslutning

By- og Miljøudvalget tog orientering om status på Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret til efterretning.

Indstilling

By-og Miljøområdet indstiller,
at orientering om status på Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret tages til efterretning

Sagsfremstilling

Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret har været i gang siden maj 2013 og slutter som aktiv indsats juni 2018. Med aktiv indsats menes, at der ikke igangsættes nye tiltag, og at sekretariatet, der har arbejdet med områdefornyelsen, lukkes.

En områdefornyelse er en femårig indsats i et afgrænset kvarter med henblik på at igangsætte en udvikling via et fysisk, kulturelt og boligsocialt løft. Det er en kommunalt initieret indsats, hvor staten også bidrager økonomisk. Fordelingsnøglen er 2/3 kommunal og 1/3 stat. At løftet sker i samarbejde med lokale aktører er en hjørnesten i en områdefornyelse.

Nordre Fasanvej Kvarteret afgrænses af Godthåbsvej mod syd, Falkoner Allé mod øst, kommunegrænsen mod nord og Duevej mod vest med Nordre Fasanvej som den gennemgående akse. Der arbejdes med fire overordnede målsætninger: Kvarteret skal opleves som tryggere at færdes i, der skal være mere byliv, de unge skal have sat et tydeligt aftryk, og kvarteret skal fremstå grønnere og mere blå. Med sidstnævnte menes, at den øgede nedbør skal bruges som ressource og meget gerne rekreativt.

For at sikre en målrettet og helhedsorienteret indsats vedtog Kommunalbestyrelsen den 18. marts 2013 et program for områdefornyelsen, som udstikker retningen for indsatsen. I Programmet for Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret blev udpeget i alt syv temaer.

- Tryk færdig

o Fokus på at skabe bedre og mere attraktive forbindelser på tværs af og ud ad kvarteret for gående og cyklende, herunder kørestolsbrugere, så det bliver lettere at finde alternativer til kvarterets stærkt befærdede trafikale hovedårer, som eksempelvis Nordre Fasanvej.

- Klima og samling om det grønne

o Fokus på at samtænke klimatilpasning med grønne og blå elementer i byrummet og dermed gøre investeringen i klimatilpasning til et aktiv for kvarteret.

- Mødesteder - nye muligheder for aktiviteter og ophold

o Fokus på at skabe flere og bedre muligheder for aktiviteter og ophold, hvilket der er stor mangel på i kvarteret.

- Unges hverdag

o Fokus på at aktivere de mange unge i udviklingen af kvarteret og opbygge deres kompetencer med et særligt fokus på kvarterets sårbare unge.

- Lokale erhverv og iværksætterkultur

o Fokus på at fastholde og udvikle kvarterets erhvervsliv.

- Bispeengbuen

o Fokus på processen for omdannelse af området omkring Bispeengbuen skal sikres og kvalificeres, så det bliver et aktiv i kvarteret.

- Boligmiljø

o Fokus på at skabe synergi mellem områdefornyelsen og den samtidige byfornyelse i Nordre Fasanvej Kvarteret. Under hvert tema er der blevet arbejdet med projekter. Nedenfor gives et overblik over de større projekter og status.

Tema	Ramme	Forbrug pt.	Projekt	Status
Tryk færdigen	10.565.000	2.120.000	Kronprinsesse Sofies Vej	Anlæg sommeren 2018
			Lys under Buen	Anlæg sommeren 2018
			Kunstruten	Sidste del af Kunstprogrammet forventes realiseret sommeren 2018 (se selvstændig sag herom - Omdisponering i kunstprogram - Nordre Fasanvej Kvarteret.
			Passage ml. Godthåbsvej og Holger Danskes Vej	Anlæg sommeren 2018
			Sammenhæng ml. Stjernen og nybyggeriet på Mariendalsvej	Anlæg medio 2019
Klima og samling om det grønne	4.300.000	2.130.000	Byhaven	Indviet sommeren 2017
			Holger Danskes Vej	Anlæg sommeren 2018
			Klima- og begørningspulje	Sidste lille, grønne projekt forventes støttet efteråret 2018.
Mødesteder - nye muligheder for aktiviteter og ophold	10.200.000	5.750.000	Mariendal Kirkeplads	Indvies 3. juni 2018
			Den lille, grønne park ved Buen	Indviet sommeren 2017
			Skolegården, Skolen på Duevej	Indviet efteråret 2017
			Udearealer ved Mariendalshallen	Anlæg sommeren 2018

Unges hverdag	2.085.000	1.730.000	Erhvervsrettet ungeindsats	Indsats afsluttet december 2017
			Akut, intensiv bandeindsats for at hindre rekruttering, som var stærkt tiltagende sommeren 2016 grundet optrapning i bandekonflikt	Indsats afsluttet december 2017 i områdefornyelsesregi - er fortsat i regi af SSA
			Street Party	Sidste støtte til Street Party sommeren 2018
Lokale erhverv og iværksætterkultur	1.800.000	1.125.000	Inddragelse Bispeengbuen	Indsats afsluttet sommeren 2015
			Pulje for lokalt erhvervs- og kulturliv	13 events støttet. Muligvis støtte til et arrangement eller to sommeren 2018.
			Samarbejde med Frederiksberg Erhverv	Har resulteret i flere events, herunder Halloween nogle år i træk, hvoraf Halloween 2016 var det sidste i dette konkrete samarbejde.
Bispeengbuen	2.900.000	2.780.000	Netværk og samarbejde	Der har været fokus på området omkring Dronning Olgas Vej og Kong Georgs Vej. Dialogen med virksomheder resulterer måske i event i maj og efterfølgende lokal vision for området.
			Det udendørs Kulturhus	Indviet juli 2015 og forventes at indgå i fremtidig anvendelse
			Fremtidig anvendelse	For at forankre indsatsen og sikre fremtidig aktivitet, er der annonceret efter aktør, som fortsat kan skabe liv og aktivitet efter områdefornyelsens ophør. Denne aktør forventes at starte op i løbet af 2018 og

være på arealet i fem år. Selvstændig sag herom blev behandlet på By- og Miljøudvalget den 12. marts 2018.

Boligmiljø	50.000	0	I perioden 2013-17 er der ansøgt om 29 byfornyelsesprojekter i Nordre Fasanvej Kvarteret. Bygningsfornyelse gennemført: 4 Bygningsfornyelse igangsat: 2 Gårdsammenlægninger (forventes) igangsat: 2 projekter	Der gøres ikke mere for at få flere ejendomme i kvarteret til at søge.
-------------------	--------	---	---	--

Som det fremgår er størstedelen af projekterne afsluttet i løbet af sommeren 2018. Undtagelsen er Sammenhæng mellem Stjernen og nybyggeri på Mariendalsvej, der er afhængigt af netop nybyggeriet. Derfor kan midlerne ikke bruges før. Det sidste projekt i Klima- og begrønningspuljen afventer afslutningen på en renoveringsproces og kan derfor først udbetales i efteråret 2018.

Når områdefornyelsen slutter som aktiv indsats i juni 2018, refererer det primært til den udadvendte indsats. De sidste projekter følges til dørs. I den kommende tid er fokus på at fortælle om områdefornyelsens effekt, forankring af projekter og indsatser samt at afslutte områdefornyelsen på ordentlig vis.

Det er primært borgere og brugere, der fortæller om områdefornyelsen, og hvad den har betydet for dem. For eksempel har By- og Kulturmagasinet for april-maj-juni Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret som tema, hvor fem projekter præsenteres af lokale borgere og brugere. Der forsøges også at få omtale i såvel lokale som regionale medier. Lørdag den 9. juni under Frederiksbergdagene afholdes et afslutningsarrangement under Bispeengbuen med taler, servering, underholdning og udstilling af de mest markante projekter i områdefornyelsen. Arrangementet er fra kl. 14.30 til 17.00 og arrangeres i samarbejde med kvartergruppen. Kvartergruppen er en del af organiseringen af Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret. Det er en følgegruppe, der har fulgt områdefornyelsen helt fra begyndelsen, og som i programmet beskrives som kvarterets stemme. Kvartergruppen har løbende været med til at sikre, at projekterne i områdefornyelsen giver lokal mening. I Kvartergruppen sidder lokale ildsjæle og repræsentanter fra boligforeninger, foreninger, institutioner og virksomheder i kvarteret.

Til efteråret afleveres en afsluttende statusrapport til staten i form af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen. I den forbindelse forelægges By- og Miljøudvalget en sag om afsluttende status og evaluering af indsatsen.

Endelig forelægges Kommunalbestyrelsen i første halvår af 2019 et endeligt regnskab.

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at der er lagt op til en stærk afslutning på Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret med færdiggørelse af række større anlæg, som vil medvirke til at løfte kvarteret og opnå målsætningerne. Endvidere vurderes det, at der med de planlagte kommunikationsaktiviteter er god mulighed for at sætte fokus på den positive udvikling, kvarteret har gennemgået de sidste fem år.

Økonomi

Orienteringen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
JD/BHW

Punkt 94: Omdisponering i Kunstprogram - Nordre Fasanvej Kvarteret

01.11.20-P20-37-15

Resume

Som en del af Kunstprogrammet i Nordre Fasanvej Kvarteret behandlede By- og Miljøudvalget i efteråret 2017 en sag om kunst i Den lille, grønne park ved Bispeengbuen. Sagen blev udsat, og dette er den videre behandling, hvor der skal tages stilling til at overføre de resterende midler til en gavludsmykning i stedet for at etablere kunst i Den lille, grønne park.

Beslutning

Udvalget udsatte sagen, idet udvalget ønskede en belysning af muligheden for at lave dele af gavlmaleriet som et relief i stedet for maleri indenfor den afsatte økonomi.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at der ikke etableres kunst i den lille, grønne park,
2. at de resterende midler overføres til gavludsmykning på Hillerødgade,
3. at den reviderede gavludsmykning tages til efterretning.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte den 27. november 2017 en sag om kunst i den lille, grønne park ved Bispeengbuen med henblik på, at forvaltningen gik i dialog med kunstneren om et ændret udtryk af værket samt yderligere borgerdialog.

Baggrund

Sagen er en del af det kunstprogram, der er arbejdet med gennem de sidste tre år i Områdefornyelse Nordre Fasanvej Kvarteret. Kunstprogrammet på Nordre Fasanvej blev bevilget ved vedtagelsen af "Strategi for bedre forbindelser" den 1. december 2014 i Kommunalbestyrelsen.

Kunstprogrammet er et samarbejde med Områdefornyelse Fuglekvarteret i Københavns Kommune for at medvirke til at skabe trykkelige forbindelser og nye oplevelser på strækningen nord for Borups Allé. Konceptet for kunstprogrammet blev vedtaget den 12. januar 2015. Kunstprogrammet indledtes i slutningen af 2015 med den ordblinde kunstner Gudrun Hasle, som er vokset op i denne del af byen. Værket hed "Jeg fortalte mig selv historier" og bestod af små sætninger om Gudrun Hasles egne minder om kvarteret, skrevet som hun nu engang staver. Værket er blevet bredt omtalt – også i internationale medier. På Frederiksberg var værkerne efter aftale med de boligforeninger på hvis bygninger, sætningerne var malet, midlertidige og derfor ikke længere synlige. Sætningerne, som blev lavet i Nordvest, kan stadig ses.

Et andet værk i Kunstprogrammet er en gavludsmykning Hillerødgade 38, beliggende lige øst for Nordre Fasanvej. Baggrunden for gavludsmykningen er en parade på Nordre Fasanvej i sommeren 2016, hvor lokale foreninger deltog. Paraden gik ud på at synliggøre de mange forskellige lokale foreninger og dermed vise noget af det liv, der udfolder sig i kvarteret. Forud for paraden havde kunstnerne talt med foreningerne, ligesom foreningerne mødte hinanden indbyrdes, og sammen med kunstnerne blev paraden planlagt.

Paraden og det deraf følgende kendskab til det lokale liv samt med inspiration fra særlige kendetegn i kvarteret, ligger til grund for to gavludsmykninger. En i København og en på Frederiksberg. På Frederiksberg er det den østvendte gavl på Hillerødgade 38, andelsboligforeningen Hillerødgård. Andelsforeningen ønsker at være med i projektet og er meget positiv overfor et gavlmaleri med et lokalt tema, som kan pryde deres nyrenoverede gavl.

Værket er en collage af forskellige lokale kendetegn og symboler fra foreningerne og kvarteret generelt. Det kan for eksempel være gong-gongen fra den kinesiske forening og Novozymes' kobbretag.

Omdisponeringen

Forvaltningen har efter udsættelsen af sagen fortsat dialogen med kurator og kunstner, og der var borgermøde om kunst i den lille, grønne park den 20. februar 2017. Trods bred annoncering mødte kun tre op. Dette sammenholdt med en manglende udvikling af selve værket gør, at forvaltningen foreslår, at der ikke etableres kunst i den lille, grønne park.

Forvaltningen foreslår, at de resterende midler i Kunstprogrammet, hvilket udgør ca. 75.000 kr., i stedet overføres til gavludsmykningen på Hillerødgade 38. Kultur- og Fritidsudvalget bevilgede 15. maj 2017 150.000 kr. fra Gavlpuljen til gavludsmykningen. Den 14. august 2017 tog By- og Miljøudvalget orienteringen om gavludsmykningen til efterretning, og Kultur- og Fritidsudvalget godkendte gavludsmykningen. Siden er flere fonde søgt, og Statens Kunstfond har givet

30.000 kr. Der mangler dog stadig midler til en realisering. Med de resterende midler fra Kunstprogrammet kan værket realiseres.

Gavludsmykningen var tænkt som et relief, altså en udsmykning, hvor elementer primært monteres på væggen. Udsmykningen af nu ændret til et regulært gavlmaleri, hvor samme motiv males på gavlen. Andelsforeningen er indforstået med den reviderede gavludsmykning. Udsmykningen forventes i givet fald realiseret i løbet af sommeren 2018.

By- og Miljøområdets vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at udsmykningen af gavlen på Hillerødgade 38 giver den nordlige del af Frederiksberg et tiltrængt løft med et dekorativt værk. Endvidere vurderes det, at motivet sammensat af forskellige lokale symboler og kendetegn, formidler en historie om de aktiviteter, der finder sted i kvarteret, og dermed udgør en del af det levede liv.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
JD/BHW

Bilag

JK_HG_gavlmaleri

O-sag kunst f den lille grønne Park ud for Bispeengbuen

Punkt 95: Etablering af flere vejtræer med inddragelse af borgere

05.01.15-G01-3-18

Resume

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2018 har Kommunalbestyrelsen besluttet at afsætte 1,5 mio. kr. til udvidelse af træbestanden på de offentlige veje på Frederiksberg. Forvaltningen vil med inddragelse af borgerne på Frederiksberg, finde nye steder at placere vejtræer på Frederiksberg. I denne sag indstilles, at midlerne anlægsbevilges til de beskrevne tiltag.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet de ønskede en uddybning af hvor og hvor mange træer, der kan plantes på Frederiksberg Allé samt en uddybning af, hvordan borgerne tænkes inddraget.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at der anlægsbevilges 1,5 mio. kr. til flere vejtræer finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018,
2. at udvalget godkender den beskrevne disponering af midlerne til flere vejtræer.

Sagsfremstilling

I budgetaftalen for 2018 blev partierne bag aftalen enige om at plante flere træer på Frederiksberg. Det er ligeledes aftalt, at borgerne skal involveres i, hvor der skal plantes træer. Herudover er det besluttet, at plante træer på Frederiksberg Allé det sidste stykke ned mod Vesterbrogade. Der er i budgettet afsat 1,5 mio. kr. til indfrielse af disse mål.

Træer er en markant del af det frederiksbergske bybillede. Frederiksberg er i dag den kommune i Danmark med flest vejtræer pr. kilometer vej, og der arbejdes hele tiden på at udvikle og sikre en sund bestand af vejtræer. Et mål i Frederiksbergstrategien er at sikre og videreudvikle byens unikke og særlige stemning, som ikke mindst byens mange træer er med til at skabe.

Som en del af målsætningen om, at man skal kunne se mindst et træ fra enhver bolig på Frederiksberg, vil forvaltningen via en borgerinvolvering inden for det afsatte budget, plante træer på vejstrækninger, hvor der mangler og ønskes vejtræer.

Borgerne vil blive inddraget i arbejdet via Facebook og på Frederiksberg Kommunes hjemmeside, hvor man vil kunne komme med forslag til placering af nye vejtræer. Når processen med borgerinvolvering er tilendebragt, vil By- og Miljøområdet vende tilbage til udvalget med en sag om de konkrete forslag til placeringer af træer.

Det er omkostningstungt at etablere nye træhuller. Erfaringer fra blandt andet etablering af nye plantehuller ved de grønne byporte viser, at et nyt plantehul koster imellem 60.000 kr - 100.000 kr., alt efter hvor meget, der skal ændres på de eksisterende forhold for at gøre plads til plantehullet. Derudover er der udgift til indkøb af træ og etableringsomkostninger, som blandt andet omfatter vanding og opbygningsbeskæring af kronen de første 4 år. Dette koster 25.000 kr pr. træ. Alt i alt koster det mellem 85.000 og 125.000 kr. pr. nyt træ, der plantes. Ud for disse forudsætninger forventes det, at der kan plantes mellem 12 og 17 nye træer.

Hvor det er muligt, vil de nye træhuller blive samtænkt med klimatilpasningsløsninger for derved at skabe bedre forhold for træerne, som hermed bidrager til klimasikringen af Frederiksberg.

De afsatte midler skal, ud over hvor borgerne ønsker det, også benyttes til plantning af ekstra træer på Frederiksberg Allé på strækningen imellem Sankt Thomas Plads og Vesterbrogade. Det vil være muligt at plante 6 træer på denne strækning - med 4 og 2 træer i henholdsvis den ene og anden vejside. Dette muliggør plantning af mellem 6 og 11 træer andre steder steder i byen, hvor borgerne kan komme med forslag hertil.

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at forvaltningen med disponering af puljemidlerne og med inddragelse af borgerne vil kunne finde placering til ekstra vejtræer og dermed sikre og videreudvikle Frederiksberg Kommunes unikke grønne identitet med mange træer.

Økonomi

I budgettet for 2018 er der afsat et rådighedsbeløb på 1,5 mio. kr. til flere vejtræer. I denne sag indstilles, at rådighedsbeløbet anlægsbevilges og disponeres på ovenfor beskrevne måde.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget
SV/DRP

Bilag

Disponering af Flere vejtræer

Punkt 96: Endelig vedtagelse af bæredygtighedsplan

01.02.25-P15-1-16

Resume

Forslag til Bæredygtighedsplan har været i offentlig høring og der er indkommet høringssvar, som har givet anledning til ændringsforslag. By- og Miljøudvalget skal tage stilling til, om planen skal endeligt vedtages med de indførte ændringsforslag.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at By- og Miljøudvalget tager høringssvarene til efterretning og godkender Bæredygtighedsplanen.

Sagsfremstilling

Bæredygtighedsplanen beskriver den hidtidige og fremtidige indsats for at styrke den miljømæssige bæredygtige udvikling af Frederiksberg Kommune. Det sker ud fra følgende fem temaer:

- Bæredygtige bygninger og byudvikling
- Bæredygtig energiforsyning
- Bæredygtig mobilitet
- Cirkulær økonomi og ressourcer
- Biodiversitet og bynatur

By- og Miljøudvalget besluttede på mødet den 15. januar 2018 at sende Bæredygtighedsplanen i offentlig høring. Planen har været i høring fra d. 1. februar til 6. marts 2018. Planen blev distribueret til samtlige råd, herunder Det grønne råd, til byens netværk af bæredygtige virksomheder og grønne organisationer. Desuden blev planen omtalt på kommunens hjemmeside, på Facebook og i Frederiksberg Bladet. Der er modtaget 9 høringssvar.

I bilag 2 fremstår specifikke kommentarer fra høringssvar og forvaltningen svar og håndtering af disse. Høringssvarene kan ses i deres helhed i sagens bilag 3-11.

Høringssvarene forholder sig generelt positivt til Bæredygtighedsplanen. De fleste indeholder spørgsmål omkring forståelse af dele af planen og forslag til forbedringer eller uddybelse for at sikre denne forståelse. På nogle punkter drejer det sig om forbedringer af teksten, mens der er tilføjet nye sætninger eksempelvis under "Bæredygtig energiforsyning" og omkring bycykler under "Bæredygtig Mobilitet". Et forslag ønsker en udvidelse af det anvendte bæredygtighedsbegreb. Dette er ikke muligt i den nuværende plan, men det udelukker ikke et samarbejde eller en synergieffekt med eventuelle borgerinitiativer med fokus på dette bredere fokus. I visse høringssvar udfordres ambitionsniveauet i planens målsætninger. Bæredygtighedsplanen fremlægger ikke nye målsætninger, men bygger på allerede politisk vedtagne målsætninger, og dermed er der tidligere taget stilling til ambitionsniveauet. I høringssvarene understreges vigtigheden af, at tiltag tager hensyn til ældre og handicappede, ligesom det understreges, at det er vigtigt at involvere borgere og erhverv i gennemførelsen af planen. Besvarelser fra erhverv med bæredygtigt sigte er positive overfor planen.

Nedenfor er fremført de konkrete rettelser som er foretaget i Bæredygtighedsplan som konsekvens af høringssvarene. Af de 9 høringssvar giver 5 anledning til ændringer i teksten i planen. De er desuden særligt markerede i forslag til planen (Bilag 1).

Side 1: Planens gældende årstal foreslås ændret fra "2017-2020" til "2018-2021"

Side 6: Ordet "udvalgte" er fjernet fra sætning

Side 7 andet afsnit tilføjet tekst: "at Frederiksberg som by, herunder borgere, institutioner og virksomheder, skal være CO2-neutral i 2035".

Side 10, afsnit 2: "...vi tilstræber at arbejde på at fremme..." omformuleres til "...vi vil fremme"

Side 11: Tekst tilføjet: "Desuden bidrager kommunen til, at der på sigt udarbejdes kriterier for allerede eksisterende byggeri."

Side 13 er tilføjet følgende tekst: "Vandforsyningsplanen beskriver, hvordan det sikres, at der kan leveres tilstrækkeligt rent vand til forbrugerne på Frederiksberg med fokus på at bevare den eksisterende forsyningsstruktur."

side 14: Ændret fra: "cirka en fjerdedel i bygassen" til "cirka en tredjedel i bygassen"

Side 19: Tekst tilføjet: "Frederiksberg er en del af hovedstadens Bicykelsystem, der består af "intelligente" elcykler med GPS. Bicyklerne er det 4. ben i den kollektive transport og er primært tiltænkt lokale pendlere. I 2018 kommer Bicyklerne på Rejseplanen, og snart kommer der også flere kommuner på systemet."

By- og Miljøområdets vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at der har været god interesse og tilbagemelding på Bæredygtighedsplanen under den offentlige høring. Høringssvarene er indarbejdet, hvor det er relevant, og forvaltningen vurderer, at Frederiksberg Kommune hermed får en visionær, men også brugbar plan for den miljømæssige bæredygtige udvikling til og med 2020, hvor planen skal revideres.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
CS/TN

Bilag

Bæredygtighedsplan-marts-2018

Høringsnotat til Bæredygtighedsplan

Høringssvar1 Hans Erik Lund

Høringssvar 2, RePlay Legetøj v. Kenneth Ovesen

Høringssvar 3, Textur v. Anina Rasmussen

Høringssvar 4, Bicykelfonden v. kommunikationschef Iben Keller

Høringssvar 5 ældrerådet brev.doc

Høringssvar 6 handicaprådet.docx

Høringssvar 7, Frederiksberg Forsyning v. Søren Berg Lorenzen

Punkt 97: Bæredygtig udvikling - evaluering 2017 og indsats 2018-19

01.02.25-K07-1-15

Resume

Frederiksberg Kommune har i en lang årrække arbejdet med at fremme den bæredygtige udvikling af byen. Bæredygtighedsplanen udstikker retningen for denne udvikling og i denne sag fremlægges de mere konkrete indsatser som er gennemført og som planlægges for de dedikerede bæredygtighedsmidler. Med en politisk målsætning om at være CO₂-neutral by i 2035 bliver der blandt andet lagt kræfter i at omstille til bæredygtig mobilitet og vedvarende energi både regionalt og lokalt i energiforsyningen. Der bliver fortsat høstet erfaringer med DGNB-certificering af større kommunalt byggeri og de næsten 200 miljøambassadører sørger for at holde godt øje med ressourceforbruget i alle institutioner, skoler og andre kommunale ejendomme. I 2018-19 løfter Frederiksberg barren ved at udforme et roadmap for, hvordan byen kan arbejde med FN's 17 verdensmål i den miljømæssige, sociale og økonomiske bæredygtige udvikling.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at evalueringen og indsatsplanen for bæredygtig udvikling tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Hvert andet år forelægges By- og Miljøudvalget et forslag til indsatsplan for den miljømæssige bæredygtige udvikling på Frederiksberg, der kort beskriver fokusområderne for indsatsen. Desuden forelægges hvert år en status på igangværende eller afsluttede initiativer således, at kommende tiltag kan justeres. Grundlaget for bæredygtighedsindsatsen er Bæredygtighedsplanen for den miljømæssige udvikling af Frederiksberg. Derfor er evaluering af 2017 og oversigt over indsatser 2018-19 i denne sag bygget op om bæredygtighedsplanens fem temaer.

I vedlagte bilag findes en grundig gennemgang af gennemførte tiltag i perioden og overblik over retningen for indsatsen i perioden 2018-19. Nedenfor præsenteres udvalgte indsatser indenfor hvert tema

Bæredygtigt byggeri og byudvikling

Indsatsen gælder både kommunens eget byggeri og privat byggeri og løftes blandt andet af indsatsen for DGNB certificering, Miljøambassadører i alle kommunale enheder, partnerskab om energibesparelser i private ejendomme og erhvervsindsatsen Go Green. I 2017 fik Frederiksberg Kommune sit første DGNB-diplom for tilbygningen til Duevejens Skole. Indsatsen bliver fortsat i 2018-19 i en række pilotprojekter. Desuden er der udarbejdet et sæt retningslinjer for mindre byggeri, der skal afprøves i praksis. I 2018 bliver et digitalt dialogværktøj afprøvet, som skal forbedre dialogen om energibesparelser mellem private bygningsejere og håndværkere og dermed sikre energisparepotentialet i deres ejendomme.

Bæredygtig energiforsyning

Frederiksberg skal være CO₂-neutral by i 2035, derfor skal der blandt andet arbejdes for at omstille til vedvarende energi. Indsatsen løftes blandt andet gennem projektet Energi På Tværs II, som alle regionens kommuner samarbejder om, og som i maj 2018 vil præsentere en fælles energiplan med investeringsoverblik. I 2018 vil arbejdet på en plan for mere lokal produktion af vedvarende energi blive færdiggjort, og en langsigtet strategi for investering i vedvarende energi udenfor vores egen kommunegrænse vil blive påbegyndt.

Bæredygtig mobilitet

Fremme af bæredygtig mobilitet er et vigtigt område for at opnå Frederiksbergs målsætninger. Indsatsen bygger på en fokuseret cykelhandlingsplan og et veludbygget kollektivt transportsystem, og som supplement til dette udvikles projekter for at fremme elbiler og delemobilitet. I 2017 afprøvede det offentligt-private samarbejde Ny Mobilitet metoder til at inspirere borgerne til at benytte byens mobilitetsløsninger. Her fik beboerne på Henrik Ibsens Vej mulighed for at prøve kræfter med miljøvenlige alternativer til privatbilen, og erfaringerne herfra vil benyttes til udvikling af et nyt projekt for at fremme delemobilitet. Kommunen har desuden startet omstilling af egne biler og indkøbt i 2017 fem elbiler og startede opsætning af ladeinfrastruktur til de første 22 elbiler. I 2017 startede arbejdet på en elbilstrategi, som i 2018 skal give et bud på, hvordan Frederiksberg kan blive en førende elbilby.

Cirkulær økonomi og ressourcer

For at nedbringe trækket på jordens ressourcer arbejder Frederiksberg også med begrebet cirkulær økonomi, der handler om at betragte produkter og materialer som værdifulde ressourcer i et kredsløb. Dette løftes i høj grad af kommunens arbejde med affald og ressourcer, men suppleres med projekter, som er målrettet skoler, daginstitutioner og borgere, samt

ved at kommunen løbende forbedrer egne indkøb blandt andet gennem Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb. I 2017 gennemførtes projekt Miljømissionen på to testskoler og projektet udbredtes til flere skoler i 2018. Desuden inviteres borgerne hvert år til "Grønne dage på Frederiksberg", hvor de kan hente inspiration til en grønnere hverdag i byen - herunder ideer til bedre affaldssortering og genbrug. I 2017 lagde 800 gæster vejen forbi til det afsluttende arrangement. I 2018 inviteres til "Grønne dage" den 10. november.

Biodiversitet og bynatur

Mange borgere vælger at bo på Frederiksberg, fordi det er en grøn by i mere end en forstand. Indsatsen løftes i høj grad af den løbende vedligeholdelse og forbedring i kommunens drift af grønne områder. Dette bliver suppleret med indsatsen for bybierne, som har bistader ved flygtningeboligerne Nimbus og ved den sociale institution Magneten. Desuden muliggør Puljen til Grøn Omstilling, at borgere og foreninger kan iværksætte lokale initiativer til at understøtte byens grønne udvikling.

By- og Miljøområdets vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at forslagene til aktiviteter i 2018-19 vil skabe en sammenhængende indsats for den bæredygtige udvikling af Frederiksberg. De fremtidige indsatser skal løfte bæredygtighedsplanen, der synliggør, hvor der allerede foregår en indsats, og hvor der er behov for et større fokus. Samtidig vil arbejdet med FN's verdensmål styrke den samlede indsats for et bæredygtigt Frederiksberg på både det miljømæssige, sociale og økonomiske område.

Økonomi

Indsatsen for en miljømæssig bæredygtig udvikling 2018-19 vil ske inden for det bevilgede budget til bæredygtighedsområdet

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
CS/PS

Bilag

Evaluerings 2017 og indsatsplan for bæredygtig udvikling 2018-19

Punkt 98: Opfølgning på cykelhandlingsplan 2016-18 - disponering af midler i 2018

05.00.00-G01-15-15

Resume

I budget 2018 er der afsat 1 mio. kr. til opfølgning på cykelhandlingsplanen. Der gives forslag til hvilke aktiviteter, der skal gennemføres med det formål, at de skal bidrage til at få flere til at cykle og opfylde målene i Cykelpolitik 2013-18. Flere af de foreslåede aktiviteter har fokus på børn og på forbedring af forholdene for cyklister helt generelt. Herudover foreslås afsat en pulje til forslag fra borgerne om forbedringer af cykelforhold. By- og Miljøudvalget skal tage stilling til om disponeringen af puljen kan godkendes.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog at disponere 800.000 kr. vedr. puljen til opfølgning på Cykelhandlingsplan 2016-18 til følgende forslag:

- a) Udretning af cykelsti ved busstoppested på Smallegade øst for Frederiksberg Bredegade (100.000 kr.)
- j) Fortsættelse af cykelsti på N. Jespersens Vej (100.000 kr.)
- k) Udvidelse af tilslutningsstien til Den grønne sti vest for Kilen (25.000 kr.)
- i) Cykelregnskab 2018 (120.000 kr.)
- d) Uddannelse af cykellegepædagoger (80.000 kr.)
- e) Alle daginstitutionsbørn cykler (100.000 kr.)
- f) Alle børn cykler (20.000 kr.)
- g) Vi cykler til arbejde og Store cykeldag (65.000 kr.)
- c) Pulje til mindre cykelprojekter – forslag fra borgere (190.000 kr.)

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at By og Miljøudvalget tager stilling til disponeringen af 800.000 kr. vedr. puljen til opfølgning på Cykelhandlingsplan 2016-18, jævnfør forslagene i tabellen i økonomiafsnittet

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte sagen den 5. marts 2018, idet forvaltningen blev anmodet om at belyse alternative forslag til udmøntning af puljen. Det blev dog under sag nr. 67 den 5. marts 2018 besluttet, at Frederiksberg Kommune får foretaget en analyse af mulighederne for at gøre det mere attraktivt at benytte cyklen til indkøb finansieret af midlerne fra opfølgningen på cykelhandlingsplan 2016-2018, hvilket udgør 200.000 kr. Dette betyder, at 800.000 kr. resteret at blive disponeret.

Alternative forslag

Bogstaveringen er fortsat i forhold til de forslag, der er fremsat i sagen den 5. marts 2018.

j) Fortsættelse af cykelsti på N. Jespersens Vej

N. Jespersens Vej har cykelstier, men afslutningen mod Finsensvej ender i et bed med hækbeplantning og et par træer, så cyklisterne skal køre ud på vejen foran de parkerede og de kørende biler. Cykelstien kan fortsættes ved at fjerne noget af beddet og det mindste af de to træer.

- Formål: At øge fremkommeligheden og sikkerheden for cyklisterne.
- Målgruppe: Cyklister generelt, der cykler på N. Jespersens Vej.
- Økonomi: 100.000 kr.

k) Udvide tilslutningsstien til Den Grønne Sti vest for Kilen

Stiforbindelsen mellem Kilevej/adgangsvejen til Kilens p-kælder og Den Grønne Sti er forholdsvis smal, og der færdes både cyklister og fodgængere. Stiforbindelsen kan udvides til en bredde på 2 meter.

- Formål: At øge fremkommeligheden og tilgængeligheden for cyklister og fodgængere.
- Målgruppe: Cyklister og fodgængere der anvender stiforbindelsen.
- Økonomi: 25.000 kr.

l) Anlæg af fremrykket busstoppested

De steder, hvor bussen stopper ved kantstenen af en cykelsti, opstår der ofte konflikter mellem cyklister og buspassagerer, især hvor der er mange af begge typer, på trods af, at cyklisterne har vigepligt for buspassagererne. Ved at etablere en fremrykket busperron elimineres denne konflikt stort set. Da Frederiksberg Kommunes vejes tværprofiler sjældent giver plads til en busperron, betyder det, at bussen holder på kørebanen, og at de bagvedkørende biler ikke kan passere, hvis der kommer modkørende.

Der ville f.eks. kunne etableres et fremrykket busstoppested på Godthåbsvej ud for Aksel Møllers Have i sydsiden af vejen. Med metrostationens åbning vil der forventelig være flere buspassagerer på stedet. Der vil desuden kunne opsættes cykelstativer på busperronen. For at det kan lade sig gøre med det til rådighed værende tværprofil vil det kræve nedlæggelse af to parkeringspladser i nordsiden af vejen samt fjernelse af to træer.

- Formål: At øge fremkommeligheden for cyklister og at øge trygheden for buspassagererne.
- Målgruppe: Cyklister og buspassagerer på den pågældende lokalitet.
- Økonomi: 300.000 kr. for et stoppested.

m) Permanent cykeltællestation

Frederiksberg Kommune gennemfører hvert år knap 20 cykeltællinger af en uges varighed. For at kunne følge udviklingen i antallet af cyklister gennem året og over året, kan der etableres en eller flere permanente cykeltællestationer i kommunen.

- Formål: At få større viden om hvordan cyklistantallet varierer over året, og udviklingen i antallet af cyklister over årene.
- Målgruppe: Forvaltning og politikere.
- Økonomi: 100.000 kr. pr. cykeltællestation.

n) Opsætning af dynamisk/variabel tavle(r)

Der kan opsættes en eller flere dynamiske tavler, som kan give cyklisterne information om rejsetid til et givet mål sammenlignet med bilisters rejsetid, foreslå valg af rute eller få cyklisterne til at foretage et rutevalg på baggrund af tavlernes information, give information om trængsel eller vejarbejde eller give budskaber til cyklisterne á la "pas på hinanden".

Der vil i forbindelse med opsætning af sådan en eller flere tavler f.eks. skulle foretages en analyse af placering, indkøbes software, gennemføres tests og evalueres.

- Formål: At give cyklister en bedre turoplevelse ved f.eks. at gøre det muligt at fravælge en rute med trængsel samt at anerkende cyklisterne, som en betydende trafikantgruppe.
- Målgruppe: Cyklister på den pågældende lokalitet.
- Økonomi: 300.000-500.000 kr. afhængig antal af tavler, og hvilke informationer, de skal kunne vise (er det statiske budskaber, som f.eks. "Pas på hinanden" eller er det dynamisk information om rejsetid eller trængsel forude).

På By- og Miljøudvalgets møde den 5. marts 2018 kom der i øvrigt forslag om følgende:

- Gennemførelse af trygheds-/sikkerhedsfremmende tiltag for cyklister i kryds, f.eks. i krydset Smallegade/Fasanvej. I perioden 2013-17 er der ikke registreret uheld med cyklister i krydset. Der er afkortet cykelsti på Smallegade, hvilket giver de højresvingende bilister og de ligeudkørende cyklister mulighed for at flette sammen inden krydset, hvilket reducerer ulykkesrisikoen. Det kan dog godt betyde, at trygheden reduceres hos nogle cyklister.
- Hastighedsnedsættelse på mindre/smalle veje. Det generelle hastighedsniveau på lokalvejene vurderes generelt til at være lavt. Forvaltningen har i øvrigt i forbindelse med en konkret ansøgning om udvidelse af den lokale hastighedsbegrænsning på 40 km/t på Nylandsvej fået et svar fra politiet om, at de gerne vil vente med at give et svar til Vejdirektoratets cirkulære foreligger. Dette forventes at ske indenfor et par måneder.
- Belysning på mindre veje. Forvaltningen er af den opfattelse, at lysniveauet generelt er, som det bør være på både større og mindre veje i kommunen, men det kan være en mulighed at indlemme belysningsprojekter i c) pulje til mindre cykelprojekter.
- Belysning på Den Grønne Sti ved CBS. På denne strækning var det ved etablering kalkuleret med at belysningen i bygningen ville give lys på Den Grønne Sti, men det viste sig efterfølgende, at bygningen ikke blev indvendig

oplyst som forudsat. Der er derfor blevet sat master med spots op ved Kilen for ca. 1,5-2 år siden for at øge lysniveauet på strækningen forbi Kilen.

Forvaltningens anbefaling

Af de tidligere fremsatte forslag til aktiviteter anbefaler forvaltningen at følgende besluttet gennemføres:

i) Cykelregnskab 2018

Cykelregnskabet er essentielt i forhold til at kunne følge, hvordan det går med at opnå målsætningerne i cykelpolitikken. Særligt cykelregnskabet for 2018 er vigtigt, da det skal give en slutstatus på, hvorvidt målsætningerne i Cykelpolitik 2013-18 er opfyldt, og danne grundlag for fremtidige målsætninger på cykelområdet.

d) Uddannelse af cykellegepædagoger, e) Alle Daginstitutionsbørn Cykler og f) Alle Børn Cykler

Disse aktiviteter har fokus på børnene, som gerne skal vokse op med "at cykling er et naturligt, ligetil, trygt og sikkert valg". Det sker ved, at de tidligt lærer at være sikre på cyklen, og efterfølgende at de lærer at færdes i trafikken. Dette kan de tre aktiviteter medvirke til. Alle Børn Cykler er Cyklistforbundets kampagne, som Frederiksberg Kommune har støttet i rigtig mange år.

g) Vi Cykler Til Arbejde og Store Cykeldag

Frederiksberg Kommune har støttet op om og gennemført Vi Cykler Til Arbejde-kampagnen og Store Cykeldagsarrangementet gennem mange år. For Store Cykeldags vedkommende er det siden Cyklistforbundets 100 års jubilæum i 2005, og hvad angår Vi Cykler Til Arbejde er det endnu længere tid. Store Cykeldag har de seneste år været en del af Frederiksbergdagene om søndagen i tilknytning til familiedagen i Lindevangsparken, og både de tilmeldte deltagere og forbigående tilkendegiver tilfredshed med arrangementet.

Disse aktiviteter beløber sig i alt til 385.000 kr.

xt-decoration: underline;"> Tidligere sagsfremstilling

Den tidligere Kommunalbestyrelse vedtog i efteråret 2014 Cykelpolitik 2013-18. Visionen i Cykelpolitik 2013-18 er, at Frederiksberg er byen, hvor det er attraktivt at cykle for borgere i alle aldre. Væsentlige mål i politikken er:

- at Frederiksberg i 2018 er Danmarks mest cyklende by,
- at minimum 40 % af alle ture foretages på cykel (2016: 30 %),
- at minimum 90 % af de korte ture under 5 km. foretages til fods og på cykel (2016: 79 %)
- at minimum 90 % af cyklisterne er tilfredse med Frederiksberg som en cykelvenlig by (2016: 78 %).

Visionen og målsætningerne er ambitiøse, og Cykelpolitik 2013-18 indeholder derfor otte forskellige indsatsområder, der samlet sikrer en bred cykelfremmeindsats med mange forskellige målgrupper og interesser:

1. Fremkommelighed og sikkerhed for cyklister
2. Cyklistadfærd
3. Børn på cykel
4. Ældre på cykel
5. Cykelparkering ved trafikale knudepunkter
6. Samarbejde med erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner
7. Tværorganisatorisk samarbejde om cykelfremme
8. Dialog og kommunikation

For at blive en bedre cykelby, hvor det er attraktivt at cykle for borgere i alle aldre, er det nødvendigt med en flerstrengt cykelfremmeindsats, som både har fokus på forbedring af de fysiske forhold for cyklister, samt andre aktiviteter, som fremmer, at flere cykler. I 2016 blev der vedtaget en Cykelhandlingsplan 2016-2018 (KB den 14. marts 2016), som indeholder et bruttokatalog med 49 aktiviteter med særlig fokus på børn på cykel og cykelparkering. Aktiviteterne kan hver især bidrage til at opnå målene i Cykelpolitik 2013-18.

I budget 2018 er der afsat 1 mio. kr. til opfølgning på Cykelhandlingsplan 2016-18. Midlerne er som udgangspunkt tiltænkt aktiviteter i handlingsplanen, der ikke er finansieret ved særskilte bevillinger i budgettet, som f.eks. anlæg af cykelstier, bycyklen, og cykelparkeringstiltag. Forslaget til anvendelsen af puljen i 2018 indeholder både fysiske anlæg og andre aktiviteter, eksempelvis uddannelse af cykellegepædagoger. Flere af de foreslåede aktiviteter hører under fokusområdet "Børn på cykel", da det er vigtigt at få grundlagt de gode transportvaner tidligt i livet, og at den enkelte føler sig tryk og sikker på cykel, både som barn og voksen.

Fremkommelighed og sikkerhed for cyklister

Frederiksberg Kommune arbejder målrettet på at gøre Frederiksberg til en attraktiv og sikker kommune at cykle i. Men for at skabe optimale forhold for at endnu flere vælger cyklen, er der behov for at sikre bedre fremkommelighed gennem bredere og flere cykelstier, bedre flow i trafikken for cyklister i kryds og for at øge trafiksikkerheden for cyklisterne.

a) Udretning af cykelsti ved busstoppested på Smallegade øst for Frederiksberg Bredegade

Der er (heldigvis) mange cyklister på Frederiksberg, hvilket gør, at pladsen indimellem er trang på cykelstierne. Her er det f.eks. vigtigt, at der ikke kommer pludselige retningskift, som der gør ved stoppestedet på Smallegade øst for Frederiksberg Bredegade. Det foreslås derfor, at der sker en udvidelse af cykelstien ved at tage en kile af fortovet på begge sider af busstoppestedet. Fortovet er bredt og anvendes af relativt få fodgængere.

- Formål: At øge sikkerheden og trygheden på stedet, hvor der især på hverdagsmorgener kommer mange cyklister på en gang, når signalanlægget skifter til grønt på Smallegade.
- Målgruppe: Cyklister generelt, der cykler på Smallegade.
- Økonomi: 100.000 kr.

b) Opgradering og renovering af 'ledelys' på Finsensvej

I forbindelse med etablering af supercykelstien Albertslundruten blev der etableret 'ledelys' på Finsensvej op mod krydset ved Dalgas Boulevard i vestlig retning. Ledelysene skal guide cyklisterne til at køre i den rette hastighed frem mod signalanlægget, og dermed forebygge at cyklisterne skal stoppe for rødt lys. På det tidspunkt, hvor ledelysene blev etableret, var der ikke nogen erfaring med sådan et tiltag. Det har efterfølgende vist sig, at ledelysene både ligger i for lang afstand fra krydset, og at de er for lidt synlige. Det foreslås derfor, at ledelysene udskiftes med mere synlige udgaver, samt at de flyttes tættere på krydset.

- Formål: At gøre ledelysene anvendelige for cyklisterne i forhold til at kunne cykle over for grønt og samtidig holde en stabil hastighed.
- Målgruppe: Cyklister generelt, der cykler på Finsensvej.
- Økonomi: 150.000 kr.

c) Pulje til mindre cykelprojekter

For at sikre borgernes idéer og behov indgår i fremtidige tiltag på cykelområdet foreslås det at afsætte midler til mindre cykelprojekter, som foreslås af borgerne, og som kan forbedre forholdene for cyklister. Det kan promoveres f.eks. via kommunens facebook-side, hvor borgerne også kan melde forslag ind (med en tidsfrist), herunder forslag vedrørende cykelparkering, som den efterfølgende sag handler om. Det foreslås, at forvaltningen vurderer forslagene ift. sammenhæng med byrum og øvrige projekter. Afhængig af indholdet af forslagene og de dertil hørende omkostninger kan det muligvis også give idéer til anvendelse af det kommende års pulje, som p.t. ligger i budgettet.

- Formål: Generelt forbedre forhold for cyklister
- Målgruppe: Alle typer af cyklister kan være i målgruppen
- Økonomi: 165.000 kr.

Børn på cykel

Når børn bevæger sig mere, lærer de bedre. At gå eller cykle til skole og daginstitution er derfor vigtige elementer, som kan bidrage både nu og i fremtiden til det gode liv. Børn er fremtidens trafikanter, og det er vigtigt, at de lærer at færdes i trafikken som cyklister så tidligt som muligt. De foreslåede aktiviteter vil kunne bidrage til at børn på Frederiksberg under deres opvækst lærer at opfatte cyklen som et naturligt og nemt valg som transportmiddel.

d) Uddannelse af cykellegepædagoger

I både 2016 og 2017 blev der gennemført to kurser af en dags varighed, hvor der blev uddannet cykellegepædagoger. Alle daginstitutioner modtog en invitation til at deltage. Deltagerne på kurserne har gennemgående udtrykt stor begejstring for kurset, og tilbagemeldingerne viser, at børnene er meget glade for legene. Mange institutioner har desuden tilkendegivet, at de synes, at det er et godt tilbud, selv om de ikke har haft mulighed for at deltage. Aktiviteten skal sikre opsamling på de daginstitutioner, der endnu ikke har fået uddannet en cykellegepædagog.

- Formål: At træne børns færdigheder på cykel, da børnene skal være 'cykelsikre' før de kan blive 'trafiksikre'. Øge andelen af børn på cykel. Fremme muligheden for børns leg på cykel i daginstitutioner
- Målgruppe: Børnehavebørn på Frederiksberg.
- Økonomi: 80.000 kr. til kurser og materialer.

e) Alle Daginstitutionsbørn Cykler

Kampagnen er en pendant til Alle Børn Cykler-kampagnen, og den er blevet gennemført både i 2016 og 2017.

Kampagnen skal motivere daginstitutionerne og forældrene til at træne børnene på (løbe)cykel. I 2017 deltog over 1100 børn i kampagnen.

- Formål: At øge andelen af daginstitutionsbørn, der træner deres cykelfærdigheder. At gøre forældrene tryggere ved at cykle med deres børn, og give børnene cykelrutine allerede inden skolealderen og dermed på sigt bedre cykeladfærd.
- Målgruppe: Daginstitutionsbørn, deres forældre og det pædagogiske personale i daginstitutionerne på Frederiksberg.
- Økonomi: Der afsættes 100.000 kr. til kampagnen

f) Alle Børn Cykler

Frederiksberg Kommune har i flere år bakket op om Cyklistforbundets kampagne Alle Børn Cykler. Der er stadig basis for at øge deltagerantallet. Da målgruppen er vigtig, vil der fortsat blive arbejdet på at øge deltagelsen.

- Formål: Alle Børn Cykler har til formål at få flere børn til at cykle til og fra skole – og cykle mere i det hele taget.
- Målgruppe: Elever og lærere på alle skoler på Frederiksberg.
- Økonomi: 20.000 kr. til støtte til kampagnen og præmier.

Cyklistadfærd og cykelfremme

For at øge anvendelsen af cyklen som transportmiddel kræver det både en god infrastruktur sammen med en målrettet kommunikationsindsats med fokus på ændring af transportvaner og information om de enestående cykelfaciliteter på Frederiksberg. Hvis borgere, og særligt ikke-cyklister, informeres om fordelene ved at cykle og er informeret om de gode cykelfaciliteter i kommunen, er der potentiale for at ændre deres transportvaner og cykeladfærd.

For at kommunikere præcist i forhold til relevante målgrupper og løbende tilpasse de aktiviteter, der implementeres, er det vigtigt at indsamle og analysere data om cykeltrafik og løbende evaluere effekten af de cykelaktiviteter, der gennemføres i kommunen.

For at fremme cyklisme til en bred målgruppe og få viden om, hvad der fremmer cyklisme, foreslås følgende tre aktiviteter gennemført:

g) Vi Cykler Til Arbejde og Store Cykeldag

Frederiksberg Kommune har i mange år bakket op om kampagnerne Vi Cykler Til Arbejde og Store Cykeldag. Erfaringen er, at kampagnerne medvirker til at sætte cyklisme bredt på dagsordenen, og der er stadig basis for at øge deltagerantallet.

- Formål: At øge andelen af cykelture til og fra arbejde på Frederiksberg og motivere borgere i alle aldre til at bruge cyklen i fritiden.
- Målgruppe: Ansatte i offentlige og private arbejdspladser på Frederiksberg, herunder også kommunens egne ansatte samt borgere - med særlig fokus på børnefamilier.
- Økonomi: Der afsættes i alt 65.000 kr. til de to aktiviteter.

h) Analyse af ture og indkøb på cykel (transportvaner)

Formålet med at gennemføre en analyse af indkøb og transportvaner er at finde frem til, hvad der kan få flere til at anvende cyklen i forbindelse med indkøb. Den kan give forslag til, hvordan man kan forbedre vilkårene for cyklister i handelsgaderne samt bidrage til overvejelserne om, hvordan byens indretning kan understøtte cyklisme. En analyse vil ligeledes kunne belyse, hvor meget de enkelte trafikantgrupper hver især bidrager til butikshandel.

Der foreslås gennemført en analyse af sammenhængen mellem cykelture og indkøb med fokus på strøggaderne Gammel Kongevej, Falkoner Allé, Godthåbsvej, Peter Bangs Vej, Vesterbrogade, H.C. Ørstedes Vej og Nordre Fasanvej.

Formål: At øge andelen af cykelture med indkøb som formål.

Målgruppe: Handlende på Frederiksberg.

Økonomi: Der afsættes 200.000 kr. til en analyse gennemført af eksterne rådgivere.

i) Cykelregnskab 2018

Frederiksberg Kommune har i en årrække udarbejdet cykelregnskaber (siden 2004). Cykelregnskabet beskriver status for cykeltrafikken på Frederiksberg, og er en grundlæggende forudsætning for at kunne følge op på målsætninger og

resultatmål i Cykelpolitik 2013-18. Selve cykelregnskabet udarbejdes i foråret 2019, men der skal indsamles data i 2018 gennem bl.a. en holdningsundersøgelse blandt borgerne vedr. deres tilfredshed med cykelforholdene og en transportundersøgelse på skolerne.

- Formål: At måle effekten af Cykelpolitik 2013-18 og Cykelhandlingsplan 2016-18, og de aktiviteter der gennemføres på cykelområdet. At kende status på cykeltrafik på Frederiksberg
- Målgruppe: Politikere og borgere på Frederiksberg
- Økonomi: Der afsættes 120.000 kr. til dette formål.

Cykelpolitik 2013-18 udløber med udgangen af indeværende år, og det skal vurderes, om der skal udarbejdes en ny cykelpolitik eller om den eksisterende skal revideres i forlængelse af, at Cykelregnskab 2018 foreligger.

Alternative muligheder

Som alternative muligheder til ovenstående disponeringsforslag er der mulighed for at anvende midler på et eller flere af følgende servicetiltag, som går på tværs af indsatsområderne:

- a. Skråtstillede skraldespande så cyklisterne let kan komme af med deres affald (11.000 kr. pr. stk.).
- b. Fodhvilere i udvalgte signalregulerede kryds. Fodhvilere er med til at øge serviceniveauet for cyklisterne og reducerer antallet af rødkørsler for cyklister (5.000 kr. pr. stk.).
- c. Nedtællingssignaler for cyklister. I udvalgte signalregulerede kryds langs ruten kan der opsættes nedtællingssignaler for cyklister. Nedtællingssignalerne placeres i en afstand af 50-100 m fra krydset. På den måde kan cyklisterne i god tid tilpasse deres hastighed for at ramme det grønne lys. Nedtællingssignaler er med til at øge cyklisternes fremkommelighed langs ruten (125.000 kr. pr. stk.).

By- og Miljøområdet vurdering

Forslagene til aktiviteter er både målrettet børn, som er et indsatsområde i kommunens cykelpolitik, samt et særligt fokusområde i Cykelhandlingsplanens forslag til aktiviteter, men også rettet mod cyklister generelt f.eks. i form af forslag til fysiske forbedringer. Det er forvaltningens vurdering, at det er vigtigt at have fokus på børnene (og deres forældre), da børnene er fremtidens cyklister. Aktiviteterne vil bidrage til at øge både tryghed og sikkerhed for børn og deres forældre, når de færdes i trafikken. Forvaltningen vurderer, at den samlede pakke af aktiviteter vil bidrage til at fremme cyklisme på Frederiksberg, og øge cyklisternes tilfredshed i forhold til resultatmålene i Cykelpolitik 2013-18.

Økonomi

Der er i budget 2018 afsat 1,0 mio. kr. til opfølgning på Cykelhandlingsplan 2016-18. Beløbet er anlægsbevilget af Kommunalbestyrelsen i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2018 på vilkår af, at bevillingen anvendes til projekter, som godkendes og prioriteres af By- og Miljøudvalget. Beløbet anvendes til aktiviteter som beskrevet nedenfor.

Aktivitet	Beløb (kr.)
Fremkommelighed og sikkerhed for cyklister	415.000
<i>a) Udretning af cykelsti ved busstoppested på Smallegade øst for Frederiksberg Bredegade</i>	<i>100.000</i>
<i>b) Opgradering og renovering af 'ledelys' på Finsensvej</i>	<i>150.000</i>
<i>c) Pulje til mindre cykelprojekter</i>	<i>165.000</i>
Børn på cykel	200.000
<i>d) Uddannelse af cykellegepædagoger</i>	<i>80.000</i>
<i>e) Alle Daginstitutionsbørn Cykler</i>	<i>100.000</i>
<i>f) Alle Børn Cykler</i>	<i>20.000</i>
Cyklistadfærd og cykelfremme	385.000

<i>g) Vi Cykler Til Arbejde og Store Cykeldag</i>	65.000
<i>h) Analyse af ture og indkøb på cykel (transportvaner)</i>	200.000
<i>i) Cykelregnskab 2018</i>	120.000
I alt	1.000.000

Økonomi

Der er i budget 2018 afsat 1,0 mio. kr. til opfølgning på Cykelhandlingsplan 2016-18. Beløbet er anlægsbevilget af Kommunalbestyrelsen i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2018 på vilkår af, at bevillingen anvendes til projekter, som godkendes og prioriteres af By- og Miljøudvalget. Der resterer 0,8 mio. kr. at blive disponeret, da der under sag nr. 67 den 5. marts 2018 blev besluttet at anvende 0,2 mio. kr. til en analyse af indkøb på cykel.

Aktivitet	Beløb (kr.)
Fremkommelighed og sikkerhed for cyklister	415.000
<i>a) Udretning af cykelsti ved busstoppested på Smallegade øst for Frederiksberg Bredegade</i>	100.000
<i>b) Opgradering og renovering af 'ledelys' på Finsensvej</i>	150.000
<i>c) Pulje til mindre cykelprojekter</i>	165.000
Børn på cykel	200.000
<i>d) Uddannelse af cykellegepædagoger</i>	80.000
<i>e) Alle Daginstitutionsbørn Cykler</i>	100.000
<i>f) Alle Børn Cykler</i>	20.000
Cyklistadfærd og cykelfremme	385.000
<i>g) Vi Cykler Til Arbejde og Store Cykeldag</i>	65.000
<i>h) Analyse af ture og indkøb på cykel (transportvaner)</i>	200.000
<i>i) Cykelregnskab 2018</i>	120.000
Alternative forslag	825.000-1.025.000
<i>j) Fortsættelse af cykelsti på N. Jespersens Vej</i>	100.000
<i>k) Udvide tilslutningsstien til Den Grønne Sti vest for Kilen</i>	25.000
<i>l) Anlæg af fremrykket busstoppested</i>	300.000
<i>m) Permanent cykeltællestation</i>	100.000
<i>n) Opsætning af dynamisk/variabel tavle(r)</i>	300.000-500.000

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget
JBS/ML/LA

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 5. marts 2018, pkt. 68:

Udvalget udsatte sagen, idet forvaltningen blev anmodet om at belyse alternative forslag.

Indstilling 5. marts 2018, pkt. 68:

By- og Miljøområdet indstiller,
at disponeringen af puljen på 1,0 mio. kr. til opfølgning på Cykelhandlingsplan 2016-18, finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2018, godkendes.

Bilag

N. Jespersens Vej - forlængelse af cykelsti

Trafikhandlingsplan. Opfølgning på cykelhandlingsplan

Punkt 99: Pulje til forbedring af cykelparkering - disponering af midler i 2018

05.00.00-G01-18-18

Resume

I budget 2018 er der afsat 2,4 mio. kr. til forbedring af cykelparkering. De foreslåede aktiviteter disponerer over halvdelen af de 2,4 mio. kr. Aktiviteterne gennemføres med det formål at bidrage til at opfylde målene i Cykelpolitik 2013-18 vedrørende cykelparkering og cyklisterne tilfredshed generelt. Der er fokus på opsætning af flere cykelstativer, men også på at eksisterende cykelparkering anvendes. Det foreslås desuden at borgerne inviteres til at komme med forslag til forbedring af cykelparkering. By- og Miljøudvalget skal tage stilling til om disponeringen af halvdelen af de afsatte 2,4 mio. kr. i puljen kan godkendes.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog,

1. at der i 2018 disponeres 50.000 kr. til forsøg med afmærkning med ”cykler forbudt” på Frederiksberg Station, Lindevang Station og Forum Station af det afsatte rådighedsbeløb til forbedring af cykelparkering,
2. at der i 2018 disponeres 50.000 kr. til opsætningen af traxskilte på udvalgte steder på metroforpladserne af det afsatte rådighedsbeløb til forbedring af cykelparkering.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at der i 2018 disponeres 50.000 kr. til forsøg med afmærkning med "cykler forbudt" på Frederiksberg Station, Lindevang Station og Forum Station af det afsatte rådighedsbeløb til forbedring af cykelparkering,
2. at der i 2018 disponeres 50.000 kr. til opsætning af traxskilte på udvalgte steder på metroforpladserne af det afsatte rådighedsbeløb til forbedring af cykelparkering.

Sagsfremstilling

På By- og Miljøudvalgets møde den 5. marts 2018 anmodede udvalget om alternative forslag til udmøntning af de resterende midler (1,45 mio. kr.) i puljen til forbedring af cykelparkering.

Denne sag behandler kun om en mindre del af puljen, og er en opfølgning på nedenstående punkt 3, der som udgangspunkt handler om at få cyklisterne til at parkere deres cykler hensigtsmæssigt, helst i et cykelstativ, og så de ikke er til gene for de øvrige trafikanter - primært fodgængere.

Det foreslås derfor, at der afmærkes, som vist på bilaget, som et forsøg på de tre stationer: Frederiksberg, Lindevang og Forum. Der foreslås en forsøgsperiode på et år, hvorefter forsøget evalueres. Til dette forsøg med afmærkning foreslås der afsat 50.000 kr.

Afmærkningen kan desuden suppleres med trax-skilte, som placeres ved f.eks. flugtveje på metroforpladserne, hvor der gøres opmærksom på hvilket areal, der er tale om, og at man derfor ikke skal stille sin cykel der. Der foreslås afsat 50.000 kr. til dette formål

I forhold til de resterende midler i puljen vil forvaltningen forelægge en sag, når Frederiksberg Kommune og CBS har vurderet, om det vil være nyttigt at gå ind i yderligere medfinansiering i det nævnte cykelparkeringsprojekt i den tidligere sagsfremstilling. Dette forventes at ske umiddelbart efter sommerferien.

Økonomi

Der er i budget 2018 afsat 2,4 mio. kr. til forbedring af cykelparkering. Beløbet er afsat af Kommunalbestyrelsen i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2018 på vilkår af, at bevillingen anvendes til projekter, som godkendes og prioriteres af By- og Miljøudvalget. På By- og Miljøudvalgets møde den 5. marts 2018 blev der besluttet projekter for 950.000 kr.

I denne sag foreslås anvendt 50.000 kr. på forsøg med afmærkning ved udvalgte stationer samt 50.000 kr. til opsætning af traxskilte ved f.eks. flugtveje på metroforpladser. Det vil sige, at der i alt anvendes 100.000 kr. af de resterende 1,45 mio. kr. i puljen.

Tidligere sagsfremstilling

Cykelparkering er en særlig udfordring på Frederiksberg på grund af kombinationen af en høj andel af cyklister og et tæt bebygget byrum, hvor der er mange hensyn at tage i anvendelsen af arealerne. Det er forsøgt afvejet i forslag til

disponering af puljen.

I budget 2018 er der afsat en pulje på 2,4 mio. kr. til forbedring af cykelparkering. Der foreslås følgende overordnede disponering af puljen, idet puljen i første omgang kun foreslås delvis disponeret af hensyn til afklaring af samarbejdsprojektet med CBS, jf. nedenfor:

1. Opsætning af nye og udskiftning af utidssvarende cykelstativer på vejarealer

I 2016 blev der foretaget en registrering af cykelstativer i kommunen. Den viden, som registreringen har givet, danner grundlag for opsætning af nye cykelstativer, udskiftning af utidssvarende stativer samt eventuel omplacering af eksisterende cykelstativer for at få flere cykelparkeringspladser på den pågældende lokalitet. Der skal hver gang foretages en konkret afvejning af behovet for flere cykelparkeringspladser kontra hvad det betyder for byrummet det pågældende sted, og hvad der i øvrigt er brug for af byudstyr. I 2017 var der særlig fokus på opsætning af flere cykelstativer i svømmehalskvarteret og i handels-z'et (Godthåbsvej, Falkoner Allé og Gammel Kongevej). Svømmehalskvarteret vil forventeligt fortsat være et af fokusområderne. Muligheden for at opsætte flere cykelstativer ved Lindevang Station vil desuden blive undersøgt.

Der foreslås afsat 500.000 kr. til opsætning af nye cykelstativer, udskiftning af utidssvarende cykelstativer samt omplaceringer af eksisterende cykelstativer, incl. projektering.

2. Opsætning af nye og forbedring af eksisterende cykelstativer på kommunens arealer (ikke vejarealer)

Første prioritet i puljen til forbedring af cykelparkering er offentlige vejarealer, men der findes kommunale arealer, som ikke har denne status, men hvor der er offentlig adgang. Det kan f.eks. være rådhuset eller skoler. Der er f.eks. stor søgning til cykelstativerne bag rådhuset, særligt selvfølgelig i sommerhalvåret. Her kan både etableres flere cykelstativer til almindelige cykler, men også flere ladcykelparkeringspladser. I forhold til skoler har Søndermarksskolen f.eks. et areal, hvor der i dag er placeret cykelstativer, men ikke alle cykelstativer er placeret lige tilgængeligt. Arealet vil kunne forbedres og gøres mere attraktivt ved at ændre placeringen af nogle af de eksisterende cykelstativer, opsætte flere cykelstativer og rydde op i beplantningen.

Der foreslås afsat 450.000 kr. til opsætning af nye og forbedring af eksisterende cykelstativer på kommunale arealer, jf. projektering.

I forbindelse med aktivitet 1 og 2 foreslås det, at borgerne opfordres til at komme med forslag til forbedring af cykelparkering. Det bør ske i en sammenhæng med aktivitet c i den foregående sag vedr. opfølgning cykelhandlingsplan, såfremt aktiviteten godkendes. Under aktivitet c foreslås det, at borgerne får mulighed for at komme med input til forbedringer af cyklistforholdene generelt (f.eks. via kommunens facebook-side), og der foreslås afsat en mindre pulje til formålet. I forhold til borgerforslag om cykelparkering foreslås de at indgå forvaltningens samlede vurdering af, hvad midlerne under aktivitet 1 og 2 skal anvendes til.

3. Forsøg med opsætning af C 63 tavler (parkering forbudt for cykel og lille knallert) i kombination med "cykelparkeringsvagter"

Der er stor fokus på området foran Frederiksberg Centret, som en stor del af tiden fremstår kaotisk i forhold til parkerede cykler. Forvaltningen foreslår derfor, at Transport-, Bygnings- og Boligministeriet ansøges om tilladelse til forsøg med opsætning af C 63-tavler og flytning af ulovligt parkerede cykler jf. Færdselslovens § 92 e. Der gives i § 92 e mulighed for at kommuner kan søge justitsministeren om at udføre tidsmæssigt og geografisk begrænsede forsøg med håndhævelse af bestemmelser om cykelparkering, hvor kommunen kan flytte en ulovligt parkeret cykel til et nærmere angivet område i nærheden, hvor der er almindelig adgang. Flytningen kan ske uden meddelelse til cyklens ejer eller bruger. Det skal ved tydelig skiltning fremgå, at en ulovlig parkeret cykel vil kunne blive flyttet, og hvortil flytningen vil ske.

Frederiksberg Centret er i forbindelse med et sådant forsøg en vigtig interessant og samarbejdspartner. Ud over området ved Frederiksberg Centret (som skal defineres nærmere) kan Lindevang Station inkluderes i ansøgningen om tilladelse til forsøg med flytning af cykler. Det skal dog sikres, at der er et sted at flytte cyklerne hen.

Der foreslås afsat 250.000 kr. til opsætning af C 63 tavler og "cykelparkeringsvagter".

CBS-projektet "Fremtidens cykelparkering - økonomisk rentable, kompakte cykelparkeringsløsninger"

Cykelparkering udgør et væsentlig problem i Frederiksberg Bymidte/Solbjerg Plads. CBS og Frederiksberg Kommune er derfor gået sammen om et projekt for en fælles løsning. Formålet med projektet er at udvikle nye forslag til løsninger, der kan påvirke og ændre cyklisternes adfærd ift. parkering. Det kan både være konkrete fysiske løsninger og/eller løsninger, som kan ændre brugernes adfærd. Det vigtige er, at de fysiske løsninger spiller sammen med f.eks. nudgingbaserede løsninger eller "smart city-løsninger". Kravet til løsningerne vil i øvrigt være, at de på en funktionel, kompakt, æstetisk og økonomisk realistisk måde kan indpasses i bymidten/Solbjerg Plads, men også at de vil kunne anvendes andre steder i kommunen. Løsningerne skal både opfylde de konkrete behov, og samtidig undgå at danne barrierer i byrummene, så det

sikres at der er plads til andre byrumsfunktioner. Løsningerne skal desuden koordineres med de øvrige projekter der arbejdes på i bymidten.

Projektet er opdelt i 4 faser: Fase 1 Analyse og screening, fase 2 Konkurrenceudsættelse, fase 3 Implementering, fase 4 Evaluerende og formidling. Projektets samlede omkostninger beløber sig til 10 mio. kr., hvor Trafikstyrelsen har givet tilsagn om støtte på i alt 4 mio. kr. specifikt til gennemførelse af fase 2-4. I ansøgningen til Trafikstyrelsen er det beskrevet, at det forventes at der etableres 1.000 cykelparkeringspladser i projektet. Der vil formentlig være tale om både permanente og midlertidige cykelparkeringspladser.

I 2017 bidrog Frederiksberg Kommune med 150.000 kr. til fase 1 fra puljen til forbedring af cykelparkering. CBS besluttede at finansiere den resterende økonomi under fase 1 med en bevilling på 175.000 kr. til konsulentomkostninger, 85.000 kr. til CBS projektledelse og intern løn samt 165.000 kr. til øvrige konsulentomkostninger, herunder konkurrencerådgivning.

På nuværende tidspunkt er det under overvejelse om konkurrenceudsættelse er den rigtige vej at gå, da der øjensynligt er bedre mulighed for at opnå støtte fra fonde ved at indgå i et innovationssamarbejde med private i stedet for at gennemføre en traditionel konkurrence. Samtidig vil det også være lettere at få private til at indgå i innovationssamarbejdet, hvis den eller de offentlige partnere bidrager til økonomien.

Frederiksberg Kommune og CBS er i gang med en vurdering af, om det vil være nyttigt for projektet at gå ind i yderligere medfinansiering. By- og Miljøudvalget vil få en sag forelagt, når denne afklaring er sket, hvilket er baggrunden for, at puljen kun disponeres delvist på nuværende tidspunkt.

By- og Miljøområdet vurdering

I forslaget til anvendelsen af halvdelen af midlerne i puljen til forbedring af cykelparkering går en væsentlig del af midlerne til etablering af flere cykelstativer og forbedring af eksisterende cykelparkering. Det er forvaltningens vurdering, at det er vigtigt at finde en balance mellem behovet for cykelparkering og indretning af kommunens byrum i øvrigt, da det på den ene side er vigtigt at skabe ordnede forhold for cyklerne, men på den anden side også skal være plads til andre byfunktioner.

Økonomi

Der er i budget 2018 afsat 2,4 mio. kr. til forbedring af cykelparkering. Beløbet er afsat af Kommunalbestyrelsen i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2018 på vilkår af, at bevillingen anvendes til projekter, som godkendes og prioriteres af By- og Miljøudvalget. 1,2 mio. kr. foreslås anvendt til aktiviteter som beskrevet nedenfor.

Cykelparkering - anvendelse af midler	Budget (kr.)
1. Opsætning af nye og udskiftning af utidssvarende cykelstativer på vejarealer	500.000
2. Opsætning af nye og forbedring af eksisterende cykelstativer på kommunens arealer (ikke vejarealer)	450.000
3. Forsøg med opsætning af C 63 tavler (parkering forbudt for cykel og lille knallert) i kombination med "cykelparkeringsvagter"	250.000
I alt	1.200.000

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget
JBS/ML/LA

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 5. marts 2018, pkt. 69:

By- og Miljøudvalget vedtog at godkende disponering af 950.000 kr. af puljen til forbedring af cykelparkering i 2018 til opsætning af nye og forbedring af eksisterende cykelstativer på vejarealer og på kommunens arealer.

Udvalget anmodede om alternative forslag til udmøntning af de resterende midler. Udvalget anmodede om en generel statussag om bycykler.

Indstilling 5. marts 2018, pkt. 69:

By- og Miljøområdet indstiller.

at disponeringen af 1,2 mio. kr. af puljen på 2,4 mio. kr., finansieret af det afsatte rådighedsbeløb, til forbedring af cykelparkering i 2018 godkendes.

Bilag

Eksempel på afmærkning

Disponering - Pulje til Forbedring af cykelparkeringsforhold

Punkt 100: Allégades fremtid - resultat af medborgerinddragende proces

01.00.05-P00-18-16

Resume

I forbindelse med vedtagelse af Budget 2017 blev der afsat midler til en medborgerinddragende proces, der skal understøtte udviklingen af Allégade fra Frederiksberg Runddel til Gl. Kongevej/Smallegade. Forvaltningen og konsulenten har ud fra projektbeskrivelse godkendt af kommunalbestyrelsen den 20. marts 2017 gennemført en proces med 3 workshops med beboere, ejere, restaurationer, kulturinstitutioner og virksomheder, der er placeret på strækningen og andre interessenter med interesse i Allégade. De politiske udvalg skal forholde sig til resultatet.

Beslutning

By- og Miljøudvalget indstiller,

1. at resultatet af projektet i form af plakat om "Fremtidens Allégade" med supplerende "Samskabelsesproces Allégade" – summering af proces i efterår/vinter 2017", tages til efterretning, og
2. at resultatet danner grundlag for udvikling af organisering, aktiviteter og fysiske forhold i projektområdet.

Udvalget anmodede om en sag om omkostninger ved og finansiering af de forskellige tiltag.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at resultatet af projektet i form af plakat om "Fremtidens Allégade", med supplerende "Samskabelsesproces Allégade - summering af proces i efterår/vinter 2017", tages til efterretning
2. at resultatet danner grundlag for udvikling af organisering, aktiviteter og fysiske forhold i projektområdet.

Sagsfremstilling

Baggrund

Der er potentialer i Allégade på grund af stedets rige kulturhistorie; Allégade er Frederiksbergs vugge og indeholder mange unikke fortællinger forankret i kultur-, forlystelses-, handels- og hverdagslivet.

Formålet med projektet har været, at kommunalbestyrelse, forvaltning, borgere og interessenter i området får et fælles billede af stedets kvaliteter og fælles mål for videreudvikling af disse. Tekniske projekters konkrete og detaljerede udformning med hensyn til trafik, klimasikring og lignende har ikke været en del af dette overordnede projekt.

Proces og resultat

Projektgruppen og konsulenten (Gehl Architects) har indsamlet viden om, og set på mulighederne i området. Herefter er afholdt henholdsvis 2 lokaltindkaldte og 1 åben workshop, alle med lokalt værtskab (hos TV2 Lorry, Allégade 10 og Belis Bar).

Resultatet er præsenteret på en foldet plakat i der i trykt udgave skal være i A2-format, der kan bruges af Kommunalbestyrelsen, private aktører og beboere samt kulturinstitutioner i den videre udvikling af Allégade. Plakaten suppleres af en rapport. Plakat og rapport udgør samlet et idéoplæg for udvikling af Allégade.

Processen har ført til en opdeling i tre temaer i idéoplægget:

- En organisatorisk, der kan skabe grobund for "Allégades Venner", der som en samlende organisering kan fungere som overliggende for undergrupperinger af de erhvervsdrivende (evt. i samarbejde med Frederiksberg Erhverv), kulturinstitutioner, beboere og andre med interesse i Allégades fremtid.
- En aktivitetsmæssig, som opsummerer idéerne og ønskerne til aktiviteter i og omkring Allégade
- En fysisk, der giver et fælles grundlag for arbejde med at fremhæve gadens historie ved øget skiltning eller anden formidling, at styrke det grønne, at skabe bedre forbindelser og sammenhænge, at mindske trafikens virkning, skabe nye opholdsmuligheder, forbedre belysningen og bevare stakitterne og åbne lågerne.

På plakaten tydeliggøres det fælles billede af, at Allégade er Frederiksbergs historie og fremtid; er landsbyen i byen og hverdagsliv i samspil med festdage. Fortællingerne er mangfoldige og rummer både modsætninger og synergier, som tilsammen skaber et fælles tredje: det unikke ved Allégade.

Det har været gennemgående, at interessenterne ønsker at opretholde beværningsmiljøet, styrke butikslivet, koordinere og skabe samspil i kulturmiljøet, danne bedre rammer for hverdagslivet og styrke værtskabet og fortællingerne på de lokales præmisser. Samt at forbedre eventmiljøet på de to pladser i balance med de lokale behov, ud fra et fokus på, at det er hele Frederiksbergs vugge og en destination i byen.

Videre proces

Der har i processen været fokus på Rådhuspladsen. Den er blevet kaldt gold, kold, vanskelig at gå på og præget af trafik. Der har været forslag om at den skal udvikles til et fleksibelt mødested med mere hverdagsliv, kultur, lys og tryghed. Rådhuspladsen kunne underopdeles og forbindes til det grønne parkområde med promenadestien. Desuden har en profil for pladsens arrangementer været efterspurgt samt en bedre formidling af hvordan man kan bruge den (f.eks. til markedsboder) og evt. opsøgende arbejde til aktører, der kunne bruge pladsen til aktiviteter. Det vil kræve et særskilt projekt for Rådhuspladsen. Forvaltningen vil senere fremlægge en sag herom.

- Kultur- og Fritidsafdelingen kan støtte op om supplerende aktiviteter i Allegade, når kultur- og sportsarrangementer planlægges med eventmagere og "Allegades Venner" og aktørerne i gaden kan oplyses mulighederne for at søge eksisterende puljer til idræt, kultur og fritidsaktiviteter.
- Stadsarkivet kan støtte op om fortællingerne fra området og give forslag til byvandring og Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur på Frederiksberg har ligeledes oplyst at de gerne vil være med til at fortælle områdets historier. I forhold til Allegade kommer dette til at indgå i Kultur- og Fritidsafdelingens løbende arbejde.

Det er undersøgt, om der er eksisterende puljer og midler, der kan bruges til fysisk realisering i overensstemmelse med "Fremtidens Allégade".

- Trafiksikkerhedspuljen kan anvendes til at undersøge, hvor der mest optimalt kan etableres støttepunkter for krydsning af Allegade og til mindre omlægninger af belægninger, hvor der er tilgængelighedsproblemer.
- Grøn Pakke til flere grønne byrum kan anvendes til at undersøge, hvordan der bedst ledes ind til promenadestien både ved Runddelen og ved Rådhuspladsen og til at undersøge om der kan skabes en plads med færre parkerede biler ved anlægget på Allégade 13-29.
- Klimaprojekter kan indgå idet det forventes, at der under stier/pladser kan placeres tilstrækkelige kapacitet til den i skybrudsplanen fastsatte volumen (300 m³), og at der i den forbindelse kan arbejdes med opgradering af dele af promenadestien. Endvidere kan skulpturernes placering retænkes til bedre sammenhæng og historiefortælling langs stien. Undersøgelser og koblinger i forhold til Allégade kan indarbejdes i det løbende arbejde med trafiksikkerhedspuljen, grønne byrum og klimaprojekter, som forarbejder til et realiseringsprojekt for Allégade. Der er ikke indenfor eksisterende budget og puljer midler til realisering af et samlet fysisk projekt eller delprojekter, som for eksempel belysning ved promenadestien eller renovering af hegn. Forvaltningen kan, hvis ønsket, udarbejde oplæg til projekt, der kan gå ind i budgetprocessen.

By- og Miljøområdets vurdering:

Allegadeprocessen er nu gennemført indenfor det afsatte budget og forvaltningen vil fremover overgå til at være dialogpartner for "Allegades Venner" og interessenter fra gaden. By- og Miljøområdet vurderer, at resultatet; "Allégades Fremtid" vil være et vigtigt grundlag for aftaler og organisering på tværs mellem interessenter om brug af arealer og fælles events, afstemning mellem events og hverdagsliv og scenarier for prioritering af kommunale tiltag. Der har været en god og energisk stemning på de afholdte workshops og beboere og aktører i området har fået større kendskab til hinanden og hinandens ønsker og drømme for udviklingen af området. Viden om stedet og historiske forhold kan formidles bedre og tydeliggøre identiteten, så Allégade bliver sjovere at besøge, og det kan skabe større tilknytning til Frederiksberg, også for nye borgere. Flere gæster til arrangementer og daglig bykultur i området kan give større omsætning og større overlevelsesrate for etableringerne og funktionerne i området og flottere og mere fortællende, klima- og trafiksikrede byrum kan give større æstetisk glæde og trygge forhold.

Økonomi

Der er i budget 2017 afsat 300.000 kr. til projektet, der blev bevilget den 20. marts 2017.

Der er til konsulent, lokaler, forplejning og teknik anvendt 233.500 kr. og de resterende midler anvendes til tryk, formidling og fejring af "Fremtidens Allegade" f.eks. i forbindelse med afsløring af buste af Georg Carstensen den 31. maj 2018 og støtte til etablering af "Allegades Venner".

Borgmesterplanlægning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen
JD/RLN

Bilag

Udkast til Allégade A2 plakat

Udkast til rapport _Allegade samskabelse opsummering jan2017

Egenarts-analyse Allégade 7.3.2018

Punkt 101: Forslag til bevarende lokalplan 193 og kommuneplantillæg nr. 5 for Fuglebakkebebyggelsen

01.02.05-P16-8-15

Resume

By- og Miljøudvalget skal tage stilling til, om forslag til bevarende lokalplan 193 for Fuglebakkebebyggelsen, med tilhørende kommuneplantillæg, kan godkendes og sendes i offentlig høring. Forslaget til lokalplanen skal delvist afløse de oprindelige deklarationer, herunder specificere 'facadecensurbestemmelser' heri og afløse del af Byplanvedtægt 27 og dermed give mulighed for udnyttelse af tag-etager i række- og dobbelthusene.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen og anmodede om en besigtigelse.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at forslag til bevarende lokalplan 193 og kommuneplantillæg nr. 5 godkendes, til offentliggørelse i en periode på 8 uger,
2. at der afholdes åbent hus,
3. at der ikke udarbejdes VVM-redegørelse eller Miljørapport.

Sagsfremstilling

Fuglebakkebebyggelsen fra 1928-30 er en af Frederiksbergs attraktive boligbebyggelser og udgør med sine enkle og ensartede linjer et arkitektonisk hele. De er tegnet af to forskellige arkitekter, hvilket giver små variationer, men bebyggelsen fremstår meget helstøbt. Kvarteret består af 16 dobbelthusboliger og 194 rækkehusboliger, 22 ejendomme ved Godthåbsvej i 2½ etager og 4 ejendomme ved Godthåbsvej i 3½ etager, samt vej- og parkarealer. Strukturen er fast med næsten parallelle rækker af rækkehuse langs de fem nord-sydgående veje og en vinkelret struktur herpå med etage/rækkehusene mod Godthåbsvej og lidt større rækkehuse og dobbelthuse ved Egernvej. Haverne er lange og smalle og indrammet af ensartede hegn. Der er variationer i husenes dybde, længde, facadekomposition og i havernes udformning og dybde ved de forskellige veje.

Kommunalbestyrelsen besluttede ud fra startredegørelse den 2. februar 2015, at der udarbejdes en bevarende lokalplan for Fuglebakkebebyggelsen. Følgende fokuspunkter var oplyst: Kategorisering af de forskellige hustyper, bestemmelser for fremtidige bygningsmæssige ændringer, der sikrer at hovedtrækkene og de karakteristiske bygningsdetaljer, bestemmelser der sikrer at træer langs vejene og øvrig bevaringsværdig beplantning bevares, bestemmelser for anvendelse af husenes øverste etage, for detailhandel, skiltning og facadeudstyr i øvrigt i bebyggelsen langs Godthåbsvej, samt bestemmelser om udformning af eventuel klimatilpasning af området.

Et andet fokusområde var dialog med de fire grundejerforeninger, der havde udtrykt stor interesse for en bevarende lokalplan og i fællesskab i januar 2012 udgav "Råd og vink om den ydre vedligeholdelse af række- og dobbelthusene i Fuglebakkekvarteret". For at sikre, at lokalplanen bliver et godt redskab for den fremtidige udvikling i kvarteret skulle kvarterets grundejerforeninger inviteres til dialog om udformningen af lokalplanens bevarende bestemmelser.

Ejendommene langs Godthåbsvej består af ejer- og lejeboliger samt butikker og servicevirksomheder, og er ikke organiseret, men det skulle undersøges hvordan de kunne inddrages i dialogen.

Der har været gennemført lokalplanforberedende arbejde bl.a. sammen med en gruppe repræsentanter fra række- og dobbelthusene og senest også med repræsentanter fra ejendommene ved Godthåbsvej. Den 25. januar 2018 er der gennemført et dialogmøde, hvor alle i Fuglebakkebebyggelsen var inviteret og hvor der kom yderligere input til lokalplanforslaget. Herefter er der afholdt endnu et møde med repræsentanterne.

Plangrundlag

Rækkehuskvarteret udgør en del af det samlede kulturmiljø på Fuglebakken, og alle husene er i kommuneplanen udpeget som bevaringsværdige. Ifølge kommuneplanens retningslinjer skal der udarbejdes bevarende lokalplaner for områder omfattet af Byplanvedtægt 27 og først for Fuglebakkekvarteret.

Fuglebakkebebyggelsen er - bortset fra ejendommene langs Godthåbsvej - omfattet af Byplanvedtægt 27 fra 1975, hvis hovedformål er at bibeholde områderne som boligområder i 2 etager uden mulighed for erhverv, og erstattes af lokalplan 193 indenfor lokalplanens afgrænsning.

Servitutter fra 1927 til 1929 indeholder bl.a. bestemmelser til sikring af kvarterets karakter. I servitutterne er fastsat, at hverken tag eller facader må ændres, ligesom de indeholder bestemmelser om placering og udformning af garager og raftehegn samt udformning og vedligeholdelse af for- og baghaverne. Servitutterne er gennemgået og de punkter der omhandler anvendelse, bebyggelsens udtryk og omfang, beplantning, hegn og affaldsplacering ophører, idet de erstattes af den bevarende lokalplans bestemmelser. De dele af de oprindelige servitutter, der omhandler laugenes opgaver, økonomi og medlemskab mv. opretholdes.

Der er udarbejdet et forslag til kommuneplantillæg nr. 5 til Kommuneplan 2017. Rammeområde 4.A.4 og 4.A.5 er i Kommuneplan 2017 udlagt til boligområde; åben-lav (villaer)/ tæt-lav (rækkehuse og dobbelthuse) med en maksimal bebyggelsesprocent på henholdsvis 40 og 60, og en maksimal bygningshøjde på 2 etager. Eksisterende tagetager kan udnyttes til beboelse.

Kommuneplantillæg nr. 5 sammenlægger rammeområde 4.A.4 og del af rammeområde 4.A.5 (den del, der omfatter Fuglebakkebebyggelsen) og fastlægger anvendelse udelukkende til tæt-lav boligbebyggelse og bebyggelsesprocenten øges fra 60 til 115, så den eksisterende bevaringsværdige bebyggelse kan rummes her indenfor.

Rammeområde 4.B.5 er i Kommuneplan 2017 udlagt til boligområde; etageboliger, med en maksimal bebyggelsesprocent på 110, og en maksimal bygningshøjde på 6 etager.

Den del af rammeområdet, der omfatter Fuglebakkebebyggelsen ud mod Godthåbsvej, udskilles i kommuneplantillægget til et nyt rammeområde 4.B.15 og bebyggelsesprocenten øges fra 110 til 160, så den eksisterende bevaringsværdige bebyggelse kan rummes her indenfor.

Bestemmelser om detailhandel og erhverv fastholdes.

Lokalplanforslag 193's formål er

- at sikre, at Fuglebakkebebyggelsen, som er udpeget som et kulturmiljø, bevares som et homogent og attraktivt kvarter med markante fællestræk i materialer og form,
- at sikre bevaring af områdets bevaringsværdige bygninger og give rammer for tilføjelse af nye elementer i overensstemmelse med den oprindelige byggeskik,
- at understøtte bydelsstrøget 'Godthåbsvej Vest' ved udlæg af detailhandelskvadratmetre og mulighed for erhverv i stueetagen mod Godthåbsvej, der understøtter gademiljøet, samt at fastholde det øvrige lokalplanområde til boligformål,
- at sikre en tidssvarende bebyggelse ved at give mulighed for udnyttelse af tagetagen i række- og dobbelthusene til boligformål i sammenhæng med eksisterende boliger og give mulighed for støjforanstaltninger og klimatilpasning i respekt for det bevaringsværdige kulturmiljø,
- at fastholde områdets grønne karakter ved bevaring af haver omkranset af karakteristiske hegn, og bevaring af udpegede bevaringsværdige træer og fastholdelse af offentligt grønt rekreativt anlæg ved Egernvej.

Lokalplanområdet opdeles i delområderne I (bebyggelsen ved Godthåbsvej), II (rækkehusene ved Drosselvej og Egernvej), III (øvrige rækkehuse), IV (dobbelthusene) og V (det grønne område ved Egernvej).

Delområde I må anvendes til blandede byformål: boligformål i form af helårsbeboelse (etageboliger og tæt-lav boliger) og i stueetagen foruden boliger, også butikker, kontor- og serviceerhverv, klinikker, caféer og restauranter. Udearealer i delområde I, der vender mod nord, må ikke anvendes til erhvervsmæssig udeservering. Der kan i beboelse udøves liberale erhverv i ét enkelt værelse/rum af boligindehaveren. Erhvervet må ikke være produktionsvirksomhed, være led i en sådan eller kræve lagerplads.

I beboelse over stueetagen må der, herudover, i delområde I udøves liberalt erhverv under forudsætning af, at der opretholdes en bolig på mindst 80 m².

Der er ikke mulighed for etablering af forlystelser, herunder spillehaller. Langs bydelsstøg 'Godthåbsvej Vest' kan der i stueetagen og i høje kældre etableres butikker i facadebebyggelsen. Det samlede bruttoetageareal til butikker må inden for delområde I ikke overstige 1.500 m² (1.000 m² eksisterende og 500 m² nye). Bruttoetagearealet for den enkelte butik må for dagligvarer og udvalgsvarer ikke overstige 200 m².

Delområde II, III og IV (række- og dobbelthusene) må kun anvendes til boligformål i form af helårsbeboelse; tæt-lav boliger. Der kan i beboelse udøves liberale erhverv i ét enkelt værelse/rum af boligindehaveren. Erhvervet må ikke være produktionsvirksomhed, være led i en sådan eller kræve lagerplads.

Delområde V må kun benyttes til rekreativt formål; grønt område og park, der kan indrettes som klimatilpasningsanlæg. Der kan opføres mindre bygninger og anlæg, der knytter sig til områdets funktion.

Udfordringer

Dialogen med repræsentanterne fra området har været omkring mange emner og detaljer. Særligt problematikken omkring udnyttelse af tag-etagerne i række- og dobbelthusene har været drøftet i forhold til boligkvalitet i tag-etager (kviste og tagvinduer), brand-redningsforhold (redningsveje og redningsåbninger) og bevarings af tagenes udtryk. I det udkast til lokalplanforslag, der var tilgængeligt i forbindelse med det indkaldte dialogmøde, var der vist mulighed for tre typer kviste på tagfladerne mod bagvejene. I det til sagen vedhæftede lokalplanforslag er der ikke givet mulighed for at tilføje kviste eller lignende på række- og dobbelthusene, der bryder de karakteristiske sammenhængende tagflader. Dette er for at sikre lokalplanens formål om at bevare det oprindelige udtryk mest muligt. Der er kun mulighed for tagvinduer, der tillades i højere format end der har været kotyme for i bebyggelsen, så de både kan fungere som vinduer man kan kigge ud ad og som redningsåbninger, da der nu gives mulighed for udnyttelse af tagetagen til beboelse.

Der har været forskellige holdninger til mulighed for altaner på etageejendommene i 3½ etage. I en afvejning i Altanmanualens hensigt om at muliggøre altaner samt bevaringshensynet, er der givet mulighed for på etageejendommenes gårdsider, i begrænset omfang, at opsætte altaner.

De oprindelige servitutter har haft forbud mod bl.a. cafeer og restauranter, mens der i kommuneplanens rammer gives mulighed herfor langs bydelsstrøget. Der er i lokalplanforslaget givet mulighed for bl.a. cafeer og restauranter. For at

mindske gener for omkringboende er det fastsat, at der ikke må være udeservering i haverne.

Der er i de oprindelige servitutter forskellige bestemmelser om maksimale træhøjder. Repræsentanterne har ønsket maksimale træhøjder i alle haver. Der er ikke kotyme for at fastsætte højder for beplantning i haver, men i lokalplanforslaget er der fastsat ensartede højder i zoner nær skel for mindskning af skygge-gener.

Hævede opholdsarealer har været diskuteret og i lokalplanforslaget er der udpeget zoner, hvor der er mulighed for hævede opholdsarealer.

Arkitektur

Størstedelen af bebyggelsen er tegnet af arkitekt Thorkild Henningsen, mens de senest opførte er projekteret af arkitekt Hans Dahlerup Berthelsen. Bebyggelsens struktur og udtryk er meget karakteristisk og har store arkitektoniske kvaliteter. Lokalplanen udpeger bevaringsværdig bebyggelse og skal sikre at bebyggelsens hovedtræk med murværk i gule mursten og tage med røde tegl fastholdes. Der er bestemmelser om etageantal og om tagform - saddeltage med henholdsvis helvalm og murede gavle.

De mere detaljerede bestemmelser omfatter i den bevarende lokalplan følgende: sammenhængende tagflader, tagsten, rygninger, skorstene, tagvinduer, kviste og kvistaltaner ved Godthåbsvej, tagrender, mursten, fuger og forbandt, murdetaljer, sokler, vinduernes og dørenes placering, dimensioner, formater og grønne farve, espalier ved rækkehusene langs Egernvej og Drosselvej, karnapper, overdækninger, hævede opholdsarealer, garager, skure og affaldsløsninger, raftehegn, jernhegn, trapper og gelænder, belægninger, tekniske anlæg, belysning, skilte og markiser.

Der er bevaringsbestemmelser om havestruktur, vejtræer langs Drosselvej og Egernvej og vejtræer på de 4 bagveje, samt for alle træer i Egernvejanlægget og for udpegede træer i haverne ud mod vejene.

Bæredygtighed

Da tagene er meget synlige og karakteristiske for bebyggelsen gives der ikke mulighed for tekniske anlæg som solceller eller lignende på tagene. Lokalplanen giver i via udhuszoner muligheder for lokale affaldsløsninger og fastsætter bestemmelser om muligheder for forsinkelses- og skybrudsveje i området og skybrudsanlæg i Egernvejanlægget.

Skyggevirkninger

Den bevarende lokalplan giver ud over udhuse ikke mulighed for ny bebyggelse og det vurderes at skygge fra eventuelle nye kviste og altaner, på grund af bestemmelser om begrænset størrelse, ikke vil give væsentlige skyggegener.

Lokalplanen fastsætter bestemmelser om beplantningshøjder ud fra de oprindelige deklarationers hensigt om at mindske skyggegener fra beplantning i nabohaver, men udpeger større bevaringsværdige træer ud mod vejene, væk fra de bolignære dele af haverne.

Miljøvurdering og VVM screening

Forvaltningen vurderer på baggrund af kriterierne i VVM-bekendtgørelsens samt Lov om miljøvurdering, at den bevarende lokalplan ikke vil medføre væsentlige (negative) miljøpåvirkninger af området. Der skal derfor ikke udarbejdes en VVM-redegørelse eller Miljørapport.

Borgermøde

Der foreslås afholdt åbent hus i Duevejens Skoles SFO.

By- og Miljøområdets vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at selv om der gennem årene er foretaget bygningsmæssige ændringer, der bryder med husenes oprindelige udtryk, fremstår bebyggelsen fortsat som et arkitektonisk hele af høj kvalitet. Det er vigtigt fremover i højere grad at tage hånd om både de store træk og detaljerne i bebyggelsen og det vurderes at den bevarende lokalplan bliver et redskab, der kan være med til at sikre dette. Både som forståelsesramme hos ejere/brugere for bebyggelsens kvaliteter og detaljer og som et entydigt administrationsgrundlag i byggesagsbehandlingen.

Frederiksbergstrategien lægger i sine arbejdsprincipper op til at vi skal skabe løsningerne sammen og der har i forbindelse med udarbejdelse af denne lokalplan været dialog med de engagerede grundejerforeninger og repræsentanter, der har været en værdifuld ressource og vidensbank omkring områdets kvaliteter og udfordringer. Flere arbejdsgruppemøder med repræsentanter og et dialogmøde har været afholdt, hvor alle indenfor lokalplanområdet var indbudt og fik orientering om, og kunne komme med input til lokalplanforslaget. Det er til sidst forvaltningen, der ud fra en samlet vurdering af tidligere administration og overordnede bevaringshensyn, har udarbejdet lokalplanforslaget, der dermed ikke er udtryk for konsensus med repræsentanterne. Repræsentanterne er orienteret herom.

I forhold til strategiens fire hovedemner understøtter denne lokalplan særligt 'Byen i byen', der bl.a. lægger op til at udvise omhu og respekt for Frederiksbergs egenart, kulturværdier og bymæssige kvaliteter.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen.

JD/RLN

Bilag

LP 193_marts2018

forslag til Kommuneplantillæg nr. 5 til Kommuneplan 2017

Miljøscreeningskema Forslag til lokalplan 193.doc

Notat fra Dialogmøde 25.1.2018

Punkt 102: Nordre Fasanvej 27, Planforespørgsel om mulighed for tilføjelse af etage

01.02.00-P16-1-18

Resume

Ejer af ejendommen har, i forbindelse med byggesag om omdannelse til dagligvarebutik og kontorerhverv, bedt om principiel stillingtagen til om der i en fremtidig planproces kan gives mulighed for tilføjelse af én etage til eksisterende 3-etagers bygning.

Beslutning

Et flertal i By- og Miljøudvalget (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank, Helle Sjelle, Ruben Kidde, Anja Camilla Jensen og Balder Mørk Andersen) vedtog at tilkendegive, at udvalget som udgangspunkt ser positivt på muligheden for at tilføje 1 etage til den eksisterende 3-etagers bygning ved forelæggelse af en konkret projekt af høj kvalitet.

Udvalget bemærkede dog, at der dermed ikke er taget endelig stilling til en tilladelse til udvidelsen.

Udvalget tilkendegav endvidere, at man gerne ser et projekt med forslag til begrønning af ejendommen og området omkring.

Et mindretal i By- og Miljøudvalget (Thyge Enevoldsen) stemte imod.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at By- og Miljøudvalget positivt tilkendegiver muligheden for at tilføje 1 etage til den eksisterende 3-etagers bygning, hvis der forelægges et konkret projekt af høj kvalitet

Sagsfremstilling

Ejer forespørger i forbindelse med den pågående byggesagsbehandling for et omdannelsesprojekt af ejendommen om principiel stillingtagen til om Frederiksberg Kommune vil være sindet senere at udarbejde kommuneplantillæg for muliggørelse af én etage til det eksisterende byggeri. I så fald vil ejer konstruktivt forberede den eksisterende bygning på tilføjelse af én etage i forbindelse med den nu planlagte omdannelse.

Ejer har fremsendt vedlagte skitse, hvor der er vist tilføjet 1 etage med ca. 950 m² til boliger i form af små forskudte 'rækkehuse' på det eksisterende tag.

Kommunalbestyrelsen har, for at igangsætte en udvikling ved bydelsstrøget Nordre Fasanvej, i april 2017, godkendt et kommuneplantillæg til Kommuneplan 2013, der alene ændrede anvendelsen for Nordre Fasanvej 27 fra uddannelsesformål til blandede byformål, herunder butik- og boligformål. Den maksimale bebyggelsesprocent på 110 blev fastholdt i kommuneplantillægget. Høringssvarerne til kommuneplantillægget var kritiske over for det nye formål, især i forhold til muligheden for at der kan etableres en ny dagligvarebutik. Herudover udtrykte høringssvarerne bekymring over for bebyggelse med yderligere antal etager. Kommuneplantillægget er indarbejdet i Kommuneplan 2017.

Den nye rammebestemmelse giver ejer mulighed for at ombygge indenfor eksisterende bygningsrammer ud fra den ændrede anvendelse. Ejendommen Nordre Fasanvej 27 overskrider i dag den maksimale bebyggelsesprocent på 110, hvorfor der ikke kan tilføjes yderligere etager. Hvis grundejer ønsker at udvikle ejendommen med yderligere etager vil det kræve nyt kommuneplantillæg, der øger bebyggelsesprocenten. Ejer oplyser, at krav til opholdsareal, parkering, cykelparkering og renovation vurderes at kunne opfyldes på grunden. Det maksimale antal etager er fastholdt i rammebestemmelsen til 6 etager, ligesom i de tilstødende rammeområder 4.B.7, 3.C.1, 1.B.1 og 1.C.1, der bl.a. indeholder karrébebyggelser og CBS-campus. Som det vises i vedlagte skitse er karrébebyggelserne nær Nordre Fasanvej 27 i 5 etager plus tagetage og de nyere ejendomme i 4 etager. Den eksisterende bygning på Nordre Fasanvej 27 har 3 etager

By- og Miljøområdets vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at der byrumsmæssigt er grundlag for en opstramning af byrummet ved metrostationen ved Nordre Fasanvej således, at bygningen på hjørnet af Nordre Fasanvej og Stæhr Johansens Vej kommer op i 4. etager, så den harmonerer med den øvrige bebyggelse på vestsiden af Nordre Fasanvej, der er i 4-6 etager. Det vil ligeledes spille godt sammen med planerne om ny campusbebyggelse i 6 etager på CBS-området overfor. Det vurderes, at en blanded bebyggelse med dagligvarebutik i bunden, erhverv i mellemetagerne og boliger på toppen vil passe godt ind i området og

at den foreslåede struktur med forskudte boliger i et konkret kvalitativt detaljeret projekt vil give et tilskud til den eksisterende bygning og boliger med gode udeopholdsarealer, uden at det vil give væsentlige skygge- og indbliksgener til nabobebyggelse.

Hvis der senere fremsendes konkret projekt med grundplan som nu og yderligere etage, kan kommunen eventuelt se på det i en større sammenhæng for området fra CBS til Dalgas Have, mellem Stæhr Johansens Vej og Finsensvej. I så fald kan en tilhørende lokalplan fastsætte bestemmelser for en række mere detaljerede spørgsmål om byrum, arkitektur, maksimal bygningshøjde, parkering m.v.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget

JD/RN

Bilag

Skitse for tilføjet etage ved Nordre Fasanvej 27

Punkt 103: Anlægsregnskab for projekter i By- og Miljøudvalget 2017

00.32.04-G01-1-18

Resume

I denne sag forelægges anlægsregnskaber og delregnskaber for 17 anlægsprojekter under By- og Miljøudvalget

Beslutning

By- og Miljøudvalget indstiller,
at anlægsregnskaberne for de 17 afsluttede anlægsprojekter godkendes.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,
at anlægsregnskaberne for de 17 afsluttede anlægsprojekter godkendes.

Sagsfremstilling

I forbindelse med regnskabsafslutning 2017 forelægges anlægsregnskab for de anlægsprojekter, som lukkes med regnskab 2017. Anlægsprojekter med forbrug under 2 mio. kr. (brutto) forelægges som en del af årsregnskabet. Anlægsprojekter med forbrug på 2 mio. kr. eller derover, samt anlæg under 2 mio. kr. med en afvigelse på mere end 30%, forelægges i særskilt sag for de relevante fagudvalg.

I denne sag forelægges 17 anlægsprojekter med budget på By- og Miljøudvalgets område. Af nedenstående oversigt ses de afsluttede anlægsforbrug holdt op imod de meddelte anlægsbevillinger med angivelse af afvigelse i forhold til anlægsbevilling:

Anlægsprojekt		Anlægsbevilling 1.000 kr.	Regnskab 1.000 kr.	Afvigelse 1.000 kr.	Bemærkning
Pulje til vejtræer 2017	U	2.800	2.937	137	Se nedenfor
Pulje til støjbekæmpelse 2017	U	400	277	-123	Se nedenfor
Pulje til slidlag 2017	U	8.500	8.500	0	Ingen
Pulje til fortovsrenovering 2017	U	2.000	2.000	0	Ingen
Pulje til vejbelysning 2017	U	2.279	4.201	1.922	Se nedenfor
Trafikhandlingsplan, udbygning af cykelstier: Kingosgade	U I	7967 -5.400	7882 -3.449	-85 1.951	Se nedenfor
Trafikhandlingsplan, udbygning af cykelstier: CF Richs Vej	U	6.066	5.551	-515	Se nedenfor
Trafikhandlingsplan, udbygning af cykelstier: Madvigs Allé	U	5.750	5.402	-348	Se nedenfor
Trafikhandlingsplan: Trafiksikkerhedsprojekter 2017	U	1.525	842	-683	Se nedenfor
Trafikhandlingsplan: Skolevejsprojekter 2017	U	1.700	444	-1.256	Se nedenfor

Opfølgning på Cykelhandlingsplan 2016	U	1.000	659	-341	Se nedenfor
Grønt byrum ved Skolen på Bülowvej	U	350	472	122	Se nedenfor
Projektledelse 2017, Pulje til klimatilpasnings- og skybrudsplan – projektledelse og udvikling	U	0	2.104	2.104	Se nedenfor
Ny genbrugsplads	U	11.465	11.549	84	Ingen
Klimatilpasningsprojekt i Lindevangsparken	U	17.304	17.571	267	Se nedenfor
Træer ved kommunens indkørselsveje	U	1.500	649	-851	Se nedenfor
By- og pendlercykelsystem	U	13.000	7.989	-5.011	Se nedenfor

Redegørelser for anlægsregnskaber:

Pulje til vejtræer 2017

Projektet blev afsluttet med et merforbrug på 137 t.kr., da udplantningen af vejtræerne blev dyrere end forventet. Merforbruget modregnes i Pulje til vejtræer 2018.

Pulje til støjbekæmpelse 2017

Projektet afsluttes med et mindreforbrug på 123 t.kr., da en af de private ejendomme trak sig fra støjpartnerskabet.

Pulje til vejbelysning 2017

I slutningen af 2017 valgte forvaltningen at fremrykke aktiviteter på en række anlægsprojekter. I forbindelse med fremrykningen blev rådighedsbeløbet på vejbelysning 2017 fremrykket, men anlægsbevillingen blev ikke fremrykket. Der er således ikke tale om et egentlig merforbrug, men en aftalt fremrykning af aktiviteter for at udnytte anlægsrammen i 2017.

Grønt byrum ved Skolen på Bülowvej

Projektet afsluttes med et merforbrug på 122 t.kr. Merforbruget skyldes komplikationer i forbindelse med ledninger i jorden og diverse tekniske installationer over terræn.

Trafikhandlingsplan: Trafiksikkerhedsprojekter 2017

Projektet afsluttes med et mindreforbrug på 683 t.kr. Projektet er et delprojekt til Trafiksikkerhedspuljen. Der har i styringen af delprojekterne været fokus på puljens samlede forbrug for at få mest mulig trafiksikkerhed for midlerne. Når et projekt er blevet billigere end forventet, er mindreforbruget forsøgt anvendt på andre projekter, hvor midlerne kunne give en øget trafiksikkerhed. Derfor har der været hhv. mindre- og merforbrug på en række af delprojekterne.

Trafikhandlingsplan, udbygning af cykelstier: Kingosgade; Trafikhandlingsplan, udbygning af cykelstier: CF Richs Vej; Trafikhandlingsplan, udbygning af cykelstier: Madvigs Allé; Opfølgning på Cykelhandlingsplan 2016; Trafikhandlingsplan: Skolevejsprojekter 2017 Klimatilpasningsprojekt i Lindevangsparken; Projektledelse 2017, Pulje til klimatilpasnings- og skybrudsplan – projektledelse og udvikling
Ovenstående projekter lukkes med en afvigelse mellem anlægsbevilling og forbrug. Afvigelsen skyldes, at rådighedsbeløbet er blevet ændret, men at anlægsbevillingen ikke er blevet ændret tilsvarende.

By- og pendlercykelsystem; Træer ved kommunens indkørselsveje

I den politiske sag vedr. anlægsoverførsler fra 2017 til 2018 (MAG 12. marts 2018) fremgik det, at ovenstående projekter skal afsluttes. Da projekterne forsættes i 2018, skal projekterne videreføres. Derfor skal afslutningen ses som et delregnskab for projektet og ikke et endelig anlægsregnskab. Der er i 2017 anvendt 649 t.kr. på Træer ved kommunens indkørselsveje. De resterende 851 t.kr. vil blive anvendt i 2018 til at færdiggøre de grønne byporte (jfr. sag for MAG 3. april 2017). På By- og pendlercykelsystem er der frem til og med 2017 anvendt 7.989 t.kr. ud af et budget på 13.000 t.kr.

De resterende 5.011 t.kr. vil blive anvendt til kommunens abonnementsbetalinger til bycykelsystemet frem til 2020 (jfr. sag for MAG 21. januar 2013).

Økonomi

Der henvises til ovenstående redegørelse.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget, M, K.
TK/RE

Bilag

Grønt byrum skolen på Bülowvej

Trafikhpl. Skolevejsprojekter 17

By og pendlercykelsystem

Trafiksikkerhedsprojekter 17

Vejtræer 2017

Vejbelsyn 17

Pulje til fortovsren. 2017

Ny genbrugsplads

Trafikh.plan cykelstier Madvigs Alle

Pulje til slidlag 2017

Klima Lindevangsparken

Trafikh.plan cykelstier C.F Richsvej

Trafikh.plan udb. cykelstier Kingosgade

Trafikhandlingsplan cykel

Støjbekæmpelse 2017

træer ved indkørselsveje

Projektledelse 2017 klimatilpasning

Punkt 104: Ansøgning om yderligere midler til støjreduktion på Klub Jokeren

82.06.00-P20-60-15

Resume

Kommunalbestyrelsen besluttede den 30. januar 2017 at give en tillægsbevilling til en overdækket multibane på Klub Jokeren og afsætte 0,25 mio. kr. til støjdæmpende foranstaltninger omkring banen. Da beboerne i området udtrykte bekymring for støjgener fra multihallen blev det endvidere besluttet at nedsætte en følgegruppe vedr. byggeriet, som har holdt en række møder. Følgegruppen er blevet præsenteret for et forslag til, hvordan de afsatte midler til støjdæmpende foranstaltninger kunne bruges. Dele af følgegruppen efterspørger imidlertid en mere omfattende og dyrere støjdæmpende løsning. Derfor har følgegruppen bedt forvaltningen forelægge en sag, hvori der søges yderligere midler til støjdæmpende foranstaltninger på Klub Jokeren.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen og bad om en besigtigelse.

Indstilling

By - og Miljøområdet indstiller, at det afsatte budget på 250.000 kr. til støjdæmpende foranstaltninger på Klub Jokeren fastholdes.

By- og Miljøområdet indstiller til Undervisningsudvalget, af sagen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Sagen om yderligere midler til støjreducering blev forelagt By- og Miljøudvalget den 27. november 2017. Udvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Udvalget ønskede, at forvaltningen gik i dialog naboerne om en evt. medfinansiering af omkostningerne til de yderligere støjdæmpende foranstaltninger, som følgegruppen ønskede udført.

Forvaltningen har skrevet til alle i følgegruppen samt de 8 naboer, der har skel op til Vagtelvej 58 og bedt dem tilkendegive, hvorvidt de ønsker at være medfinansierende eller ej.

Forvaltningen har modtaget 4 svar, hvoraf de 3 har afslået at betale, og 1 nabo har svaret, at man evt. vil være med til at betale.

De 4 svar er vedlagt som bilag til sagen. Forvaltningen har vedlagt 4 notater, som besvarer brevene fra naboerne. Som det fremgår af svarene fra naboerne, er der fremkommet yderligere ønsker, siden november 2017, som er kapitaliseret i forslag 4 (se bilag 2 og 2A).

Forslag 0 er forvaltningens anbefaling til støjdæmpende foranstaltninger (se bilag 1 og 1A)

Forslag 1, 2 og 3 opfylder på forskellige måder de af naboernes ønsker, som blev forelagt den 27. november 2017 (se bilag 2 og 2A)

Forslag 1 vil kræve en tillægsbevilling på 305.000 kr.

Forslag 2 vil kræve en tillægsbevilling på 457.000 kr.

Forslag 3 vil kræve en tillægsbevilling på 352.000 kr.

Forslag 4 vil opfylde alle naboerne og følgegruppens ønsker til støjreduktion og kræve en tillægsbevilling på 570.000 kr.

Forvaltningens vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at de tiltag der ligger i Forslag 4 som en del af følgegruppen har ønsket, er en relativ omkostningstung løsning.

Der ligger heri også en række tiltag om almindeligvis ikke anvendes ved institutioner i Frederiksberg Kommune. Kommunen har ikke tidligere bygget høje isolerede hegn rundt om institutioner, og det vurderes ikke at være nødvendigt her.

Der er monteret massive døre med dørpumper til multihallen, og et vindfang vil ikke kunne reducere lydniveauet yderligere.

Dog vil ønsket om isolering af skaterramperne i multihallen kunne medvirke til at reducere støjen fra multihallen. Ligesom montering af et tungt læderforhæng indvendigt bag yderdørene til multihallen vil kunne medvirke til at reducere støjen fra multihallen, når yderdørene åbner og lukker.

Forvaltningen har allerede imødekommet en række af naboernes ønsker indenfor anlægsbudgettet, herunder støjdæmpning af ventilationsrør i multihal samt montering af dørpumper på alle yderdøre.

De støjreducerende tiltag ligger ud over kommunes normale standard.

Forvaltningen vurderer, at der med disse tiltag samt de tiltag, der ligger i forslag 0, vil være udført en tilstrækkelig støjreducering i forbindelse med klubbens aktiviteter.

Økonomi

Kommunalbestyrelsen afsatte 30. januar 2017 0,25 mio. kr. til støjreducerende foranstaltninger på Klub Jokeren.

Følgegruppen er blevet præsenteret for et udkast til, hvordan midlerne kunne anvendes. Såfremt udvalget beslutter, at der ikke skal afsættes yderligere midler til støjreducerende foranstaltninger, vil de afsatte midler blive anvendt efter hensigten. jf. bilag 1 og 1a. Såfremt udvalget beslutter, at der skal udføres yderligere tiltag fra Bilag 2 og 2a, medfører det, at der skal bevilliges yderligere midler jf. prisoverslagene.

Tidligere sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede den 30. januar 2017 at give en tillægsbevilling 1,8 mio.kr. til en multihal på Klub Jokeren, der skal understøtte en mere fysisk aktiv livsstil blandt børnene. Beboerne i området gav i høringsperioden udtryk for, at de var bekymrede for, at multibane ville medføre støjgener. Grundet beboernes bekymringer blev det besluttet, at multibanen skulle udføres som en lukket multihal for at mindske støjgener fra banen. Endvidere blev det besluttet at afsætte yderligere 0,25 mio. kr. til støjreduktion, og der blev nedsat en følgegruppe med repræsentanter fra beboere i området, politikere og forvaltningen.

Der er blevet afholdt 3 møder i følgegruppen, og følgegruppen er blevet præsenteret for et forslag til, hvordan de afsatte midler til støjreduktion kunne anvendes (se bilag 1 og 1a). I udkastet til støjdæmpning er der afsat midler til isoleret hegn langs Solsortevej 61, Vagtelvej 60 og beplantning langs hegn Solsortevej 51 og 53.

Følgegruppen har ikke kunne nå til enighed om udspillet. En del af følgegruppen har bedt forvaltningen indhente priser på en række yderligere støjreducerende foranstaltninger, som kan ses i bilag 2 og 2a. Flere af naboerne ønsker, at der opstilles højere hegn (2,3-2,5 m), som skal være isoleret, samt ekstra beplantning. De højere hegn skal endvidere sikre, at der ikke kan ses fra institutionen ind i omkringliggende haver. Disse ønsker kan ikke afholdes indenfor det afsatte budget på 0,25 mio. kr. Da det ikke har været muligt at opnå enighed i følgegruppen om udkastet, og følgegruppen heller ikke har kunne nå til enighed om alternative forslag, der kan holdes inden for den afsatte bevilling, har følgegruppen bedt forvaltningen forelægge en politisk sag, hvori der søges yderligere midler til støjdæmpende foranstaltninger på Klub Jokeren.

På baggrund af drøftelserne i følgegruppen har forvaltningen opstillet tre forskellige forslag til, hvordan der kunne foretages yderligere tiltag ved Klub Jokeren (se bilag 2). Forslagene indeholder grundlæggende følgende:

- Forslag 0 - kræver ingen tillægsbevilling. Det afsatte beløb på 250.000 kr fastholdes og der udføres tiltag iht. bilag 1, forslag 3.
- Forslag 1 - tillægsbevilling på 305.000 kr.: Den ønskede beplantning og høje hegn opstilles, men hegnene isoleres ikke, som dele af følgegruppen har ønsket.
- Forslag 2 - tillægsbevilling på 457.000 kr.: Den ønskede beplantning og høje isolerede hegn opstilles.
- Forslag 3 - tillægsbevilling på 352.000 kr.: Den ønskede beplantning og høje isolerede hegn opstilles, men fremfor at nedtage de nyopsatte hegn ind Solsortevej 51 isoleres hegn.

Forslag 2 vil opfylde alle naboerne i følgegruppens ønsker til støjreduktion og vil kræve en tillægsbevilling på 455.000 kr., mens forslag 1 og 3 på forskellige måder opfylder hovedparten af naboernes ønsker.

Forvaltningens vurdering

Forvaltningen vurderer at der med de tiltag der ligger i Forslag 0, samt de tiltag der allerede udført på byggesagen i øvrigt, opnåes den bedst mulige skærmning mod naboer indenfor rammerne.

Forvaltningen har rådført sig med en akustiker for at vurdere effekten af højere hegn og andre tiltag. Der er akustikerens vurdering at de ønskede yderligere tiltag ikke vil have en nævneværdig støjdæmpende effekt.

Det er vanskelig præcis at vurdere, hvilken betydning hegn på 2,3-2,5 m og isolering af hegn vil have for spredningen af støj fra Klub Jokeren til haverne omkring institutionen. De tiltag, som en del af følgegruppen ønsker, vil på nogle tidspunkter kunne reducere støjen fra legende børn, men de vil ikke kunne fjerne støjen. Det skyldes, at spredningen af lyd påvirkes af en række forskellige forhold som eksempelvis vejrforholdene.

Naboernes ønske om højere hegn end 1,8 m. skyldes endvidere, at naboerne mener, at det vil være muligt at kigge fra institutionen og ind i de omkringliggende haver. Forvaltningen vurderer, at 1,8 m høje hegn vil være tilstrækkelig til, at børnene ikke vil kunne kigge ind i de omkringliggende haver. Det er forvaltningens vurdering, at de ønsker til ekstra tiltag, som en del af følgegruppen har, er en relativ omkostningstung løsning, som almindeligvis ikke anvendes ved institutioner i Frederiksberg Kommune. Kommunen har ikke tidligere bygget høje isolerede hegn rundt om institutioner, og det vil således være en afvigelse fra den almindelige praksis, såfremt følgegruppens anmodningen efterkommes.

På den baggrund anbefaler forvaltningen Forslag 0.

Økonomi

Kommunalbestyrelsen afsatte 30. januar 2017 0,25 mio. kr. til støjreducerende foranstaltninger på Klub Jokeren. Følgegruppen er blevet præsenteret for et udkast til, hvordan midlerne kunne anvendes. Såfremt udvalget beslutter, at der ikke skal afsættes yderligere midler til støjreducerende foranstaltninger, vil de afsatte midler blive anvendt efter hensigten, og følgegruppen vil blive inddraget i prioriteringen af, hvordan midlerne anvendes.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget, Undervisningsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen
TB/VD

Bilag

Bilag 1A

Bilag 1

FRB brev 211217_Svar Solsortevej 61

20170104_Svar Vagtelvej 52A

Bilag 2A-

20180315-Notat Vagtelvej 60

20180315-Notat Vagtelvej 52A

20180315-Notat Solsortevej 61

20180315 Notat Vagtelvej nr.54B

Bilag 2

20180109_Svar fra nabo Vagtelvej nr.54B

20171220_Svar fra nabo Vagtelvej nr.60

Punkt 105: Bestilling til Movia af det resterende busnet til åbningen af Cityringen

13.05.16-G01-3-17

Resume

Den 12. marts 2018 blev By- og Miljøudvalget forelagt resultaterne af høringen af det nye busnet, der skal køre, når Cityringen starter i drift i sommeren 2019. Forvaltningen har nu arbejdet videre ud fra de beslutninger, der blev truffet og fremlægger forslag til den resterende del af busnettet, som By- og Miljøudvalget skal tage stilling til.

Beslutning

By- og Miljøudvalget indstiller,

1. at Frederiksberg Kommunes trafikbestilling til Movia for det lokale busnet bliver med drift på linje 18 som angivet i Movias forslag (6 3 3), idet udvalget har noteret sig, at Københavns Kommune ikke ønsker en udvidelse af frekvensen, og at udviklingen på linjen evalueres efter senest et år i samarbejde med Movia og Københavns Kommune med henblik på eventuel tilpasning af frekvenser,
2. at Frederiksberg Kommunes trafikbestilling til Movia for det lokale busnet bliver med drift på linje 31 som beskrevet i sagsfremstillingen (8 4 3),
3. at forvaltningen i dialog med Ældrerådet, Handicaprådet og Movia skal arbejde videre med en omlægning af linje 72, så den betjener Dalgas Boulevard, med det samme driftsomfang som i dag,
4. at der afsættes 180.000 kr. i 2019 til en fælles informationsindsats.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. at Frederiksberg Kommunes trafikbestilling til Movia for det lokale busnet baseres på linje 12, 26, 37 og 68 som angivet i Movias forslag,
2. at Frederiksbergbusserne med opretholdt drift som i dag, idet Frederiksbergbusserne ønskes evalueret efter 2 år,
3. at forvaltningen i dialog med Ældrerådet, Handicaprådet og Movia skal arbejde videre med en omlægning af linje 72, så den betjener Dalgas Boulevard, med det samme driftsomfang som i dag,
4. at Frederiksberg Kommunes trafikbestilling til Movia for det lokale busnet bliver med drift på linje 18 som angivet i Movias forslag (6 3 3), idet udvalget har noteret sig, at Københavns Kommune ikke ønsker en udvidelse af frekvensen, og at udviklingen på linjen evalueres efter senest et år i samarbejde med Movia og Københavns Kommune med henblik på eventuel tilpasning af frekvenser,
5. at Frederiksberg Kommunes trafikbestilling til Movia for det lokale busnet bliver med drift på linje 31 som beskrevet i sagsfremstillingen (8 4 3), og
6. at der afsættes 180.000 kr. i 2019 til en fælles informationsindsats

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget blev på mødet den 12. marts forelagt de samlede høringssvar til forslaget om nyt busnet.

På mødet vedtog et flertal i By- og Miljøudvalget,

1. at Frederiksberg Kommunes trafikbestilling til Movia for det lokale busnet baseres på linje 12, 26, 37 og 68 som angivet i Movias forslag og Frederiksbergbusserne med opretholdt drift som i dag, idet Frederiksbergbusserne ønskes evalueret efter 2 år,
 2. at forvaltningen i samarbejde med Movia og Københavns Kommune skal fremkomme med endelige forslag til, hvordan høringssvarene kan imødekommes for linje 18 og 31,
 3. at forvaltningen skal belyse mulighederne for justering af linjeføring for Frederiksbergbusserne med henblik på betjening af metrostationerne og for en lokalbusrute der fra Flintholmsområdet betjener Dalgas Boulevard.
- I denne sag beskrives løsningsforslag til beslutningspunkt 2 og 3.

Forbindelse til centrum via Gammel Kongevej/Linje 31

I Movias forslag kører linje 31 mellem Jydholmen og Kastrup Station. Linjen kører i Movias forslag med 5 afgang i timen i myldretiden, 4 afgang i timen i dagtimerne og 3 afgang i timen i aftentimerne.

Som beskrevet i sagen den 12. marts er der indkommet 20 høringssvar og 4 nedskrevne kommentarer til borgerarrangementet om en direkte forbindelse til Vesterport Station, Hovedbanegården og Indre By med højere frekvens. Dette kan løses med en øget frekvensen på linje 31.

I Movias forslag kører linje 31 fortsat på Frederiksberg ad Finsensvej, Smallegade og Gammel Kongevej. Linje 9A kører i forslaget ad Peter Bangs Vej, Smallegade, Gammel Kongevej og Madvig Alle til Frederiksberg Alle Station, hvor Cityringen giver en hurtig forbindelse til Hovedbanegården, Københavns Rådhusplads, Gammel Strand og Kongens

Nytorv. Linje 26 kører i forslaget fra Valby ad Pile Allé, Frederiksberg Allé, Alhambravej og Gammel Kongevej ind til Indre By.

I dag kører linje 9A og linje 31 på Gammel Kongevej. De giver tilsammen 11 afgang i timen i myldretiden, 11 afgang i timen i dagtimerne og 8 afgang i timen i aften timerne. Af disse afgang kører de 8 afgang i timen i myldretiden og i dagtimerne og 6 af afgangene om aftenen ind til Hovedbanegården, Gammel Strand og til Amager.

I forslaget vil linje 26 og linje 31 køre på Gammel Konge på strækningen mellem Alhambravej og Vesterport Station. De vil tilsammen give 9 afgang i timen i myldretiden, 8 afgang i timen dagtimerne og 6 afgang i timen i aften timerne. Af disse afgang kører alle ind til Hovedbanegården, Gammel Strand og til henholdsvis Sankt Annæ Plads og Amager.

Der er lige så mange afgang i timen i Movias forslag som i dag til Indre By via den østlige del af Gammel Kongevej.

Movia har beregnet og vurderet på to løsningsmuligheder for øget frekvens på linje 31:

1: Flere afgang i myldretiden mellem Lergravsparken Station og Ålekistevej

I løsningen øges antallet af afgang i myldretiden med 3 afgang i timen og sikrer højere frekvens på Frederiksbergs del af ruten, samt størst mulig aflastning af metroen i spidstimerne. Løsningen vil ikke give højere frekvens i dag- og aften timerne.

Løsningen vil for Frederiksberg Kommune koste 1,9 mio. kr. ekstra om året, og 4,9 mio. kr. ekstra om året for Københavns Kommune. Movia vurderer, at løsningen vil give en årlig stigning i passagerantallet på 340.000 passagerer.

2: Flere afgang i myldretiden mellem Lergravsparken Station og Ålekistevej, samt flere afgang i dagtimerne og aftenen mellem Ålekistevej og Vesterport Station

Som supplement til løsning 1 øges antallet af afgang mellem Ålekistevej og Vesterport Station i dagtimerne fra 4 til 8 afgang i timen, samt om aftenen og weekend fra 3 til 6 afgang i timen. Dette vil give markant flere afgang på linjen og give flere afgang, men kun til Vesterport Station.

Samlet vil løsning 1 og 2 for Frederiksberg Kommune koste 5,6 mio. kr. ekstra om året og for 6,8 mio. kr. ekstra om året for Københavns Kommune. Movia vurderer, at løsningen vil give en årlig stigning i passagerantallet på 360.000 passagerer.

I Københavns Kommune er der et ønske en øget frekvensen på linje 31 i myldretiden, for at afhjælpe kapacitetsproblemer over havnesnittet. Københavns Kommune har på baggrund af deres høring ønske om en øget frekvens i myldretiden, hvilket derfor indstilles til politisk behandling i begge kommuner.

Linje 18

I Movias forslag kører linje 18 mellem Emdrup Torv og Lergravsparken Station / Ørestad Station. Linjen kører i Movias forslag med 6 afgang i myldretiden, 3 afgang i timen i dagtimerne og 3 afgang i timen i aften timerne. I forslaget kommer linje 18 på Frederiksberg til at betjene Falkoner Allé og forbindelsen mellem Valby Station og Nørrebro som linje 8A i dag.

Som beskrevet i sagen den 12. marts er der modtaget 7 høringssvar og 4 nedskrevne kommentarer til borgerarrangementet om linje 18. Det centrale punkt er frekvensen på linje 18.

Cityringen forventes at overtage mange af de nuværende passagerer fra linje 8A mellem Frederiksberg Station og Poul Henningsens Plads Station, hvilket er baggrunden for at ændre linjen tilbage til linje 18 med lavere frekvens end 8A.

Forbindelsen mellem Valby Station og Frederiksberg Station forventes fortsat efter åbningen af Cityringen, at være en central forbindelse, da der på Frederiksberg Station kan skiftes til to metrolinjer.

Der er til gengæld ikke passagerpotentiale til at køre med højere frekvens mellem Frederiksberg og Emdrup Torv, og Københavns Kommune ønsker derfor ikke, at bruge ekstra midler på en højere frekvens på linjen.

Movia har foretaget beregninger på flere afgang på linjen. En løsning kunne være at øge antallet af afgang i myldretiden mellem Valby Station og Frederiksberg Station fra 6 til 9 afgang i timen, og antallet af afgang mellem Valby Station og Emdrup Torv i dagtimerne fra 3 til 6 afgang i timen, samt om aftenen fra 3 til 4 afgang i timen. Løsningen vil for Frederiksberg Kommune koste 1,4 mio. kr. ekstra om året og 2,3 mio. kr. ekstra om året for Københavns Kommune.

Løsningen er diskuteret med Københavns Kommune, der har tilkendegivet, at de ikke indstiller ændringer på linje 18 i forhold til Movias oprindelige forslag, idet andre problemstillinger prioriteres.

Betjening af Dalgas Boulevard/Frederiksbergbusserne

Frederiksbergbuslinje 71 er i Movias forslag nedlagt og Frederiksbergbuslinjerne 72 og 74 kører i Movias forslag på ruter som i dag, men med 1 afgang i timen.

Som beskrevet i sagen den 12. marts er der indkommet 23 høringssvar og 12 nedskrevne kommentarer til borgerarrangementet om driften på Frederiksbergbusserne. Derudover er der indkommet 7 høringssvar og 2 nedskrevne kommentarer til borgerarrangementet om den manglende busbetjening på Dalgas Boulevard.

Dalgas Boulevard løber fra Tesdorpfvej og Femte Juni Plads i den nordlige ende til Roskildevej i den sydlige ende. Den kollektive trafikbetjening af Dalgas Boulevard er i Movias forslag følgende:

- Strækningen fra Bernhard Bangs Allé til Finsensvej betjenes af linje 37. På Finsensvej i krydset ved Dalgas Boulevard kører udover linje 37 også linje 31. Linje 37 kører til Fasanvej Station og herfra ad Nylandsvej og Thorvaldsensvej ind til Hovedbanegården, Gammel Strand og videre til Amager. Linje 31 kører ad Smallegade og Gammel Kongevej til Hovedbanegården, Gammel Strand og videre til Amager.
- Midt på Dalgas Boulevard krydser Peter Bangs Vej, som betjenes af linje 9A, som i Movias forslag kører ad Peter Bangs Vej, Smallegade, Gammel Kongevej og Madvigs Allé til Frederiksberg Alle Station og videre til Carlsberg Byen og til Ørestad Station.

- I den sydlige del af Dalgas Boulevard kører linje 7A i Movias forslag. Linje 7A kører ind ad Roskildevej og direkte til metrostationen på Frederiksberg Allé og videre ind til Hovedbanegården.
- I den nordlige ende er Lindevang Metrostation placeret på Dalgas Boulevard.

Borgerne i området ved Dalgas Boulevard har relativt mange muligheder for kollektiv trafik, men ikke en rute, der kører direkte på tværs i den nord/sydgående korridor. Movia har derfor foretaget en beregning på en ny buslinje, der kører mellem Flintholm Station og Nordens Plads ad Bernhard Bangs Allé via Femte Juni Plads og ad Dalgas Boulevard og Roskildevej.

Løsningen vil for Frederiksberg Kommune koste omkring 2 mio. kr. ekstra om året og Movia vurderer, at linjen vil have en dårligere driftsøkonomi end linje 71 der i dag er den Frederiksbergbus med færrest passagerer. Med den nye linje skal der etableres stoppesteder på begge sider af Dalgas Boulevard. Det er forvaltningens umiddelbare vurdering, at det alt efter hvor mange stoppesteder der skal etableres vil kræve nedlæggelse af i mellem 18 og 26 parkeringspladser og fældning af 4 eller 6 træer.

Forvaltningen har derfor arbejdet videre med at løse problemstillingen om manglende busbetjening på Dalgas Boulevard ved at justere en af de nuværende Frederiksbergbusser.

Der er udarbejdet forslag til en løsning, hvor linje 72 omlægges således, at den fra Nordens Plads på sin nuværende rute kører ad Roskildevej, drejer til venstre ad Dalgas Boulevard og kører hele vejen forbi Femte Juni Plads, videre ad Nyelandsvej og Falkoner Allé til rådhuset. Linjen vil dermed ikke længere betjene Roskildevej ved Zoologisk Have og Pile Allé. I forslaget kører linje 7A på Roskildevej og linje 18 og linje 26 på Pile Allé. Til gengæld vil den nye ruteføring betyde, at hele Dalgas Boulevard og Femte Juni Plads vil få busbetjening. Derudover vil linjen betjene Nyelandsvej, hvor frekvensen i forslaget sættes ned til halvtimesdrift på linje 37.

Linjen vil krydse Finsensvej og dermed skabe forbindelse til Den Gule Villa med OK Klubben enten via et stop med linje 31 eller gang (350 m). Linje 31 kører forbi Den Gule Villa og med det ovenfor beskrevne løsningsforslag betjene strækningen med 8 afgang i timen i myldretiden, 4 afgang i timen i dagtimerne og 3 afgang i timen i aftentimerne. Der er omkring 50 meter til stoppestedet i den ene retning og omkring 140 meter til stoppestedet i den anden retning.

Den nye ruteføring vil betyde, at der skal etableres stoppesteder langs Dalgas Boulevard og på Nyelandsvej i den ene retning. Det er forvaltningens umiddelbare vurdering, at det alt efter hvor mange stoppesteder der skal etableres vil kræve nedlæggelse af i mellem 10 og 16 parkeringspladser og fældning af 2 eller 4 træer.

Med den nye ruteføring vil linje 72 betjene metroen ved Lindevang - og Frederiksberg Station. I dag og i forslaget betjener linje 71 metroen ved Frederiksberg -, Forum - og Frederiksberg Allé Station og linje 74 betjener metroen ved Fasanvej - og Frederiksberg Station.

By- og Miljøområdet vurdering:

By- og Miljøområdet vurderer, at i forhold til linje 31 vil løsning 1 imødekomme nogle af de indkomne høringsvar i forhold til flere afgang ind mod Hovedbanegården og Indre By. Løsning 2 er markant dyrere og det vurderes ikke, at imødekomme høringsvarene om flere afgang til Indre By. Ekstra afgang vil give rigtig mange busser på den del af strækningen, der betjenes af både linje 9A og linje 31 mellem Fasanvej og Madvigs Allé.

Som beskrevet har Københavns Kommune tilkendegivet, at løsningsforslaget med ekstra afgang på linje 18 ikke indstilles. Busnettet der tilpasses til Cityringen vil blive fulgt tæt i perioden efter åbningen af Cityringen. Hvis der er kapacitetsproblemer på linjen, vurderer By- og Miljøområdet, at det er på det tidspunkt, at en eventuel forøgelse af frekvensen kan drøftes videre med Københavns Kommune.

By- og Miljøområdet vurderer ikke, at der er passagerpotentiale til at have busbetjening med en selvstændig bus på Dalgas Boulevard. Borgerne har adgang til A-bus i den sydlige del og på midten af vejstrækningen, til to lokale busser i den mere nordlige del af vejstrækningen, en metrostation i den nordlige del og Peter Bangs Vej S-togs station i relativ nærhed. Der vurderes i stedet at være et potentiale i at omlægge linje 72, som tidligere beskrevet. Forvaltningen anbefaler, at der arbejdes videre med en sådan løsning i samarbejde med Ældrerådet og Handicaprådet.

Økonomi

I skemaet nedenfor ses den samlede økonomi. I 2019 vil de ekstra udgifter være for en periode på omkring fem måneder alt efter, hvornår Cityringen præcist starter i drift. Den præcise åbningsdato kendes endnu ikke, hvorfor der er behov for en ekstra økonomisk reserve, da der kan blive behov for ekstra busdrift i en overgangsperiode. I 2020 er det de ekstra udgifter i helårseffekt. Der er stor usikkerhed om tallene, da det er svært at forudse, hvordan brugerne vil vælge at transportere sig i det nye kollektive trafiksystem. Derfor anbefaler forvaltningen at afsætte en del af råderummet til uforudsete parametre.

	2019	2020
Movias overslag	54,7 mio. kr.	57,6 mio. kr.
Budgetteret på Frederiksberg	63,1 mio. kr.	66,1 mio. kr.

Råderum (I 2020 (66,1-57,6))	8,4 mio. kr.	8,5 mio. kr.
Frederiksbergbusser som i dag		3,9 mio. kr.
Yderligere afgang på linje 31 i myldretiden; 8 4 3		1,4 mio. kr.
Uforudsete parametre i beregningerne (66,1-(57,6+3,9+1,4))		3,2 mio. kr.

I 2019 bliver det centralt, at kommunen og Movia samarbejder om en bred informationsindsats. Movia vurderer på nuværende tidspunkt, at Frederiksbergs andel af en fælles indsats vil udgøre cirka 180.000 kr.

Borgmesterpåtegning

Sagen kræver ikke borgmesterpåtegning.

Behandling

By- og Miljøudvalget.
JBS/ML/SCS

Punkt 106: Thorvaldsensvej 29 A-B/Bülowsvej 26, vinduesudskiftning

02.34.00-P19-1071-16

Resume

Frederiksberg Kommune har modtaget en ansøgning om dispensation fra lokalplan 108 til, på etageejendommen Thorvaldsensvej 29 A-B og Bülowsvej 26, at udskifte eksisterende oprindelige trævinduer mod gaden til nye træ/alu-vinduer. Dette er i strid med kommunens praksis for udskiftning af vinduer på ejendomme i områder med bevarende bestemmelser, som udvalget vedtog i 2010.

Beslutning

By- og Miljøudvalget meddelte afslag på ansøgning om dispensation fra lokalplanens bevarende bestemmelser til udskiftning af eksisterende oprindelige trævinduer mod gaden til nye træ/alu-vinduer.

Udvalget anmodede forvaltningen om en sag, der belyser muligheden for at tillade træ/alu-vinduer på bevaringsværdige ejendomme.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller, at der meddeles afslag til ansøgningen om dispensation fra lokalplanens bevarende bestemmelser til udskiftning af eksisterende oprindelige trævinduer mod gaden til nye træ/alu-vinduer.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte den 12. marts 2018 sagen, idet der er fremsendt nye bilag i form af budgetoverslag fra bygherres rådgiver, Peter Jahn og Partnere, for henholdsvis renovering af eksisterende vinduer, udskiftning til nye trævinduer og udskiftning til nye træ/alu-vinduer.

Ifølge budgetoverslagene vil en renovering af de eksisterende vinduer (inkl. nye forsatsrammer) og udskiftning til nye træ/alu-vinduer koste ca. det samme: omkring 4,4 mio. kr., mens udskiftning til nye trævinduer vil koste omkring 4,0 mio. kr. Der er ikke lavet et budgetoverslag for udskiftning til nye koblede trævinduer, men det vil være dyrere end nye trævinduer uden koblede rammer.

Materialet indeholder også overslag på årlig udgift baseret på vedligeholdelse hvert 6. år. Den årlige udgift efter renovering af de oprindelige vinduer, er knap 400.000 kr og ved udskiftning til nye trævinduer er den lidt mindre. For træ/alu-vinduer vil den årlige udgift blot være 18.000. Peter Jahn og Partnere anbefaler, at der foretages vinduesudskiftning til nye træ/alu-vinduer.

By- og Miljøområdet vurderer, at de fremsendte budgetoverslag stemmer overens med forvaltningens oplysninger om priser. Anskaffelsesprisen for nye træ/alu-vinduer er lidt højere end for nye trævinduer mens vedligeholdelsesudgifterne på træ/alu-vinduer er meget lavere end på trævinduer. I det fremsendte materiale er der imidlertid ikke taget stilling til bæredygtighed, bevaringsværdier eller den langsigtede økonomi. Et linoliemalet trævindue i god kvalitet kan holde i langt over 100 år, hvis det vedligeholdes korrekt. Der er mindre viden om, hvor lang levetid nyere vinduestyper har. Men aluminium kan ikke repareres og genopfriskes på samme måde som trævinduer, så når det er slidt eller går i stykker skal det udskiftes. Generelt er det mere bæredygtigt (økonomisk og miljømæssigt) at genanvende, reparere og vedligeholde i forhold til at udskifte til nyt.

By- og Miljøområdet vurderer, at bæredygtighed og bevaringsværdier bør veje tungere end ejerforeningens kortsigtede besparelser på vedligeholdelseudgifter. Når man ser på både bevaring, indeklimate, bæredygtighed og totaløkonomi er den mest optimale løsning efter forvaltningens vurdering, at istandsætte de oprindelige vinduer eller isætte nye trævinduer i samme høje kvalitet som de oprindelige.

Tidligere sagsfremstilling

Ejendommen Thorvaldsensvej 29 A-B / Bülowsvej 26 har i dag trævinduer, som sandsynligvis er de oprindelige vinduer fra husets opførelse i 1907. Ejerforeningen ønsker at udskifte disse til nye træ/alu-vinduer, fordi de eksisterende er nedslidt.

Ejendommen er bevaringsværdig med en SAVE-værdi på 4 og en vinduesudskiftning kræver, at der dispenseres fra de bevarende bestemmelser i lokalplan 108. Kommunens praksis for udskiftning af vinduer på ejendomme i områder med bevarende bestemmelser blev vedtaget i 2010 og foreskriver, at vinduer uden sprosser mod gaden kan udskiftes til

vinduer, der ligner de oprindelige/eksisterende fuldstændigt. I dette tilfælde betyder det, at evt. nye vinduer mod gaden skal udføres med enkelt lag glas med kitfals og hjørnebånd, samt evt. med forsats- eller koblede rammer isat termoruder.

Ansøger har uden forudgående tilladelse, udskiftet et enkelt vindue i stueetagen til et nyt træ/alu-vindue. By- og Miljøudvalget var forbi netop denne ejendom på besigtigelsesturen den 22. januar 2018.

Om vinduer

Alle ejendomme på Frederiksberg fra før 1930 er opført med traditionelle danske trævinduer. De er fremstillet med fyrretræ af meget høj kvalitet og efter en metode som er resultatet af mange hundrede års evolution af vindustraditionen. Hver detalje - indvendig som udvendig - har en funktion.

Oprindelige trævinduer som er blevet vedligeholdt korrekt og rettidigt, har stadig den samme høje kvalitet og gode egenskaber i dag som da de blev fremstillet og de kan forventes at holde i ligeså mange år mere.

Da traditionelle trævinduer er udført med enkelt lag glas, har de ikke en særlig god støj- og varmeisoleringssevne. Det har man afhjulpet ved at forsyne dem på indersiden med forsatsvinduer eller koblede vinduesrammer med god støj- og varmeisoleringssevne.

Udvendig vedligeholdelse af trævinduer indebærer typisk et lag linolie hver 5. år (kræver ikke stillads) samt afskrabning og slibning efterfulgt af ny linoliemaling hver 10.-15. år (kræver stillads).

I takt med at byggestilen og teknologien har udviklet sig, er man begyndt at producere vinduer på nye måder. I dag kan man få vinduer i mange udgaver og kvaliteter - nogle er lavet præcis som traditionelle vinduer med ét lag glas og koblede rammer, andre har tykke energiruder og få detaljer - og så er der dem midt imellem, som har energiruder og en fin detaljering, der nærmer sig de oprindelige vinduers udseende. Træ er stadig det primære materiale i de fleste vinduer, da det isolerer godt og er rart at have indvendigt i sit hus. Men siden 1970'erne er man begyndt at lave vinduernes udvendige overflader af andre materialer som plastik og aluminium.

Træ/alu-vinduer er lavet med en kombination af aluminium og træ, hvor det vejrbestandige aluminium sidder yderst og den indvendige del af vinduet er af træ. Mellem aluminiumslaget og træet sidder et isolerende lag af syntetisk materiale, for at modvirke aluminiums dårlige isoleringssevne. Aluminium ruster ikke og skal ikke males, så træ/alu-vinduer har mindre vedligeholdelsesudgifter.

Anskaffelsesprisen er også højere for nye koblede vinduer med kitfals end for nye træ/alu-vinduer. Nye trævinduer med termoruder er billigst at anskaffe.

Men hvis man ser på vinduers totaløkonomi er det billigst at energirenovere sine oprindelige trævinduer, herefter kommer nye koblede trævinduer med kitfals, så nye trævinduer med termoruder og dyrest er træ/alu-vinduer. Se bilag 'Hvad koster et vindue? Totaløkonomisk valg af vinduer', udgivet af Center for Bygningsbevaring.

Den samlede miljøbelastning er også værd at tage med i valget af vinduer. Her er det renovering af oprindelige vinduer, som har lavest miljøbelastning og træ/alu-vinduer som belaster miljøet mest. Se bilag 'Vinduers samlede miljøbelastning' udgivet af Center for Bygningsbevaring.

I sit visuelle udtryk adskiller træ/alu-vinduer sig fra traditionelle trævinduer på to punkter: De mangler detaljer og de mangler stoflighed. Oprindelige trævinduer har typisk bl.a. kitfals, hjørnebånd, tværpost med vandnæse i træ, udvendige stormkroge og i nogle tilfælde sprosser.

Træ/alu-vinduer har som udgangspunkt ikke disse detaljer, fordi der ikke er behov for dem. Nogle producenter af træ/alu-vinduer har udviklet vinduer med flere detaljer, f.eks. med en bøjning i aluminiumsoverfladen som ligner en kitfals. Men de opfylder ikke længere en funktion og kan give et falsk udtryk.

Træ/alu-vinduers udvendige overflade er lavet af lakeret aluminium som er et ensformigt glat materiale, der ikke ændrer sig særligt over tid. Mange producenter matlakerer i dag overfladen, for at det skal ligne træ mere, men det er stadig helt glat og mangler den stoflighed som træ har. På trævinduer kan man se træets årer og evt. penselstrøg i malingen - overfladen har et varmt og levende udtryk.

I oprindelige trævinduer slutter karm og ramme helt tæt, når vinduet er lukket. Pga. isoleringskrav udstyrer man træ/alu-vinduer med en gummiliste, så der ikke kan komme luft ind mellem karm og ramme og det medfører en lille afstand hele vejen rundt om vinduerammerne. Gummilisten bag sprækken er som regel sort, og det betyder at der rundt om hver vinduesramme er en kraftig mørk linje/skygge, som oprindelige trævinduer ikke har, og som nye trævinduer kun har i mindre omfang. Sidstnævnte er dog et mindre problem, på mørke træ/alu-vinduer hvor kontrasten mellem rammens farve og mellemrummets skygge er mindre.

Alt i alt har træ/alu-vinduer et skrabt, koldt udtryk, som ikke ældes på en smuk måde. De kan fungere godt i moderne bygninger, men udskiftning til træ/alu-vinduer i gamle bygninger, som oprindeligt har haft traditionelle vinduer, medfører altid mistede bevaringsværdier.

Den mest optimale løsning i forhold til både bevaring, indeklima, bæredygtighed og den langsigtede økonomi er, at istandsætte de oprindelige vinduer og isætte forsatsvinduer eller koblede rammer, for at opnå de energikrav der er til

vinduer i dag. Hvis det ikke er en mulighed, er den mest optimale løsning at isætte nye koblede trævinduer.

Meget tyder på, at det også er en god forretning i forhold til ejendomsværdien at bevare oprindelige detaljer og bygningsdele. Realdania har for nylig lavet en undersøgelse, som viser, at værdien af bevaringsværdige ejendomme typisk er højere end værdien af ejendomme uden bevaringsværdier (se vedlagte publikation 'Vores fælles skatkammer - bygningsarven er penge værd').

Lovgrundlag

Lokalplan og vinduespraksis

Ejendommen har en SAVE-værdi på 4 og er omfattet af lokalplan 108 som bl.a. har til formål 'at fastholde områdets nuværende karakter gennem udpegning af bevaringsværdige bygninger i etageboligområdet' og i kap. 5.1 står at 'Til udvendige bygningssider samt tagflader må ikke anvendes materialer, som efter kommunalbestyrelsens skøn virker skæmmende og som medfører generende reflekser. Bygningernes materialer, udformning, farver og øvrige ydre fremtræden skal være samstemmende med omgivelserne og områdets karakter, og skal godkendes af kommunalbestyrelsen.' Det vil sige, at etablering af altaner på ejendomme i lokalplanområdet kræver en dispensation fra lokalplanen efter planlovens § 19.

Den 12. august 2002 vedtog Teknik og Miljøudvalget et sæt retningslinjer for udskiftning af vinduer på ejendomme beliggende i områder med bevarende lokalplan. De sondrede ikke mellem gade- og gårdfacaden, og de tillod kun facadevis udskiftning af vinduer. Ved udskiftning af vinduer uden sprosser måtte der udskiftes til nye fabriksfremstillede trævinduer, der ligner de oprindelige i opdeling og udseende dog uden, at dette er gennemført ud i yderste detalje. Ved udskiftning af vinduer med sprosser måtte der udskiftes til trævinduer, der var fuldstændig identiske med de oprindelige i opdeling og udseende, gennemført ud i yderste detalje.

Den 14. november 2007 traf Naturklagenævnet i en konkret sag afgørelse om, at partiel udskiftning ikke kunne nægtes, da der ikke var hjemmel i lokalplanen herfor.

Den 12. november 2010 vedtog By- og Miljøudvalget en opdateret praksis, som fortsat er gældende og håndhæves. Her sondres mellem gade- og gårdfacade, og der er åbnet op for partiel udskiftning. Se praksis vedlagt som bilag. Ejendommen Thorvaldsensvej 29 A-B / Bülowvej 26 har vinduer uden sprosser mod gaden, derfor gælder her, at der må foretages facadevis og partiel udskiftning til vinduer, der ligner de oprindelige/eksisterende fuldstændigt. Det vil i dette tilfælde sige trævinduer med enkelt lag glas, kitfals og hjørnebånd osv.

Praksis for vinduesudskiftning er indarbejdet i lokalplan 189 og 190, og fungerer som administrationsgrundlag i forbindelse med dispensationer fra alle andre lokalplaner og servituter med bevarende bestemmelser.

Bygningsreglement

Når eksisterende byggeri renoveres, stiller Bygningsreglement 2015 krav til de nye bygningsdeles isoleringsevner. Disse krav kan for vinduers vedkommende opfyldes, enten ved at isætte moderne vinduer med høj isoleringsevne eller nye traditionelle vinduer med koblede rammer med høj isoleringsevne. Gamle vinduer kan også energirenoveres så de opgraderes til nugældende isoleringskrav, ved at isætte forsatsvinduer eller koblede rammer med høj isoleringsevne.

Frederiksbergstrategi og arkitekturpolitik

Kommunalbestyrelsen har for nylig vedtaget strategier som har til formål at sikre Frederiksbergs identitet. I Frederiksbergstrategien 2016 står der, at Frederiksberg er en del af Hovedstaden, men også helt sin egen - en by i byen. Karakterfulde, helstøbte bymiljøer af høj kvalitet er et særkende.

Derfor spiller arkitektonisk kvalitet og bevaring af bygninger og kulturmiljøer en særlig rolle på Frederiksberg. "Der er fastsat et mål om, at vi vil styrke og videreudvikle Frederiksbergs unikke identitet og særlige stemning ved at udvise omhu og respekt for Frederiksbergs egenart, kulturværdier og bymæssige kvaliteter, når vi i dialog med bygherrer og grundejere tilføjer nyt eller laver om i byen."

Denne overordnede målsætning er udfoldet flere steder i den netop vedtagne arkitekturpolitik for Frederiksberg Kommune. F.eks. i kapitel 1 om Frederiksbergs identitet: "Et særkende er også en stor tradition og rig kultur omkring detaljering og materialevalg, som har skabt en by med stor oplevelsesrigdom og sandselighed, huse, pladser og træer med karakter og evne til at ældes smukt. Der er således nært slægtskab mellem den gode og holdbare arkitektur og den særlige identitet."

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at der bør meddeles afslag til udskiftning af de oprindelige trævinduer til nye træ/alu-vinduer med den begrundelse, at de originale vinduer er en af ejendommens bærende bevaringsværdier. Vinduerne bør derfor fortsat bevares eller erstattes af nye vinduer, der ligner dem fuldstændigt. De ansøgte træ/alu-vinduer kan ikke erstatte de oprindelige vinduer uden at forringe ejendommens bevaringsværdi, da der er væsentlig visuel forskel på dem og ejendommens oprindelige trævinduer. Se bilag med fotos af eksisterende vinduer, det ønskede træ/alu-vindue samt eksempler på istandsatte oprindelige trævinduer og nye koblede vinduer.

Den gældende praksis for vinduesudskiftning fungerer generelt godt, men i forlængelse af arkitekturpolitikens mål om at fastholde byens kvalitet og identitet, vurderer forvaltningen, at der kan igangsættes en revision af vinduespraksis, som afspejler virkeligheden endnu bedre. F.eks. kunne vinduespraksis nuanceres, så der stilles højere krav om fortsat bevaring af oprindelige vinduer og til gengæld åbnes op for træ/alu-vinduer af høj kvalitet i ejendomme, hvor de oprindelige vinduer ikke længere findes.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget

PBM/EFW

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 12. marts 2018, pkt. 84:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen.

Indstilling 12. marts 2018, pkt. 84:

By- og Miljøområdet indstiller,

at der meddeles afslag til ansøgningen om dispensation fra lokalplanens bevarende bestemmelser til udskiftning af eksisterende oprindelige trævinduer mod gaden til nye træ/alu-vinduer.

Bilag

Ansøgning

Fotoreferencer

Praksis for udskiftning af vinduer i områder med bevarende lokalplan

Referat af BMU møde den 15. november 2010

Baggrundsviden: Vores fælles skatkammer - bygningsarven er penge værd, udgivet af Realdania

Baggrundsviden: Energiforbedring af vinduer, udgivet af Kulturstyrelsen

Baggrundsviden: Vinduers samlede miljøbelastning

Baggrundsviden: 1:1-afprøvning af Raadvad-vinduet

Baggrundsviden: Hvad koster et vindue? Totaløkonomisk valg af vinduer, udgivet af Center for Bygningsbevaring

Baggrundsviden: Gode råd om vinduer fra Center for Bygningsbevaring

Nyt bilag: Budgetter for renovering, udskiftning til træ og udskiftning til træ/alu

Nyt bilag: Notat fra rådgivers gennemgang af ejendommens vinduer

Punkt 107: Holger Danskes Vej 17 st. tidl. Roxy Kro - Konvertering fra erhverv til bolig

02.34.00-P19-371-17

Resume

Der er af to på hinanden følgende ejere af Holger Danskes Vej 17. st.th., ansøgt om tilladelse til at konvertere den eksisterende erhvervslejlighed til bolig. Begge ansøgninger har været forelagt By- og Miljøudvalget, som efter drøftelse begge gange har vedtaget ikke at meddele dispensation til det ansøgte. Ansøgerne har begge gange klaget til Planklagenævnet over afgørelsen og fået medhold. Derfor skal udvalget træffe afgørelse om, hvorvidt udvalget ønsker at nedlægge et forbud mod konvertering fra erhverv til bolig efter planlovens § 14. Hvis der nedlægges forbud efter planlovens § 14, skal der inden et år, udarbejdes en ny lokalplan.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog at nedlægge et § 14-forbud efter planloven.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller,

1. hvorvidt der meddeles dispensation for parkeringskrav om en bilparkeringsplads på egen grund mod indbetaling til P-fonden,
2. hvorvidt der nedlægges et § 14-forbud efter planloven.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte den 12. marts 2018 sagen efter drøftelse og anmodede om en nærmere vurdering af præcedens. Lokalplan 189 har i kortbilaget defineret 5 forskellige områder, hhv.: boligformål, blandede byfunktioner, rekreative formål, erhvervsformål og offentlige formål. By og Miljøområdet vurderer, at en evt. tilladelse til konvertering af erhvervslejemålet på Holger Danskes Vej 17, der ligger i område til boligformål, vil danne præcedens for resten af området til boligformål, således at man ikke her fremover vil kunne begrunde et afslag til konvertering af erhverv til bolig med manglende bilparkeringsplads. Der vil dog stadig gælde en minimumsstørrelse for en bolig mm. I hele lokalplanområdet er der registreret 43 adgangsadresser med i alt 49 erhvervsenheder i stueetagen i boligområdet (se nye bilag med GIS-kort og liste). Omfanget af mulige konverteringer grundet præcedens vurderes at gælde de erhvervsenheder, der er over 80 m². I alt drejer det sig om maksimalt 23 enheder. Der er ikke for nuværende lavet en nærmere registrering af erhvervsenhederne, hvor bygningsreglementets krav, eksempelvis dagslysforhold, til en bolig er gennemgået.

Tidligere sagsfremstilling

Der er i 2016 og 2017 af to på hinanden følgende ejere af erhvervslejligheden Holger Danskes Vej 17, st. th. den tidligere Roxy Kro, søgt om tilladelse til at konvertere lejligheden fra erhverv til bolig. Ejendommen er omfattet af lokalplan 189, hvor området ejendommen er beliggende i, er udlagt til boligformål. Den ansøgte anvendelsesændring er i overensstemmelse med lokalplanens formål. Forvaltningen vurderede, at sagen skulle forelægges By og Miljøudvalget, da der ikke var tilstrækkeligt opholdsareal, og at der ikke var mulighed for at etablere en parkeringsplads på egen grund.

Sagen blev den 11. januar 2016 forelagt By og Miljøudvalget, hvor det blev indstillet: *at der meddeles principiel tilladelse til at indrette en bolig på 114m², at der dispenseres fra kravet om opholdsareal svarende til 50% af boligen, at der dispenseres fra krav om anlæg af en parkeringsplads mod at der indbetales til parkeringsfonden i henhold til gælden takst, samt at beboelseslejligheden anvendes til helårsbeboelse.*

By- og Miljørådets bemærkning i sagen var, at bebyggelsens eksisterende opholdsareal bestod af 443 m² sydvendt gårdareal. Gårdens eksisterende indretning var allerede meget grøn med en mindre græsplæne, buske og træer samt en krog til udendørsophold, hvor der var placeret borde og bænke, samt et mindre areal umiddelbart op til ejendommen hvor der er afsat plads til affaldsbeholdere.

Det vurderes, at gårdarealet var tilfredsstillende indrettet, og da udearealerne havde den fornødne kvalitet, vil der ikke blive stillet krav til yderligere forbedring.

Da ejendommen ikke havde tilstrækkelige opholdsarealer betød det, at der ikke kunne etableres en parkeringsplads på ejendommen, hvorfor forvaltningen anbefalede, at blev givet dispensation til indbetaling til parkeringsfonden.

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse, idet forvaltningen blev anmodet om at undersøge mulighederne for at fastholde publikumsorienteret anvendelse af stueetagen.

Der var et politisk ønske om at værne om byens udvikling for så vidt angår boligtilvækst og byfortætning i den eksisterende bygningsmasse, bl.a. med bevarelse af de eksisterende småerhverv i boligområderne. Derfor blev By- og Miljøområdet bedt om at udarbejde forslag til principper for boligtilvækst og byfortætning på Frederiksberg. Forslag til principperne for boligtilvækst og fortætning blev sendt godkendt på By og Miljøudvalget møde den 13. juni 2016.

Ansøger oplyste efterfølgende, at det havde været forsøgt at sælge erhvervslejligheden som erhverv, men uden held, derfor fastholdt de deres ansøgning om tilladelse til at ændre stuelejligheden fra erhverv til bolig, og dermed ansøgning om dispensation fra krav om opholdsareal, samt ansøgning om dispensation fra krav om anlæg af en parkeringsplads mod, at der indbetales til parkeringsfonden.

Sagen blev behandlet på By- og Miljøudvalgets møde den 2. maj 2016, med de nye oplysninger.

By- og Miljøudvalget vedtog, at der ikke meddeltes tilladelse til anvendelsesændring fra erhverv til beboelse pga. manglende dispensation fra krav om opholdsareal.

By- og Miljøområdet meddelte efterfølgende den 4. maj 2016 afslag på det ansøgte, med den begrundelse, at der ikke der ikke kunne tilvejebringes tilstrækkelig opholdsareal i forbindelse med etablering af en ny bolig, i henhold til lokalplanens afsnit 7.4, og at der kunne ikke dispenseres fra dette krav.

Ansøger påklagede den 10. maj 2016 afgørelsen til Planklagenævnet med det argument, at der jf. lokalplanens ordlyd i afsnit 7.4 ikke var tale om nybyggeri.

Frederiksberg Kommune svarede Planklagenævnet, at man har haft praksis for at sidestille anvendelsesændring fra erhverv til bolig med nybebyggelse.

Planklagenævnet gav ansøger medhold i klagen med den begrundelse, at kommunen ikke havde hjemmel til at afvise ansøgningen om konvertering, begrundet i manglende opholdsareal, da det i lokalplan 189 afsnit 7.4 ikke fremgår, at krav til opholdsareal gælder ved ændret anvendelse, men kun ved nybyggeri - og konvertering fra erhverv til bolig ikke er at sidestille med nybebyggelse. Dermed udløses der ikke krav om ekstra fri- og opholdsarealer.

Planklagenævnet ophævede derfor kommunens afgørelse, og hjemviste sagen til fornyet behandling.

By- og Miljøområdet informerede de nye ejere af Holger Danskes Vej 17, st.th. om Planklagenævnet afgørelse. Herefter indsendte den nye ejer en ny ansøgning om dispensation fra kravet om anlæggelse af en parkeringsplads på egen grund, mod indbetaling til P-fonden, i forbindelse med ansøgning om anvendelsesændring fra erhverv til bolig.

By- og Miljøområdet indstillede på møde den 19. juni 2017, på baggrund af den nye ansøgning, til By- og Miljøudvalget: *hvorvidt der kunne meddeles principiel tilladelse til at indrette en bolig på 114m², herunder dispensation for anlæg af en parkeringsplads på egen grund, mod indbetaling til parkeringsfonden.*

By- og Miljørådets vurdering i sagen var, at det var i overensstemmelse med lokalplanen at etablere bolig på Holger Danskes Vej 17 st.th, men i henhold til principperne om boligtilvækst/-fortætning havde Frederiksberg Kommune en målsætning om den blandede by - herunder at tilskynde til iværksætteri og opstart af virksomheder. Begge dele kunne bl.a. fremmes ved at fastholde de eksisterende små og mellemstore erhverv i bybilledet. Derfor skulle der tales for en tilbageholdenhed med konvertering fra eksisterende erhverv til bolig. Den ønskede bolig ville medføre boligtilvækst og vil øge belastningen med hensyn til opholdsarealer og parkeringspladser. Nedlæggelse af lejligheden Holger Danskes Vej 17 st.th. ville derfor ikke ligge i forlængelse af kommunens målsætning om at værne om bylivet og den blandede by.

By- og Miljøområdet vurderede, at lokalplanens bestemmelse afsnit 4.2, vedrørende anlæg af en ny parkeringsplads beskrev, at dette krav også gjaldt ved ændret anvendelse, og derfor vurderede forvaltningen, at det ville være gyldig hjemmel til at kunne fastholde det tidligere afslag.

By- og Miljøudvalget vedtog efter drøftelse af de nye kriterier for boligtilvækst ikke at meddele principiel tilladelse til indretning af bolig, herunder dispensation for anlæg af en parkeringsplads på egen grund mod indbetaling til parkeringsfonden.

Den 30. august 2017 meddelte By- og Miljøområdet afslag på det ansøgte. Afslaget blev begrundet med, at den ønskede bolig på Holger Danskes Vej 17 st.th. medførte boligtilvækst, og By- og Miljøområdet vurderede, at en konvertering af den tidligere Roxy Kro til bolig, ville medføre øget pres på parkering i området, og blev ikke opvejet af tilstrækkelige ekstra kvaliteter eller forbedringer. Derfor var der ikke ønske om at meddele dispensation for anlæg af en parkeringsplads mod indbetaling til parkeringsfonden.

Afslaget blev påklaget til Planklagenævnet.

Planklagenævnet gav ansøger medhold i klagen. I forhold til ønsket om at forhindre etablering af nye boliger bemærkede Planklagenævnet, at dette kunne være et planmæssigt relevant hensyn, men lokalplanen indeholdt imidlertid ikke bestemmelser om, at etablering af nye boliger kun vil kunne ske, hvis bestemte betingelser opfyldes, f.eks. betingelse om at tilføre byen ekstra kvalitet eller forbedring. Etablering af en ny bolig var således umiddelbart tilladt og ville ikke kræve dispensation. Hvis kommunen ønskede at bruge lokalplanen til at forhindre etablering af nye boliger i området, måtte kommunen sikre, at dette finder udtryk i lokalplanen.

Planklagenævnet vurderede, at kommunen ikke havde foretaget den fornødne konkrete skønsmæssige vurdering ud fra saglige kriterier, og fandt at dette var en væsentlig retlig mangel, og at afgørelsen derfor var ugyldig.

Planklagenævnet ophævede den 23. januar 2018 afgørelsen af 30. august 2017 og hjemviste sagen til fornyet behandling i kommunen.

Lovgrundlag:

Ejendommen er omfattet af bevarende lokalplan 189, som udlægger området til boligformål. Af lokalplanen fremgår jf. § 4.2, at der ved ny bebyggelse eller ændret anvendelse af bebyggelse skal anlægges en parkeringsplads pr. bolig på egen grund.

Efter planlovens § 14 kan Kommunalbestyrelsen nedlægge forbud mod, at der retligt eller faktisk etableres forhold, som kan hindres ved en lokalplan. Forbuddet kan højst nedlægges for et år, og skal være begrundet i planlægningsmæssige hensyn. Forbuddet bortfalder, hvis kommunen ikke har offentliggjort et forslag til ny lokalplan inden udløbet af dette år.

Hvis By- og Miljøudvalget beslutter at nedlægge et forbud mod det ansøgte efter planlovens § 14, skal ansøger partshøres forud for varslingen af forbuddet jf. forvaltningslovens § 19.

By- og Miljøområdets vurdering

By- og Miljøområdet har taget Planklagenævnets afgørelser til efterretning og vurderer, at By- og Miljøudvalget ikke kan meddele fornyet afslag på dispensation med begrundelse i, at dispensationen vil medføre et øget pres på parkeringen i området.

Såfremt By- og Miljøudvalget ønsker at forhindre konvertering fra erhverv til bolig på ejendommen Holger Danskes Vej 17 st.th., kan dette alene ske ved at nedlægge et forbud efter planlovens § 14. En ny lokalplan kunne f.eks. gælde for et afgrænset område af Holger Danskes Vej og udlægge udvalgte stueetager udelukkende til erhverv. Alternativt kunne hele lokalplan 189 revideres med henblik på at udlægge udvalgte hjørner til udelukkende erhverv.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser for kommunen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/CE

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 12. marts 2018, pkt. 85:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse og anmodede om en nærmere vurdering af præcedens.

Indstilling 12. marts 2018, pkt. 85:

By- og Miljøområdet indstiller,

1. hvorvidt der meddeles dispensation for parkeringskrav om en bilparkeringsplads på egen grund mod indbetaling til P-fonden,
2. hvorvidt der nedlægges et § 14-forbud efter planloven.

Bilag

Referat af By- og Miljøudvalgsmøde 19.06.2017

Afslag af 30.08.2017

Klage til Natur og Miljøklagenævnet

By og Miljøområdet svar på klage

Natur og Miljøklagenævnets afgørelse af 23.01.2018

erhvervsenheder stueetage fordelt på kategori lokalplan189 v3

Lokalplan 189 - erhvervsenheder i stueetagen v3

Punkt 108: Harsdorffsvej 6B, etablering af 9 altaner, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner

02.34.00-P19-1471-16

Resume

By- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning om opsætning af 9 altaner, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner mod gårdsiden på ejendommen Harsdorffsvej 6B. Udvalget har i denne sag bedt forvaltningen om en redegørelse, før sagen eventuelt afgøres.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte efter drøftelse sagen.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller at der gives dispensation fra lokalplan 108 med henblik på, at der på betingelse af dokumentation for bærende konstruktioners sikkerhed kan meddeles endelig tilladelse til den ansøgte etablering af 9 altaner mod gårdside, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner.

Sagsfremstilling

By- og Miljøområdet modtog den 19. december 2016 ansøgning om opsætning af 9 altaner, heraf udskiftning af 4 eksisterende altaner mod gårdsiden på ejendommen Harsdorffsvej 6B. Ejendommen er registreret med SAVE-værdi 4, hvilket er lig med høj bevaringsværdi. Ejendommen er dertil omfattet af lokalplan 108 med bevaringsbestemmelser.

Forhåndsindsigelse og møde med beboer

By- og Miljøområdet modtog første gang den 25. januar 2016 forhåndsindsigelser fra beboer i stueetagen, idet der blev udtrykt bekymring for omfanget det altanprojekt, som foreningen var i færd med at udarbejde byggeansøgning om. Indsigelserne vedrørte primært de fremtidige dagslysforhold i lejligheden mod gårdrummets indeliggende hjørne, hvor det påtænkes at ansøge om nedrivning af eksisterende altaner og nyopsætning af større altaner. Dertil vurderede beboeren, at indblikforhold som følge af ejendommens øvrige, fremtidige altaner ville være til gene for den fremtidige privatlivsfære. Der blev undervejs i forløbet op til ansøgningens modtagelse fremsendt yderligt uddybende indsigelser vedrørende de samme forhold, herunder dagslysberegninger, som ved simuleret opsætning af de ansøgte altaner påviste forringelser af dagslyset i den pågældende stuelejlighed. Endelig vedrørte indsigelserne en række forhold omkring ejerforeningens interne vedtagelsesprocesser, herunder inddragelse af fællesareal i forbindelse med altaner med trappe i stueetage, samt økonomisk værdiforringelse af beboers stuelejlighed. Som bilag vedlægges beboers opsummerende henvendelse, hvori det foreslås at Frederiksberg Kommunes altanmanual præciseres på flere områder. Dertil vedlægges forvaltningens efterfølgende redegørelse af 24. januar 2017.

Efter ansøgningens modtagelse afholdt forvaltningen den 28. februar 2017 møde på rådhuset med beboer i stueetagen Harsdorffsvej 6B. Til mødet blev vejledt om de fællesgavnige hensyn beskrevet i Frederiksberg Kommunes altanmanual, samt mere specifikke forhold vedrørende det pågældende projekt og relevant lovgivning. Der var på dette tidspunkt ikke i detaljer taget konkret stilling til ansøgningen, men det blev dog oplyst, at forvaltningen altid er opmærksom på dagslysforholdene og således i sagsbehandlingen ville være opmærksom på de specifikt nævnte problemstillinger. For så vidt angår indblikforhold fra altaner til boliger i samme ejendom på samme grund, oplyste forvaltningen, at der ikke findes lovhjemmel til regulering heraf, og at disse forhold derfor må forventningsafstemmes internt i den pågældende forening. Endeligt blev oplyst om, at forvaltningen ikke umiddelbart så noget til hinder for, at der til stuelejligheden kunne etableres altan eller anden form for udeopholdsrum i større eller mindre omfang, såfremt dette kunne være et godt svar på foreningens interne drøftelser.

Gennemgang af den konkrete ansøgning og møde med forening

Ved forvaltningens efterfølgende gennemgang af ansøgningsmaterialet fremgik det, at ansøgningen vedrørte nedrivning af 4 eksisterende altaner med en dybde på 170 cm dækkende omtrent halvdelen af gårdens indeliggende hjørne, og efterfølgende opsætning af nye altaner med samme dybde, dækkende hele hjørnet og således med en længde på 440 cm. Dette vurderede forvaltningen var for vidtgående, idet altaner af denne størrelse det pågældende sted vurderedes at medføre væsentligt forringede dagslysforhold i alle direkte berørte beboelsesrum, på alle etager. Ansøgningens øvrige 5 altaner vurderedes at være i overensstemmelse med altanmanualens anbefalinger. Forvaltningen indkaldte derpå foreningens rådgiver og dermed ansøger til møde tirsdag den 21. marts 2017, hvor muligheder for en mere dagslysvenlig og således mindre altanløsning i hjørnet blev drøftet. Rådgiver fremsendte herefter den 19. april 2017 revideret forslag som forvaltningen dog ikke nåede at vurdere, idet rådgiver den 25. april 2017 anmodede om et møde på rådhuset med deltagelse af foreningens repræsentanter, som ønskede at drøfte en alternativ løsning.

Ved møde den 5. maj 2017 med deltagelse af repræsentanter fra foreningens altangruppe og dennes rådgiver, vejledte forvaltningen om de samme forhold som til møde med beboer i stueetagen den 28. februar samme år. Idet sagens opmærksomhedspunkter vedrørende dagslysforhold blev belyst, nåede man ved mødet frem til en konkret løsning som gik på, at de nye altaner i hjørnet, ved beboelsesrum med en højde på ca. 275 cm, blev udført med en dybde på 150 cm i en længde på 420 cm, og at der i samme ombæring blev fjernet eksisterende, udvendigt bærestål hvorved den samlede konstruktion blev hævet 15 cm i forhold til de nuværende altaner. Med denne løsning vurderede forvaltningen, at opfyldelsen af ønsket om nye, større altaner kunne ske med mindst muligt ændrede dagslysforhold til følge. Rådgiver fremsendte den 11. maj 2017 revideret forslag, som med foreningens accept var udarbejdet i overensstemmelse med det til mødet aftalte. Nærværende bilag "Harsdorffsvej 6B hjørnealtan rev. B modtaget 11.05.17" samt fotoillustration "Harsdorffsvej 6B fremtidige hjørnealtaner" viser dette forslag.

Sagens aktuelle status

Forvaltningen har i sagens forløb jævnligt opfordret sagens involverede til, at der internt i foreningen søges en kompromisbaseret løsning. Herunder har forvaltningen ligeledes opfordret rådgiver til at indtage en aktiv rolle i løsningen af de beskrevne udfordringer, der som oplyst til forvaltningen har præget sagen fra et tidligt tidspunkt. Forvaltningen har i den forbindelse måttet oplyse foreningen om, at en meget stor del af disse udfordringer vedrører privatretlige forhold, herunder juridiske, økonomiske og projektmæssige drøftelser i forbindelse med den forudgående beslutningsproces. Da repræsentanter fra foreningens altangruppe således i efteråret 2017 efterspurgte en viderebehandling af den fuldmagtsbemyndigede ansøgning, som med det senest fremsendte forslag af forvaltningen vurderedes i overensstemmelse med altanmanualens arkitektoniske og byggelovmæssige anbefalinger og dermed Frederiksberg Kommunes altanpraksis, blev ansøgningen af hensyn til sagens fremdrift den 25. november 2017 sendt i naboorientering efter planloven. I forbindelse med naboorienteringen fremkom 1 positiv tilkendegivelse fra Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur på Frederiksberg (FBLF) samt en henvendelse fra beboer i stueetagen med ønske om at være omfattet af naboorientering og påpegelse af fejl i høringsprocessen. Forvaltningen oplyste herpå beboeren om, at en naboorientering alene omfatter omgivende naboer, og genfremsatte i den forbindelse tilbud om mægling i sagen.

I den efterfølgende dialog med beboere i ejendommens stueetage er forvaltningen blevet oplyst om, at der i foreningen forhandles om mulighed for altan i forbindelse med den pågældende stueetage. Dette er ikke formelt bekræftet, idet forvaltningen ej heller i den forbindelse ikke modtaget konkret anmodning om forhåndsdialog. Dog har foreningens bestyrelse tilkendegivet ønske om, at en sådan ansøgning behandles separat.

Ansøgningen er nu efter forvaltningens vurdering klar til, at der kan gives dispensation fra lokalplanen med henblik på, at der på betingelse af rådgivers dokumentation for bærende konstruktioners sikkerhed kan udstedes endelig byggetilladelse. Såfremt der træffes afgørelse i sagen, vil afgørelsen blive vedlagt en klagevejledning.

Regelgrundlag

Ejendommen er registreret med SAVE-værdi 4, hvilket er lige med høj bevaringsværdi.

Ejendommen er omfattet af lokalplan 108 hvoraf det i afsnit 5.1 fremgår at "*Til udvendige bygningssider samt tagflader må ikke anvendes materialer, som efter kommunalbestyrelsens skøn virker skæmmende og som medfører generende reflekser. Bygningernes materialer, udformning, farver og øvrige ydre fremtræden skal være samstemmende med omgivelserne og områdets karakter, og skal godkendes af kommunalbestyrelsen*".

En byggetilladelse forudsætter dispensation efter planlovens §19.

I henhold til Bygningsreglement 2015 kap. 2.3.1 stk. 1 litra 3 skal "*der under hensyntagen til ejendommens benyttelse sikres tilfredsstillende lysforhold for ejendommens bebyggelse og nabobebyggelse samt sikres mod væsentlige indbliksgener i forhold til anden bebyggelse på samme grund og nabogrunde*".

Frederiksberg Kommunes vejledende anbefalinger om altanopsætning på eksisterende etageboligejendomme i "Din Nye Altan - fra ide til ibrugtagning" har indgået i sagens vurderingsgrundlag.

By- og Miljøområdet vurdering

Det er gennem oplysninger fra ejendommens beboere i denne sag blevet eksemplificeret, hvilke omfattende udfordringer som internt bør løses på vej mod fælles enighed om et altanprojekt. Kommunen kan i den forbindelse med udgangspunkt i altanmanualen vejlede om en bred vifte af forhold som bør medtages, men den konkrete, demokratiske proces i en privat boligforening kan kommunen ikke gå ind i. Forhåndsindsigelser i sagen vedrørende dagslysforhold i stueetagen har derimod haft væsentlig betydning for kommunens sagsbehandling, om end disse forhold under alle omstændigheder havde påkaldt sig forvaltningens skærpede opmærksomhed i den konkrete sag, med efterfølgende projektjustering til følge. Det vurderes således, at beboere med særskilt, individuel interesse er blevet hørt i sagen, og at forvaltningen dermed har opfyldt sin pligt til at vurdere sagen på korrekt oplyst grundlag.

By- og Miljøområdet vurderer, at det ansøgte projekt i sin nuværende form og i sin helhed er et positivt bidrag til ejendommen, samt i overensstemmelse med anbefalinger om dagslysmæssige og arkitektoniske hensyn i "Din Nye Altan - fra ide til ibrugtagning" med tillæg. Det er i samme forbindelse vurderet, at nedtagning af ejendommens eksisterende altaner vil være en stor visuel kvalitetsforøgelse af ejendommens gårdfacade. Forvaltningen anbefaler derfor, at By- og Miljøudvalget beslutter at tillade en dispensation til det ansøgte altanprojekt.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/GH

Bilag

Svar til Kirstine og Anders Berg-Sørensen

Svar på naboorientering nr. 2 Kirstine og Anders Berg-Sørensen

Svar på naboorientering nr. 1 FBLF

Harsdorffsvej 6B revideret hjørnealtan nr. 2 modtaget 11.05.17

Harsdorffsvej 6B revideret hjørnealtan modtaget 19.04.17

Harsdorffsvej 6B oprindelig ansøgning modtaget 19.12.16

Harsdorffsvej 6B fremtidige hjørnealtaner

Harsdorffsvej 6B eksisterende hjørnealtaner

Redegørelse for praksis i altansager

Opsummerende henvendelse om praksis i altansager

Punkt 109: Altaner og dagslysforhold

02.00.00-G01-12-18

Resume

I forbindelse med udvalgets behandling af tillægget til altanvejledningen den 22. januar 2018, blev forvaltningen bedt om en redegørelse for, hvorledes der i den administrative sagsbehandling sikres hensigtsmæssige dagslysforhold i boliger, som berøres ved opsætning af nye altaner på eksisterende etageejendomme.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte efter drøftelse sagen.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller at nærværende redegørelse for altaner og dagslysforhold tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Gode dagslysforhold er en grundlæggende forudsætning for god boligkvalitet, og derfor også omfattet af byggeloven i form af bygningsreglementets minimumskrav om boligernes udformning og indeklima i nyt byggeri. Eksisterende etageboligbebyggelse af ældre dato lever dog yderst sjældent fuldt op til de moderne forudsætninger for dagslystilførsel i beboelsesrum, hvilket er en del af forklaringen på nutidens brede ønske om altaner i byens eksisterende boliger. Når der træffes et valg om at opsætte altaner på en given ejendom, må deres størrelse og placering vælges med nøje opmærksomhed på fortsatte gode dagslysforhold i alle ejendommens boliger. Dagslys er i denne sammenhæng at forstå som generelt dagslys, og dermed et neutralt og fælles vurderingsgrundlag. Direkte sollys og følgende skyggevirkning medtages ikke i vurderingen.

Det kan ikke undgås, at altaner påvirker dagslysforholdene. Beboelsesrum placeret direkte under nye altaner i eksisterende etageejendomme vil altid påføres en ændring i dagslystilførslen, uanset om det enkelte beboelsesrum også forsynes med altan. Bygningsreglementet rummer mulighed for, i det enkelte tilfælde at basere en vurdering på grundlag af dagslysberegninger. Sådanne beregninger er imidlertid vanskelige at anvende i praksis, idet de i langt de fleste tilfælde påviser, at dagslysforsyningen forventeligt mindskes ved opsætning af altaner. Derfor er valget om at få altaner således i høj grad et valg om, at give afkald på en vis grad af dagslys til fordel for et eller flere uderum. Vejledning om disse forhold er en væsentlig del af forvaltningens daglige dialog med borgere, rådgivere og altanfirmaer.

Frederiksberg Kommunes altanvejledning "Din nye altan – fra ide til ibrugtagning" er en erfaringsbaseret samling anbefalinger, der som udgangspunkt tager højde for dagslysforholdene i form af omtrentlige altanstørrelser. Hvor altaner mod gadeside af arkitektoniske hensyn bør være relativt begrænsede i omfang og dermed ikke får væsentlig betydning for dagslysforholdene, så er opmærksomheden i denne sammenhæng i højere grad rettet på altaner mod gårdside. Det er således beskrevet, at altaner med en størrelse på ca. 3,5 m X 1,5 meter ofte er passende. Disse mål er overordnet baseret på en afvejning af de følgende parametre:

- Anvendelighed
- Facadehensyn
- Dagslysforhold

Der lægges altså vægt på, at altaner mod gårdside bør være af en størrelse der fordrer alsidig funktionalitet, ikke dominerer den enkelte facade, samt at dagslysforholdene tilgodeses i de underliggende boliger. Mange etageejendomme er udført med en rumhøjde på ca. 2,7 meter eller højere. Erfaringen viser, at en altandybde på ca. 1,5 meter i disse tilfælde ofte er passende og ikke vil medføre væsentligt kvalitetsforringende dagslysforhold. Det er dog en forudsætning, at altanens længde afstemmes med højst 2 vinduer, typisk et 2-fags og et 3-fags vindue. Det vil være muligt at overskride det vejledende længdemål på 3,5 meter såfremt den enkelte facades vinduestakt måtte kræve det. Hvis altaners længde imidlertid antager ca. 4 meter eller mere, kan det være nødvendigt på baggrund af en konkret vurdering at foretage en gradvis tilsvarende reduktion af altandybden, både af hensyn til dagslysforhold samt altanernes helhedsvirkning på facaden. I disse tilfælde vil forvaltningen dog først, og i dialog med ansøger afsøge muligheden for, at altaner på de omtrentlige 3,5 meter kan placeres ud for ét vindue. Hvis loftshøjden er lavere end omtrent 2,7 meter, vil der imidlertid blive stillet krav om en yderligere reduktion af altanens længde og dybde i forhold til de vejledende mål. En anden metode kan være at bearbejde altanens udformning. Mange ansøgere har forventning om, at altaner bør være så store som

muligt, og med rektangulær form. Denne kombination af størrelse og udformning har imidlertid de største konsekvenser for dagslyset. Altaner med en blødere geometri, eksempelvis buet front, kan imidlertid være mere skånsomme for de underliggende dagslysforhold, og tilbyde samme udfoldelsesmuligheder.

Boliger i stueetager er særligt berørte. Forvaltningens anbefalinger om harmoni i det enkelte altanprojekt medfører, altaners udformning og størrelse er baseret på en ”nedefra og op-vurdering”, således forstået at hensynet til dagslysforholdene i stueetagen har afgørende betydning for helhedsudtrykket. Altanvejledningens anbefalinger om altaner eller franske altaner i stueetage, hævde opholdsrum tæt på terræn eller trappeudgange er endvidere udtryk for, at stuelejligheder bør tilbydes lignende eller alternative muligheder for udeopholdsrum, der samtidigt kompenserer for graden af tabt dagslystilførsel.

Der findes tilfælde, hvor altaner ikke har nævneværdig betydning for dagslysforholdene. Eksempelvis på gavle hvor beboelsesrum er belyst fra flere verdenshjørner, eller i boliger med ekstraordinære loftshøjder. Der kan ligeledes findes tilfælde, hvor altandybder på mere end 1,5 meter ikke har forringende arkitektonisk virkning. Dette stiller imidlertid skærpede krav til de bærende konstruktioner, idet der må foretages væsentligt større indgreb for at fastgøre altanen til etageadskillelsen. Disse tilfælde er sjældne, idet forvaltningen er særdeles tilbageholdende med at godkende synligt bærestål på eksisterende etageejendomme.

Praksis i Københavns Kommune

Som del af en omfattende revision af Københavns Kommunes altanretningslinjer i 2015, udarbejdedes i samarbejde med Henning Larsens Tegnastue og Statens Byggeforskningsinstitut et dagslysprogram til beregning af altanstørrelser. Baggrunden herfor var, at der i de tidligere retningslinjer ikke i tilstrækkelig grad var medtaget hensynet til dagslysforhold, herunder dagslysforhold i stueetager. Programmet kunne bruges af ansøgere selv, og havde til formål at eftervise bygningsreglementets minimumskrav om en dagslysfaktor 2 på minimum 50% af arealet i de beboelsesrum, som blev direkte berørt af overliggende altaner. Det viste sig imidlertid ikke muligt i praksis at eftervise opfyldelsen af minimumskravene i de ældre etageejendomme, og brugen af værktøjet i sagsbehandling af altansager medførte således meget små og tvivlsomt anvendelige altaner. Der blev som følge heraf behandlet meget få ansøgninger i det følgende år.

I erkendelsen af, at det ikke er muligt at eftervise bygningsreglementets minimumskrav i eksisterende etageboligbyggeri og samtidigt realisere altaner med rimeligt opholdsareal, indførtes således i 2016 nye retningslinjer. Baseret på skematisk opstillede fysiske bygningsparametre er det nu muligt for den enkelte ansøger, at regne sig frem til de altanstørrelser, som i en given ejendom ville kunne opnå godkendelse. Retningslinjerne er tillige vedlagt en eksempelbaseret oversigt over udførte altanprojekter og de deraf følgende dagslysforhold. En anden nyskabelse i 2016 var retningslinjer for altaner og udeopholdsrum i forbindelse med stuelejligheder, hvilket tidligere ikke havde været en mulighed. Forvaltningen i Københavns Kommune har på baggrund af de nye retningslinjer vurderet, at en lang række emner som almindeligvis drøftes i forhåndsdialog mellem kommune og ansøger findes besvaret, hvorfor man har lukket for adgang til forhåndsdialog i altansager.

By- og Miljøområdet vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at den dialogbaserede sagsbehandling af altansager frembringer resultater, som yder de bredeste hensyn. Altanmanualen udfolder sammen med tillægget de forhold, som i hver enkelt sag må medtages samlet for at etablere et kvalificeret vurderingsgrundlag. Hensynet til den enkelte, dvs. anvendelighed og dagslysforhold, er tæt forbundet med de fællesgavnige hensyn til arkitektonisk helhed og kvalitet, og ingen af dem kan stå alene. Forvaltningen kan således ikke anbefale den skemabaserede metode til vurdering af dagslysforhold,.

Forvaltningen vurderer endvidere, at altanmanualen med tillæg i sin nuværende form rummer et vist potentiale for yderligere at beskrive muligheder og konkrete metoder til minimering af dagslysforringelser. Forvaltningen modtager mange ansøgninger, som i udgangspunktet må justeres netop af hensyn til dagslysforhold, og det er i den forbindelse af største vigtighed at fastholde muligheden for den dialogbaserede sagsbehandling for derigennem at gøre klart, at en god altan ikke kun er en stor altan, men en altan som også viser hensyn til naboens og underboens dagslysforhold. En sådan vejledning kan udarbejdes og implementeres i den fremtidige sammenskrivning af den gældende altanmanual og det netop vedtagne tillæg.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/GH

Punkt 110: Altaner og høringspraksis

02.00.00-G01-14-18

Resume

Udvalget har bedt forvaltningen om at undersøge mulighederne for høring af beboere i samme ejendom i forbindelse med ansøgninger om nye altaner på eksisterende etageboligejendomme.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte efter drøftelse sagen.

Indstilling

By- og Miljøområdet indstiller at nærværende redegørelse tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Praksis i By- og Miljøområdet

By- og Miljøområdet har en omfattende praksis for, at der i forbindelse med ansøgninger om byggetilladelser foretages høring af kommunens borgere. I en så tæt bebygget by som Frederiksberg vil ny- eller ombygning i særligt mange tilfælde påvirke oplevelsen af lokalområdet, samt den fysiske oplevelse af tilstødende boliger, erhvervslejemål m.v. Det vurderes i hver enkelt sag, hvorvidt en høring er relevant.

I altansager foretages ofte naboorientering efter planloven, idet store områder af Frederiksberg er omfattet af lokalplaner med bevaringsbestemmelser. Forud for en sådan orientering kan der i dialog med ansøger være foretaget større eller mindre justeringer af projektets æstetiske udformning i henhold til vurderingsgrundlaget i "Din Nye Altan - fra idé til ibrugtagning" med tillæg. Dette er for at sikre, at det projekt som sendes i naboorientering er af en karakter, som forvaltningen har i sinde at godkende såfremt der ikke fremkommer indsigelser af væsentlig karakter. Det vil sige nye oplysninger til sagen som i væsentlig grad ændrer projektets forudsætninger og deraf følgende vurdering.

Hvis en nabo i en anden bebyggelse til et påtænkt byggeprojekt vurderes at måtte blive direkte berørt, og hvor det antages at den pågældende nabo ikke er fuldt oplyst om projektets konsekvenser i forhold til eksempelvis bebyggelsesregulerende bestemmelser i bygningsreglementet, foretages der partshøring efter forvaltningsloven. Høringsperioden er af minimum 2 ugers varighed.

Indblikksforhold til anden bebyggelse på samme grund og nabogrunde er den hyppigste årsag til, at forvaltningen afholder partshøring i forbindelse med en altanansøgning. Der kan i sjældne tilfælde også være tale om mulige skyggegener og dagslysforringelser for omgivende naboer i anden bebyggelse. Der vil forud for en partshøring, og i dialog med ansøger, være foretaget en justering af projektets omfang, såfremt den oprindelige ansøgning vurderes at medføre væsentlige nabogener. Her skelnes mellem gener af væsentlig grad, og ændringer af fysiske forhold, som ikke kan undgås ved opsætning af altaner i tæt bymæssig sammenhæng, og dermed er forventelige. Derpå partshøres de berørte naboer, som vurderes at måtte have en væsentlig, individuel interesse i disse forhold. Karakteren af eventuelle indsigelser vurderes, før der træffes afgørelse. Vurderingen af eventuelle indsigelser kan medføre, at projektet må justeres yderligere med fornyet partshøring til følge.

Naboorientering og partshøring afholdes sideløbende, såfremt begge vurderes relevant. I begge tilfælde forudsætter en administrativ afgørelse, at der ikke fremkommer indsigelser af væsentlig karakter, eller at hensynet til sådanne indsigelser er blevet indarbejdet i projektet. Såfremt ansøger i disse tilfælde ikke er enig i forvaltningens indsigelsesvurdering og ønsker at fastholde projektets udformning, vil ansøgningen blive forelagt By- og Miljøudvalget.

Høring af omgivende naboer er således meget ofte en del af sagsbehandlingen af altansager. Forvaltningen har derimod ikke praksis for at høre de enkelte husstande i den pågældende ejendom, hvor altaner søges opsat. Forvaltningen vurderer generelt, at disse husstande er vidende om, at sagen verserer og dermed har haft mulighed for at varetage deres individuelle interesser forud for udarbejdelsen af det konkrete projekt. Forvaltningen bygger endvidere praksis på, at ansøgning om byggetilladelse i henhold til byggeloven skal signeres af ejendommens ejer eller vedlægges en fuldmagt fra denne til bemyndigelse af rådgiver. Ejerforholdet kan i denne forbindelse være beskrevet som enten andelsforening, ejerforening eller udlejningsejendom. Dermed er en boligforenings, eller den fuldmagt bemyndigede rådgivers ansøgning, udtryk for ejers samlede ønske og det antages således som udgangspunkt, at alle berørte beboere i den pågældende ejendom er fuldt oplyst om projektet og dets følger for den enkelte. Dog foretages altid en konkret vurdering af, hvilke oplysninger som eventuelt savnes og hvem, der eventuelt skal høres.

Regelgrundlag

By- og Miljøområdet har i henhold til officialprincippet ansvaret for at oplyse en sag tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. Det betyder, at der skal tilvejebringes det retsgrundlag og de faktiske oplysninger, som er nødvendige for at træffe en materielt lovlig og rigtig afgørelse. Officialprincippet hører til de såkaldte garantiforskrifter. Det vil sige at den er med til at garantere, at en afgørelse er lovlig og korrekt. Hvis en sag er utilstrækkeligt oplyst, kan det betyde, at afgørelsen må tilsidesættes som ugyldig. Det kan også betyde, at sagen må genoptages, så de manglende undersøgelser kan blive foretaget. Som en del af sagsbehandlingen kan der foretages høringer, i form af naboorientering eller partshøring. I byggesager vedrørende altaner vil det være relevant at undersøge byggeloven, planloven, forvaltningsloven og god forvaltningsskik for at fastslå, hvem der kan høres.

Naboorientering

Såfremt et ansøgt byggeri kræver dispensation fra en lokalplan, herunder lokalplan med bevaringsbestemmelser skal der foretages naboorientering i henhold til planloven. Orienteringen skal sendes til:

1. ejere og brugere i det område, der er omfattet af planen,
 2. naboerne til den omhandlede ejendom og andre, som efter Kommunalbestyrelsens vurdering har interesse i sagen, herunder det lokale kulturmiljøråd, og
 3. de foreninger og lignende med lokalt tilhørsforhold og klageberettigede landsdækkende foreninger og organisationer som over for kommunalbestyrelsen har fremsat skriftlig anmodning om at blive orienteret om ansøgninger
- Dispensationen kan først meddeles, når der er forløbet mindst 2 uger.

En tilsvarende naboorientering skal foretages, såfremt der ansøges om dispensation fra bestemmelser i byggeloven og de i medfør af loven fastsatte bestemmelser. Dette gælder dog ikke, hvis kommunen skønner, at dispensationen er uden større betydning for de pågældende naboer.

Partshøring

Der er pligt til at høre parter. For at være part kræver det, at man er individuelt og væsentligt berørt. Partshøring i byggesager har til formål at sikre, at parter kan varetage deres interesser i sagen. Derudover er partshøring en vigtig del af kommunens pligt til at sørge for, at en sag er tilstrækkelig oplyst, før der træffes afgørelse i sagen. Beboere vil af og til have en viden, som kommunen ikke har, om navnlig de faktiske forhold i ejendommen og det allerede eksisterende byggeri. Partshøringen kan derfor sikre, at kommunen har det bedst mulige grundlag for at træffe en korrekt afgørelse. Partshøring er også en garantiforskrift.

Statsforvaltningen har i 2017 i en konkret afgørelse til Frederiksberg Kommune anført, at andelshavere og lejere ikke kan være parter i byggesager. Dette skyldes, at disse alene har en brugsret til en andel/lejlighed og ikke ejerskab. Parten vil i disse tilfælde være andelsboligforeningen eller udlejer. Som følge heraf, vil det formentlig alene være beboere i ejerlejligheder, som eventuelt kan være parter, under forudsætning af, at disse er individuelt og væsentligt berørt. Der skal foretages en konkret vurdering i de enkelte byggesager for at fastslå, hvem der er parter i sagen.

Som ovenfor nævnt er det By- og Miljørådets pligt at træffe en korrekt og lovlig afgørelse på et oplyst grundlag. Såfremt det skønnes, at beboere i de enkelt lejligheder i samme ejendom har informationer, der vil kunne bidrage hertil, kan der foretages en partshøring i overensstemmelse med god forvaltningsskik. Denne vil ikke give beboerne partstatus og de hertil knyttede rettigheder, hvilket der skal oplyses om ved høringen.

Praksis i Københavns Kommune

Københavns Kommune foretager altid en konkret vurdering af, hvem der kan betragtes som parter i en sag. Det gør de også i altansager. Det er politisk besluttet, at man i altansager skal høre alle beboere og ejere, over hvis lejligheder der ønskes opført altaner, om dagslysforhold. Dette skal ikke betragtes som partshøringer, da der ikke er tale om lovpligtige høringer, hvilket fremgår klart af høringsbrevene. Høringerne har til formål at afdække eventuelle uafklarede forhold, som ikke er afdækkede i forbindelse med en konkret ansøgning.

By- og Miljørådets vurdering

By- og Miljøområdet vurderer, at der er mulighed for at foretage høring af beboere i samme ejendom i forbindelse med ansøgninger om nye altaner på eksisterende etageboligejendomme, såfremt dette i den konkrete sag vurderes at kunne bidrage til oplysningsgrundlaget. Forvaltningen anbefaler, at den nuværende praksis for særskilt vurdering af høringens relevans videreføres i sin nuværende form, som værktøj i den dialogbaserede sagsbehandling af altansager.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
PBM/GH

Punkt 111: Skybrudsprojekt og nye kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej

04.08.10-P20-1-16

Resume

Det blev i forbindelse med Budgetaftalen for 2017 besluttet, at der skal gennemføres et innovativt projekt, der sammentænker en etablering af skybrudsanlæg med etableringen af nye kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej. Der har i perioden medio 2016 til marts 2018 været gennemført et forløb startende med en dialogfase om et sådant kombineret projekt med en efterfølgende kvalificering af indhold og snitflader i projektet, der har afstedkommet et nu udarbejdet, fælles projektforslag. Denne indstilling gør status på sagen - herunder i forhold til forløbet frem til nu, en beskrivelse af indhold, økonomi og snitflader i projektet (det fælles projektforslag) samt i forhold til tidsplan og anbefalingen til den videre proces.

Beslutning

Et flertal i By- og Miljøudvalget (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank, Helle Sjelle, Ruben Kidde, Anja Camilla Jensen og Balder Mørk Andersen) tog status på det fælles projekt med etablering af skybrudsprojekt og kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej til efterretning – herunder anbefaling af den videre proces, hvor sagen forelægges på ny til maj og august, og hvor der arbejdes videre på at indarbejde optioner i udbudsmaterialet.

Et mindretal (Thyge Enevoldsen) stemte imod.

Indstilling

By- og Miljøområdet og Serviceområdet indstiller, at status på det fælles projekt med etablering af skybrudsprojekt og kunstgræsbaner på Jens Jessens Vej tages til efterretning - herunder anbefaling til den videre proces, hvor sagen forelægges på ny til maj og august, og hvor der arbejdes videre på at indarbejde optioner i udbudsmaterialet.

Sagsfremstilling

Det blev i forbindelse med Budgetaftalen for 2017 besluttet, at der skal gennemføres et stort, innovativt projekt, der sammentænker den planlagte etablering af nyt skybrudsanlæg med den planlagte etablering af nye kunstgræsbaner på det resterende boldbaneareal af naturgræs på Jens Jessens Vej (se bilag 1).

Det kombinerede anlægsprojekt vurderes at have unikke potentialer i forhold til såvel at klimatilpasse området som at udvikle byens idrætsliv. Projektet er i tråd med Frederiksbergstrategien 2016 og strategiens fokus på helhedsorienteret byudvikling, dens temaer "Klimaby for fremtiden" og "Livskvalitet i hverdagen" (attraktive idrætsfaciliteter), og at der tænkes på tværs, når byen udvikles. Samtidig udvikles og gennemføres projektet i et tæt samarbejde med Frederiksberg Forsyning. Skybrudsprojektet er en del af skybrudspakken 2017.

Projektet er et samarbejde mellem Frederiksberg Kloak A/S, Frederiksberg Kommune med tæt inddragelse af Frederiksberg Idræts-Union (FIU) (brugerne).

Det har været en politisk forudsætning, at man kan kombinere behovet for et klimatilpasningsprojekt (skybrudsprojekt) i området med etablering og brugen af kunstgræsbanerne på idrætsanlægget på Jens Jessens Vej. Det fælles anlægsprojekt på Jens Jessens Vej er det første projekt i Danmark, der kombinerer et stort skybrudsprojekt med et kunstgræsbaneprojekt, og hvor der er tale om et projektareal på ca. 44.000 m² (det resterende boldbaneareal af naturgræs) og ca. 24.000 m³ skybrudsvand.

I kommunens anlægsramme er der afsat i alt 60,2 mio. kr. til det fælles projekt - fordelt med 41,2 mio. kr. fra skybrudsanlæggsdelen (under By- og Miljøudvalget som et af medfinansieringsprojekterne med Frederiksberg Forsyning) og 19,0 mio. kr. fra kunstgræsbane-delen (under Kultur- og Fritidsudvalget).

Oprindeligt var der afsat 19,0 mio. kr. (i Budgetaftalen for 2016) til etablering af tre nye 11-mands kunstgræsbaner på idrætsanlægget på Jens Jessens Vej. Ved at sammentænke anlæggelse og finansiering af skybrudssikring og kunstgræsbaner har man på tværs skabt en unik mulighed for at fordoble antallet af nye kunstgræsbaner og samtidig undgå at skulle etablere et traditionelt spildevandsteknisk anlæg i området, som By- og Miljøområdet samt Frederiksberg Forsyning vurderer vil have en udgift på 329,4 mio. kr., hvis et sådant traditionelt projekt med samme kapacitet som det sammentænkte projekt skulle realiseres isoleret som et ikke-medfinansieringsprojekt. Derfor vurderes det fælles projekt at have stor værdi for såvel kommunen som Forsyningen - også set ud fra et økonomisk perspektiv.

Forløb frem til nu

By- og Miljøudvalget samt Kultur- og Fritidsudvalget blev den 15. maj 2017 forelagt en status på opstart af det fælles projekt. Der har i perioden medio 2017 til marts 2018 været gennemført et forløb varetaget af ekstern bygherrerådgiver mellem Frederiksberg Kommune, Frederiksberg Forsyning og FIU. Forløbet indebar først en dialogfase om det fælles projekt og siden en kvalificering af dets indhold og snitflader. Det har resulteret i et fælles løsningsforslag.

Det fælles løsningsforslag med tilhørende, tekniske rapport på over 40 sider er ikke vedlagt sagen, men kort beskrevet nedenfor. Samtidig er en illustration af den fælles løsning vedlagt sagen som bilag 2.

Når hovedprojektet er færdig, og granskning heraf er gennemført, er dette tiltænkt vedlagt den kommende sagsfremstilling til politisk niveau, jf. afsnit om videre proces nedenfor.

Det fælles løsningsforslag

Projektet vil blive realiseret som en del af rammeansøgning for kommunale medfinansieringsprojekter. I rammeansøgningen for kommunale medfinansieringsprojekter fra 2017 indgår ”projekt FV26 Frederiksberg Idrætsanlæg”. Projektet er en central del af den samlede plan for at kunne håndtere og bortlede skybrudsvand fra denne del af Frederiksberg.

Forsyningen finansierer den del af skybrudsprojektet, som har en hydraulisk funktion, mens Frederiksberg Kommune vil være bygherre og således både eje og stå for driften af anlægget efterfølgende. Det er også Frederiksberg Kommune, der vil anlægge, eje og drive (v/FGV) de nye kunstgræsbaner – som det også er tilfældet ift. de nuværende fem øvrige 11-mands kunstgræsbaner på idrætsanlægget på Jens Jessens Vej.

Skybrudsprojektet foreslås udført som en central forsinkelsesplads, som placeres over og under de seks nye kunstgræsbaner. Projektet håndterer skybrudsvand fra et hydraulisk opland med et totalareal på 408.000 m². Projektarealet udgør i udgangspunktet ca. 44.000 m² (jf. bilag 1) - med en planlagt kapacitet til at opmagasinere omkring 24.000 m³.

Der etableres seks nye 11-mands kunstgræsbaner i FIFA Quality i samme terræn-niveau, jf. bilag 2, således at der opnås maksimal gevinst og fleksibilitet ved brug af banerne. Samtidig etableres der belysning til løsningens tre nordlige baner. De seks nye 11-mands kunstgræsbaner vil således erstatte de seks 11-mands boldbaner af naturgræs, der er på idrætsanlægget i dag. På to af de nye kunstgræsbaner vil der også kunne spilles kampe i rugby, som det også gøres på anlægget i dag.

Opbygningen af de seks kunstgræsbaner sker således, at de kan rumme op til en 20 års skybrudshændelse under terræn. Rundt om banerne etableres der en ca. 75 cm. betonkant (skybrudsmur, jf. bilag 2), som muliggør, at ved skybrudshændelser mellem 21-100 år kan skybrudsvandet opstaves på terræn inden for betonkanten.

Der er forud for udarbejdelsen af det nuværende projektforslag udført en betydelig andel forundersøgelser som geotekniske, forurenings- og hydrauliske undersøgelser samt prøvegravninger og en omfattende jordklassificering. Det har under forundersøgelserne vist sig, at der er en del mere fyldjord på projektarealet end forventet, men at forureningsgraden til gengæld er mindre end først antaget. Førstnævnte betyder, at der skal afgraves og bortskaffes væsentlig mere jord end først antaget.

Den træække, som afgrænser projektområdet mod vest (op mod Kærlighedsstien), er fredet. Det vurderes derfor ikke muligt at grave tættere på den vestlige afgrænsning af projektområdet end 3-4 m.

Et innovativt, men også komplekst projekt

Da der ikke er nogle erfaringer fra tidligere projekter med at kombinere et skybrudsprojekt med etablering af kunstgræsbaner, og slet ikke med denne størrelse/volumen, har der i det nævnte forløb primært været fokus på at vurdere og kvalificere et sådant sammentænkt projekt - herunder indhold, tekniske forhold (anlæg og drift), antal og størrelse af banerne, afvejninger, grænseflader, hydrauliske analyser og økonomi (anlæg og drift).

Som en del af den procedure, som bruges for anlægs- og risikostyring af skybrudsprojekterne, er dette projekt efter udarbejdelse af løsningsforslaget blevet omfattet af en gennemgående ekstern granskning. Ved granskningen har et eksternt rådgiverfirma gransket hele projektforslaget - inkl. løsningsforslag, hydraulik, økonomi og tidsplan. Formålet er at kvalificere projektet yderligere og minimere risikoen for tidsmæssige og økonomiske overraskelser senere i projektet med ofte dyrere og/eller dårligere løsninger til følge for at kunne realisere projektet. På denne måde sker der en løbende kvalificering af det endelige løsningsforslag, økonomien samt tidsplanen i takt med et øget vidensniveau. Det betyder, at priserne i løsningsforslaget er udarbejdet på et gradvist højere vidensgrundlag og end det tidligere fremlagte budgetoverslag.

Det skal dog understreges, at prisoverslagene ikke er den endelige pris på projektet, men en kvalificeret sandsynliggørelse af, hvad projektet kan komme til at koste. Den reelle pris på projektet kendes først, når projektet har været udbudt. Da en stor del af udgifterne i dette projekt er bundet op på jordhåndtering, er det sandsynligt at den som vinder udbuddet, vil være det firma som har de bedste mulighederne/aftaler for bortskaffelse af jord. For at komme så tæt på den reelle pris som muligt før udbuddet, vil der efter hovedprojektering blive udarbejdet en ny ekstern granskning, som vil give et endnu mere detaljeret prisoverslag.

Resultat af ekstern granskning

Den eksterne granskning af projektet har vist, at det med nogle anlægstekniske og hydrauliske tilpasninger vil kunne fungere efter hensigten. Tidsplanen anses for realistisk, om end at det kræver et gennemarbejdet hovedprojekt for at kunne holde tidsstyringen under anlægsprojektet. I forhold til afgravningen af den eksisterende jord med efterfølgende bortkørsel samt deponering (jordhåndtering) vurderes det, at de enhedspriser, som rådgiver havde regnet med under udarbejdelsen af løsningsforslaget, må anses for at være sat for lavt.

Det betyder, at rådgiver som har udført den eksterne granskning, vurderer, at det forelagte løsningsforslag vil koste 80,1 mio. kr., hvilket er 19,9 mio. kr. over det oprindelige forelagte budget på 60,2 mio. kr. (41,2 mio. kr.+19,0 mio. kr.). Dette skyldes primært en dyrere jordhåndtering. Især fordi det har vist sig, at der er mere fyldjord i området, og at det derfor er nødvendigt at afgrave i en større dybde end oprindelig forudsat. Samtidig er der i øjeblikket ikke nogen modtagestationer for jord i nærheden af København. Det betyder, at overskudsjord pt. skal køres til fx Vordingborg. Det skal bemærkes, at disse udfordringer også vil være gældende, hvis der var tale om særskilte anlægsprojekter/løsninger.

Da Frederiksberg Forsyning i henhold til medfinansieringsloven kun kan betale de dele af udgifterne, som er nødvendige for det fælles anlægs hydrauliske funktion, betyder det, at de 19,9 mio. kr. skal deles i henholdsvis ca. 15,1 mio. kr., som kan tilskrives en hydraulisk funktion, og dermed kan betales af Forsyningen, samt ca. 4,8 mio. kr., der skal tilskrives Frederiksberg Kommune.

Det skal igen understreges, at prisoverslagene ikke er den endelige pris på projektet, men en kvalificeret sandsynliggørelse af, hvad projektet kan komme til at koste. Den reelle pris på projektet kendes først, når projektet har været udbudt. For at komme så tæt på den reelle pris som muligt før udbuddet, vil der efter udarbejdelsen af hovedprojektet blive udarbejdet en ny ekstern granskning med tilhørende endnu mere detaljeret prisoverslag.

Forvaltningens vurdering og anbefaling til den videre proces

Det er By- og Miljøområdet og Serviceområdets vurdering, at processen skal fortsætte med henvisning til, at den endelige pris for projektet først kendes efter endt udbud, jf. afsnit ovenfor. Forvaltningen vil forelægge en ny status for de relevante fagudvalg, når resultatet af den nye eksterne granskning på basis af hovedprojektet kendes - dvs. inden sommerferien, jf. tidsplan nedenfor.

Givet indikationerne på en budgetoverskridelse vil forvaltningen parallelt med færdiggørelsen af udbudsmaterialet indarbejde optioner i udbudsmaterialet - bl.a. i forhold til bygherreleverancer og aptering såsom målpakke, belysning, kunstgræsniveau og hegn. Desuden vil der ses på en reduktion af projektarealet fra 44.000 m² til 43.000 m² som konsekvens af dels frizone (hvor man ikke må grave) til trærækken mod Kærlighedsstien og dels matrikelforhold mod Rådmand Steins Allé - ligesom der vil blive set på opbygningen af kunstgræstæppet. Dette er med henblik på at skabe handlemuligheder, hvis det endelige udbudsresultat giver en budgetudfordring.

Resultatet af det endelige udbudsresultat vil foreligge efter sommerferien, hvor det vil være muligt i august at forelægge status på projektet inkl. mulig handleplan til det politiske niveau.

Tidsplan

Historik og fortsat gældende hovedtidsplan (bilag 3), jf. også ovenfor, for det fælles projekts forløb er:

Medio 2016 - februar 2017	Opstart og dialogfase ift. fælles projekt - Frederiksberg Kommune (Kultur og Fritid samt By- og Miljøområdet), Frederiksberg Forsyning og FIU
Februar 2017 - januar 2018	Totalrådgiverudbud (EU-udbud med prækvalifikation) Kontrahering med ekstern bygherrerådgiver Forundersøgelser, miljøscreeninger, hydraulik- og jordbundanalyser mv. Udarbejdelse af fælles projektforslag (varetaget af ekstern rådgiver)

Januar 2018 - april 2018	Granskning af fælles projektforslag (indhold og økonomi mv.) Tilpasning af projektforslag (efter granskning) Status på fælles projektforslag til behandling i Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsyning (april)
Maj/juni 2018	Politisk forelæggelse af status efter granskning af hovedprojekt
Februar 2018 - sept. 2018	Udarbejdelse af hovedprojekt og udbudsmateriale Entrepriseudbud (EU-udbud med prækvalifikation) Tilbudsfase og licitation Evaluering og kontrahering Budgetaftale 2019
August 2018	Politisk forelæggelse af udbudsresultat og handleplan
Okt. 2018 - august 2019	Mobilisering og anlægsfase (skybrudsanlæg og kunstgræsbaner)
August/sept. 2019	Færdiggørelse af det nye skybrudsanlæg og de 6 nye kunstgræsbaner med tilhørende åbning heraf (til sæsonstart 2019/2020 for fodbold)
Sept./okt. 2019 - ultimo 2020	Etablering af byggeteknisk pumpestation, så det nye skybrudsanlæg under de nye kunstgræsbaner kan kobles på oplandet og kloaksystem

Af tidsplanen fremgår det, at anlægsarbejdet er lagt op til at blive igangsat i efteråret 2018 (uge 42, hvor fodboldsæsonen på naturgræsbanerne er afsluttet) med henblik på at have det nye skybrudsanlæg og de seks nye 11-mands kunstgræsbaner klar til brug i august 2019 (sæsonstart for fodbolden på idrætsanlægget). Der arbejdes fortsat på at optimere tidsplanen, så de mange fodbold-brugere af ”projektarealet” bliver mindst muligt påvirket af anlægsarbejdet og set i forhold til den ønskede ibrugtagning af de nye baner i august 2019.

Herefter skal pumpestation ifølge By- og Miljøområdet etableres i perioden efterår 2019 til ultimo 2020, så det nye skybrudsanlæg over og under de nye kunstgræsbaner kan kobles på det hydrauliske opland og kloaksystemet, hvilket forventes at ske i perioden 2021-2023. Dette projekt med etablering af pumpestation og efterfølgende tilkobling til oplandet, og kloaksystem er anlægsteknisk forankret under Frederiksberg Forsyning - og således udover selve det fælles projekt med nyt skybrudsanlæg og nye kunstgræsbaner.

Økonomi

I kommunens anlægsramme er der afsat i alt 60,2 mio. kr. til det fælles projekt - fordelt med 41,2 mio. kr. fra skybrudsanlægsgdelen (under By- og Miljøudvalget som et af medfinansieringsprojekterne med Frederiksberg Forsyning) og 19,0 mio. kr. fra kunstgræsbane-delen (under Kultur- og Fritidsudvalget).

De 19 mio. kr. til de nye kunstgræsbaner blev vedtaget med budget 2016. Af de 19 mio. kr. blev 2 mio. kr. til igangsætning af rådgivning og forløb med kvalificering af projektet med forundersøgelser anlægsbevilget af Kommunalbestyrelsen den 24. oktober 2017.

Skybrudsprojektet er politisk godkendt og igangsat i forbindelse med vedtagelsen af skybrudspakken for 2017. Det har et samlet budget på 41,2 mio. kr. Der er i 2017 anlægsbevilget 1,4 mio. kr. i 2017 samt 12,0 mio. kr. i 2018.

For at sikre en hurtig og smidige proces på grund af den stramme tidsplan i forhold til anlægsfasen har By- og Miljøområdet valgt at forelægge granskningen og projektændringerne samt muligheden for finansiering til eventuelle projektændringer for Frederiksberg Kloak A/S.

Frederiksberg Kloak A/S ønsker at fremlægge den eventuelle budgetøgning for deres bestyrelse i maj 2018, således at evt. projektændringer, som er hydraulisk betinget, efter en evt. godkendelse af bestyrelsen, vil kunne omfattes. Det vil sige ca. 15,1 mio. kr. af en samlet prisforøgelse på pt. vurderet 19,9 mio. kr., jf. det forelagte løsningsforslags udgift på pt.

vurderet 80,1 mio. kr. Dette betyder, at der udestår en mulig budgetafvigelse på ca. 4,8 mio. kr., som skal tilskrives Frederiksberg Kommune.

Forvaltningen vil derfor parallelt med færdiggørelsen af udbudsmaterialet og hovedprojektet se på muligheden for at indarbejde optioner og reduktioner i udbudsmaterialet som beskrevet ovenfor.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget den 9. april 2018, Magistraten den 16. april 2018 og Kommunalbestyrelsen den 23. april 2018.

Bilag

Bilag 1 Resterende boldbaneareal af naturgræs på Jens Jessens Vej

Bilag 2 Den kombinerede anlægsløsning (projektforslag, februar 2018)

Bilag 3 Hovedtidsplan 15.11.2017

Punkt 112: Driftsoverførsler 2017 til 2018

00.32.00-G01-1-18

Resume

På baggrund af årsregnskabet er driftsoverførslerne 2017 – 2018 opgjort i henhold til kommunens regler på området. Med denne sag forelægges de overførsler, der er omfattet af reglerne for automatiske overførsler. De ansøgte overførsler vil blive forelagt i forbindelse med 1. forventet regnskab den 16. april 2018.

Beslutning

By- og Miljøudvalget tog driftsoverførsler 2017 til 2018 til efterretning.

Indstilling

Direktionen indstiller til orientering i fagudvalg:

- At Akaciegården kompenseres for halvdelen af dens merforbrug på 5,0 mio. kr., svarende til en kompensation på 2,5 mio. kr., og at det resterende merforbrug afdrages over 4 år fra 2019. Det betyder, at der tillægsbevilges -0,6 mio. kr. om året vedrørende Akaciegården i 2019 - 2022 med modpost på usikkerhedpuljen.
- At der netto tillægsbevilges overførte mindreudgifter på 20,1 mio. kr. og mindreindtægter på 2,3 mio. kr. (i alt netto 17,8 mio. kr.) fra 2017 til 2018 og 0,9 mio. kr. i netto mindreudgifter til 2019 vedrørende automatiske overførsler inden for servicerammen finansieret af usikkerhedspuljen.
- At der netto tillægsbevilges overførte mindreudgifter fra 2017 på 0,5 mio. kr. til 2018 vedr. automatiske overførsler uden for servicerammen finansieret af kassen.

Sagsfremstilling

Nærværende sag skulle have været forelagt udvalget samme dag som sagen blev behandlet i Magistraten, men grundet en beklagelig fejl skete det ikke. For god ordens skyld forelægges sagen derfor nu.

Med henvisning til Principper for økonomistyring i Frederiksberg Kommune, afsnit 11.4, har institutioner efter regnskabsårets afslutning adgang til at overføre uforbrugte midler til det efterfølgende regnskabsår inden for nærmere fastsatte regler. Muligheden for at overføre midler mellem årene skal sikre en hensigtsmæssig prioritering af ressourcer på tværs af regnskabsår. Tilsvarende regler gælder eksternt finansierede projekter og politisk vedtagne projekter, som ikke kan afsluttes inden for et regnskabsår. Derudover er der ved særlige omstændigheder mulighed for at ansøge om overførsler for områder, der falder uden for de automatiske overførsler.

1. Automatiske driftsoverførsler 2017-2018

Med baggrund i det afsluttede regnskab 2017 er de automatiske overførsler opgjort til i alt 18,3 mio. kr., hvoraf de 17,8 mio. kr. er inden for servicerammen mens 0,5 mio. kr. er uden for servicerammen.

Tabel 1 viser de automatiske overførsler fordelt på udvalg, mens vedlagte bilag viser regnskab og overførsel på enkelte institutioner og projekter per udvalg. Socialtilsynet udviser mindreudgifter i regnskabet på 1,1 mio. kr. Socialtilsynet har fuld overførselsadgang, og der overføres 0,2 mio. kr. til 2018 og 0,9 mio. kr. til 2019 til dækning af forskydning i aktiviteter.

Tabel 1. Automatiske driftsoverførsler, 2017 - 2018 (Kategori A, B og C i bilag 1)

Mio. kr.	Decentrale mindreforbrug	Decentrale merforbrug	Eksternt finansierede projekter samt politisk vedtagne projekter	Automatiske overførsler i alt
Udvalg	A		B + C	(A+B+C)
Magistraten	-1,9	1,0	-0,9	-1,8
Bolig- og Ejendomsudvalget	-	-	-	-
Undervisningsudvalget	-4,1	3,7	-2,0	-2,4
Sundheds- og Omsorgsudvalget*	-2,3	0,6	-1,4	-3,0
Kultur- og Fritidsudvalget	-0,8	-	-0,5	-1,3
Børneudvalget	-6,6	1,6	-0,2	-5,2
Socialudvalget	-2,1	1,1	-1,9	-2,9
By- og Miljøudvalget	-	-	-	-
Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget	-0,6	-	-1,1	-1,7
I alt	-18,5	8,0	-7,9	-18,3
- Heraf serviceudgifter	-18,0	8,0	-7,9	-17,8
- Heraf overførselsudgifter	-0,5	-	-	-0,5

Note: - = mindreforbrug i 2017, mindreforbruget på 500 t.kr. uden for serviceringen vedrører F86 under AUU.

Note: Opgørelsen af driftsoverførslerne er lavet p.b.a. årsregnskabet og dermed ud fra den gamle udvalgsstruktur.

*Overførsel af udgifts- og indtægtsbudget vedrørende værdighedsmilliarden, jf. vedlagte bilag, er betinget af Sundheds- og Ældreministeriets godkendelse. Dette er på linje med tidligere års praksis. Korrigeret for kompensation af Akaciegårdens merforbrug, jf. nedenstående afsnit.

Størstedelen af merforbruget på Sundheds- og Omsorgsudvalgets område udgøres af et merforbrug på Akaciegården på 5,0 mio. kr. Grundet de særlige omstændigheder og for at sikre rammerne for en ansvarlig drift af institutionen i 2018 og frem, er det forvaltningens anbefaling, at Akaciegården delvist kompenseres for merforbruget i forbindelse med de automatiske overførsler. Der lægges op til, at kun halvdelen af merforbruget overføres. Den halvdel af merforbruget (2,5 mio. kr.), der overføres, foreslås afdraget over en 4-årig periode startende i 2019. Der fremlægges nærmere status og redegørelse vedr. merforbrug samt vurdering og handleplan vedrørende Akaciegårdens fremtidige styring mv. i april møderækken i tilknytning til 1. forventet regnskab 2018. Der er korrigeret for kompensation af merforbruget i ovenstående tabel således, at Akaciegårdens merforbrug ikke indgår.

2. Driftsoverførsler ved 3. forventet regnskab 2017

Ved Kommunalbestyrelsens behandling af 3. forventet regnskab den 4. december 2017 blev det besluttet at godkende ansøgte overførsler for 14,4 mio. kr. på service og 1,7 på overførsler fra 2017 til 2018 og budgetoverslagsår. De blev fordelt på følgende vis:

Tabel 2. Godkendte driftsoverførsler fra 3. forventet regnskab 2017

Mio. kr.	2017	2018	2019	2020	2021
Service	-14,4	13,9	0,5	-	-
Overførsler	-1,7	1,7	-	-	-

3. Særligt vedrørende fremrykninger fra 2018 til 2017

For bedre at udnytte serviceringen i 2017 blev der i forbindelse med månedsopfølgningen for september 2017 besluttet at fremrykke en række planlagte driftsudgifter fra 2018 til 2017. Der blev i alt fremrykket 4,3 mio. kr., som alle er forbrugt. Nedenstående tabel viser fremrykninger og tilhørende forbrug i 2017.

Tabel 3. Status på fremrykkede driftsudgifter fra 2018 til 2017

Mio. kr.	Fremrykkede driftsudgifter Forbrug 2017	
Udvalg	A	B
Magistraten	-	-
Bolig- og Ejendomsudvalget	-	-
Undervisningsudvalget*	0,8	0,8
Sundheds- og Omsorgsudvalget	-	-
Kultur- og Fritidsudvalget	2,1	2,1
Børneudvalget*	0,6	0,6
Socialudvalget	-	-
By- og Miljøudvalget	0,8	0,8
Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget	-	-
I alt	4,3	4,3

4. Håndtering af overførslerne

I budget 2018 indgår usikkerhedspuljen, der på nuværende tidspunkt udgør 20,0 mio. kr. Ovenfor fremgår det, at såfremt de automatiske overførsler tiltrædes, vil der være en overførsel på 17,8 mio. kr. med modpost på usikkerhedspuljen, og 0,5 mio. kr. med modpost på kassen.

Dermed giver det efter de automatiske overførsler en usikkerhedspulje på 2,2 mio. kr. i 2018.

En udspecificering af mindredriftsudgifter fremgår af vedlagte bilag.

Økonomi

Sagen har følgende økonomiske konsekvenser, såfremt den tiltrædes:

- Der netto tillægsbevilges 17,8 mio. kr. i 2018, 0,3 mio. kr. i 2019 og -0,6 mio. kr. om året i 2020 – 2022 med modpost på usikkerhedspuljen.
- Der tillægsbevilges 0,5 mio. kr. med modpost på kassen.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Magistraten den 12. marts 2018, til orientering i fagudvalg den 12. marts 2018, Kommunalbestyrelsen den 19. marts 2018.

Historik

Indstilling 12. marts 2018, pkt. 104:

Direktionen indstiller til Magistraten og til orientering i fagudvalg:

- At Akaciegården kompenseres for halvdelen af dens merforbrug på 5,0 mio. kr., svarende til en kompensation på 2,5 mio. kr., og at det resterende merforbrug afdrages over 4 år fra 2019. Det betyder, at der tillægsbevilges -0,6 mio. kr. om året vedrørende Akaciegården i 2019 - 2022 med modpost på usikkerhedspuljen.
- At der netto tillægsbevilges overførte mindredgifter på 20,1 mio. kr. og mindreindtægter på 2,3 mio. kr. (i alt netto 17,8 mio. kr.) fra 2017 til 2018 og 0,9 mio. kr. i netto mindredgifter til 2019 vedrørende automatiske overførsler inden for servicerammen finansieret af usikkerhedspuljen.
- At der netto tillægsbevilges overførte mindredgifter fra 2017 på 0,5 mio. kr. til 2018 vedr. automatiske overførsler uden for servicerammen finansieret af kassen.

Bilag

01 Magistraten - driftsoverførsler 2017-2018

02 Bolig- Ejendomsudvalget - driftsoverførsler 2017-2018

03 Undervisningsudvalget - driftsoverførsler 2017-2018

04 Sundheds- og Omsorgsudvalget - driftsoverførsler 2017-2018

05 Kultur- og Fritidsudvalget - driftsoverførsler 2017-2018

06 Børneudvalget - driftsoverførsler 2017-2018

07 Socialudvalget - driftsoverførsler 2017-2018

08 By- og Miljøudvalget - driftsoverførsler 2017-2018

09 Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget - overførsler 17-18

Punkt 113: Anlægsoverførsler 2017 til 2018

00.30.08-000-3-17

Resume

Ifølge styringsreglerne opgøres ved regnskabsårets slutning uforbrugte rådighedsbeløb på årets igangværende anlægsprojekter med henblik på at opgøre de automatiske overførsler.

Beslutning

By- og Miljøudvalget tog anlægsoverførsler 2017 til 2018 til efterretning.

Indstilling

Direktionen indstiller, at:

- uforbrugte rådighedsbeløb på 66,4 mio. kr. vedrørende udgifter inden for anlægsrammen og 13,3 mio. kr. vedrørende udgifter uden for anlægsrammen (ældreboliger, klimatilpasning samt forsyningsvirksomhed) samt indtægter på 40,9 mio. kr. overføres til 2018 som tillægsbevillinger, jf. bilag 1
- anlægsudgifter inden for anlægsrammen finansieres i 2018 ved opskrivning på 66,4 mio. kr. af den afsatte negative pulje i 2018
- anlægsudgifter uden for anlægsrammen finansieres af lånoptagelse på 13,3 mio. kr. i 2018
- der tillægsbevilges lånoptagelse for yderligere 8,5 mio. kr. i 2018 som følge af overførte rådighedsbeløb i 3. forventet regnskab i 2017
- at overførte anlægsindtægter på 40,9 mio. kr. tilgår kassen
- anlægsbevillingerne justeres teknisk med i alt -7,8 mio. kr. på udgiftssiden jf. bilag 1
- fagudvalgene tager overførsel af uforbrugte rådighedsbeløb på anlæg til orientering.

Sagsfremstilling

Nærværende sag skulle have været forelagt udvalget samme dag som sagen blev behandlet i Magistraten, men grundet en beklagelig fejl skete det ikke. For god ordens skyld forelægges sagen derfor nu.

Ifølge styringsreglerne opgøres ved regnskabsårets slutning uforbrugte rådighedsbeløb på årets igangværende anlægsprojekter med henblik på at opgøre de automatiske overførsler. Jf. Principper for økonomistyring i Frederiksberg Kommune afsnit 11.4 er kriterierne for, hvornår et anlægsprojekt falder ind under den automatiske rulning af rådighedsbeløb, følgende:

1. at Kommunalbestyrelsen har meddelt en anlægsbevilling, og projektet ikke er afsluttet, eller
2. at der er afsat rådighedsbeløb på efterfølgende års investeringsplan.
3. For puljer gælder det, at udisponerede puljemidler ikke overføres. Delprojekter godkendt i fagudvalg følger reglerne beskrevet ovenfor.

Af bilag 1 fremgår de enkelte anlægsprojekters uforbrugte rådighedsbeløb i 2017, og det er anført, hvorvidt beløbet overføres til 2018. Endvidere fremgår det af bilag 1, hvilke anlæg, der er lukket i 2017.

Bilag 2 viser de projekter, hvor overførslen afviger fra de automatiske overførselsregler.

Opmærksomhedspunkter

Der er afsat en negativ pulje på 50,6 mio. kr. i 2017 under Magistraten med det formål at overholde den kommunale anlægsramme. Puljen er udmøntet til formålet og overføres ikke.

De ansøgte overførsler inden for rammen udgør 66,4 mio. kr. og er således større end de uforbrugte rådighedsbeløb på 15,7 mio. kr. Det skyldes udmøntningen af den negative pulje på 50,6 mio. kr. under Magistraten, samt at projekter, som afsluttes med merforbrug, nedskriver det uforbrugte rådighedsbeløb, men ikke overføres til 2018.

Niveauet for overførsler inden for anlægsrammen fra 2017-2018 er 66,4 mio. kr. Fra 2016-2017 var beløbet 46,4 mio. kr. Der er således tale om et større beløb af overførte rådighedsbeløb end tidligere år.

Tabel 1. Uforbrugte rådighedsbeløb samt overførsler pr. udvalg

1.000 kr.	U/I	2017 korr. (A)	Forbrug 2017 (B)	Uforbrugt rådighedsbeløb 2017 (A-B)	Overføres fra 2017 til 2018	Teknisk korrektion af anlægsbev.
Skattefinansieret	U	389.719	366.664	23.055	74.142	-7.801
	I	-103.866	-65.967	-37.899	-40.851	0

Heraf inden for ramme	U	352.974	337.261	15.713	66.425	0
Heraf uden for ramme	U	36.745	29.403	7.342	7.717	0
Magistraten*	U	89	44.483	-44.394	6.858	0
	I	-40.136	-31.235	-8.901	-8.900	0
Bolig- og Ejendomsudvalget	U	68.588	62.609	5.979	9.521	-1.649
	I	-17.926	-17.258	-668	-3.189	0
Undervisningsudvalget	U	100.145	85.911	14.234	13.324	0
	I	0	0	0	0	0
Sundheds- og Omsorgsudvalget	U	31.849	21.401	10.448	10.509	0
	I	-10.174	-4.404	-5.770	-6.200	0
Kultur- og Fritidsudvalget	U	19.292	16.110	3.182	3.399	-524
	I	-19.026	-5.000	-14.026	-14.026	0
Børneudvalget	U	17.546	13.281	4.265	2.273	-2.000
	I	0	0	0	0	0
Socialudvalget	U	36.837	30.175	6.662	6.457	0
	I	-2.331	-432	-1.899	-1.899	0
By- og Miljøudvalget	U	115.374	92.694	22.680	21.801	-3.628
	I	-14.273	-7.637	-6.636	-6.637	0
Brugerfinansieret område	U	20.743	15.491	5.252	5.602	0
(alt uden for ramme)	I	0	-10	10	0	0
By- og Miljøudvalget	U	20.743	15.491	5.252	5.602	0
	I	0	-10	10	0	0

(*) Inkl. negativ pulje på -50,6 mio. kr.

Teknisk korrektion af anlægsbevillinger

Anlægsbevillingerne korrigeres med samlet set -7,8 mio. kr. på udgiftssiden (Angivet på projektniveau i bilag 1). Justeringerne af anlægsbevillingerne skyldes, at der er foretaget omplacering af rådighedsbeløb, uden at anlægsbevillingerne er justeret tilsvarende. Ændringerne har ingen konsekvenser for kassen.

Økonomi

På det skattefinansierede område søges om overførsel af bruttoanlægsudgifter på i alt 74,1 mio. kr. og bruttoanlægsindtægter på i alt 40,9 mio. kr. som tillægsbevillinger i 2018. De overførte anlægsindtægter tilgår kassen. Tillægsbevilling på 66,4 mio. kr. inden for anlægsrammen modregnes i en negativ pulje i 2018, som udmøntes ved kommende omperiodiseringer af rådighedsbeløb. Med denne indstillings tillægsbevillinger udgør puljen 87,5 mio. kr. i 2018.

Tillægsbevilling vedrørende mindreforbrug på klimatilpasningstiltag i samarbejde med Frederiksberg Forsyning på i alt 5,6 mio. kr. reducerer lånoptagelsen i 2017 og finansieres fuldt af lånoptagelse i 2018. Derudover overføres lånoptagelse for i alt 8,5 mio. kr. fra 2017 til 2018 som følge af overførte rådighedsbeløb i 3. forventet regnskab i 2017.

Tabel 2. viser en oversigt over tillægsbevillinger i 2018 tiltrådt med sagen.

Overførsler	<i>mio. kr.</i>
Anlægsudgifter	74,1
Brugerfinansierede anlægsudgifter	5,6
Anlægsindtægter	-40,9
Finansiering	
Anlægsramme	-66,4
Kasse	40,9
Lånoptagelse	-13,3
Overførte lån vedr. Klimatilpasning i 2018	-8,5

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Magistraten den 12. marts 2018, Kommunalbestyrelsen den 19. marts 2018.

Historik

Indstilling 12. marts 2018, pkt. 105:

Direktionen indstiller, at:

- uforbrugte rådighedsbeløb på 66,4 mio. kr. vedrørende udgifter inden for anlægsrammen og 13,3 mio. kr. vedrørende udgifter uden for anlægsrammen (ældreboliger, klimatilpasning samt forsyningsvirksomhed) samt indtægter på 40,9 mio. kr. overføres til 2018 som tillægsbevillinger, jf. bilag 1
- anlægsudgifter inden for anlægsrammen finansieres i 2018 ved opskrivning på 66,4 mio. kr. af den afsatte negative pulje i 2018
- anlægsudgifter uden for anlægsrammen finansieres af lånoptagelse på 13,3 mio. kr. i 2018
- der tillægsbevilges lånoptagelse for yderligere 8,5 mio. kr. i 2018 som følge af overførte rådighedsbeløb i 3. forventet regnskab i 2017
- at overførte anlægsindtægter på 40,9 mio. kr. tilgår kassen
- anlægsbevillingerne justeres teknisk med i alt -7,8 mio. kr. på udgiftssiden jf. bilag 1
- fagudvalgene tager overførsel af uforbrugte rådighedsbeløb på anlæg til orientering.

Bilag

Bilag 1.

Bilag 2.